

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

ISSN 2774-1273

NMC.

EDU.

EDUCATION JOURNAL OF NAKHONRATCHASIMA COLLEGE

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2566

Vol.2 No.2 July – December 2023

www.nmc.ac.th

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

Education Journal of Nakhonratchasima College

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566

ISSN 2774-1273

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทความหนังสือ ตลอดจนบทความปริทัศน์ที่มีคุณภาพของคณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา
2. เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้เกิดการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการสู่สาธารณชน

กำหนดออกวารสาร ทุก 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

เจ้าของวารสาร

คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กรรณทิพย์ นาควิเชตร

คณะกรรมการรวบรวม ตรวจสอบ จัดทำรูปเล่ม

อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง

อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์ สมานพันธ์

อาจารย์ ดร.ชาลิณี มานะยิ่ง

อาจารย์ ดร.จำรัส มุ่งเผือกกลาง

อาจารย์ธนภรณ์ แซ่ลิ้ม

อาจารย์ ดร.สุวัฒน์ อาษาสิงห์

นางสาวโสภภาพร ลุนสำโรง

นางสาวพัชรียา กระดม

ออกแบบปก

อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย ลุนสำโรง

สำนักงาน

กองบรรณาธิการวารสาร คณะศึกษาศาสตร์

วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อยู่ 290 หมู่ที่ 2 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

เว็บไซต์วารสาร

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/edunmcj>

พิมพ์ที่

วิทยาลัยนครราชสีมา ที่อยู่ 290 หมู่ที่ 2 ถ.มิตรภาพ ต.บ้านใหม่ อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

Education Journal of Nakhonratchasima College

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม 2566 ||| ก

บทความทุกเรื่องได้รับการตรวจสอบทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์และมีความเชี่ยวชาญ

ข้อความที่ปรากฏในบทความของวารสารนี้เป็นความคิดเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับวิทยาลัยนครราชสีมาแต่อย่างใด และกองบรรณาธิการขอสงวนสิทธิ์ในการพิจารณาและตรวจประเมินบทความเพื่อตีพิมพ์ในวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เป็นวารสารวิชาการเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาการระหว่างนักวิจัยทางการศึกษา นักวิชาการการศึกษา บุคลากรทางการศึกษา และผู้ที่สนใจตลอดจนเป็นแหล่งเผยแพร่ผลงานระดับบัณฑิตศึกษา

รายนามที่ปรึกษา

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส	ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไตรรัตน์	เย็นยง	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
อาจารย์ ดร.ชนากานต์	เย็นยง	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

หัวหน้ากองบรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์	นาควิเชตร	วิทยาลัยนครราชสีมา
-----------------------------	-----------	--------------------

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์	พรหมวงศ์	
รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์	นาควิเชตร	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณน	กาญจนาทวิกุล	วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	วัฒนศักดิ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ	บุญเจริญ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิชา	ทศดา	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ	ทานอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตย์พัช	สารนอก	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย	ลุนสำโรง	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์	สมานพันธ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.พจน์	เจริญสันเทียะ	วิทยาลัยนครราชสีมา

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจบทความ

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์	พรหมวงศ์	มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส	ทองสุทธิ	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์	นาควิเชตร	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.สุนทร	โคตรบรรเทา	วิทยาลัยนครราชสีมา
รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญาณน	กาญจนาทวิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ	วิจักขณาลักษณ์	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รองศาสตราจารย์ ดร.สิทธิพล	อาจอินทร์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวณีย์	สิกขาบัณฑิต	มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ
รองศาสตราจารย์ ดร.ปราสาท	เนืองเฉลิม	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธารทิพย์	ช้วนา	มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ วิทยาเขตลำปาง
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษฎา	วัฒนศักดิ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำราญ	บุญเจริญ	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คงศักดิ์	สังฆมานนท์	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ผดุง	เพชรสุข	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภูซังค์	แพรวขาว	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริพร	พิงเพ็ชร	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรณิชา	ทศดา	วิทยาลัยนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา	ศรีเรืองฤทธิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ว่าที่ ร.ท.ดร.ณัฐชัย	จันทชุม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์	เต็มเตชาติพงศ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิรัช	วงศ์ภินันท์วัฒนา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสวียน	เจนเขว้า	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมเกียรติ	ทานอก	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนีนาฏ	ณ สุนทร	มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤตย์บุษพัช	สารนอก	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นัฐยา	บุญกองแสน	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
อาจารย์ ดร.วดาภรณ์	พูลผลอำนาจ	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ชุติมา	พรหมผุย	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
อาจารย์ ดร.ภัทรฤทัย	ลุนสำโรง	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.ธิดารัตน์	สมานพันธ์	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.วิรัชพัชร	วงศ์วัฒน์เกษม	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.พิชญ์สิขา	พงษ์พันธ์แพงพอง	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.อดิสร	บาลโสง	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.พจน์	เจริญสันเทียะ	วิทยาลัยนครราชสีมา
อาจารย์ ดร.โสภณา	เศวตคชกุล	ผู้อำนวยการโรงเรียนเตชะวิทย์
อาจารย์ ดร.จักรี	ศรีจารุเมธี	มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอีสาน

อาจารย์ ดร.พระพลากร

สมงคลโล

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราช

วิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด

ดร.สุริยา

แสงอินตา

สำนักงานการศึกษาพระปริยัติธรรม

บทบรรณาธิการ

วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม – ธันวาคม พ.ศ. 2566 นี้ เป็นฉบับเตรียมรับศักราชใหม่ พ.ศ. 2567 ต้อนรับความสุขสำหรับทุกท่านพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ต่าง ๆ รอบด้าน ในเวลาเดียวกันการพัฒนางานวิชาการและงานวิจัยก็ดำเนินการต่อเนื่องอย่างเท่าทันสถานการณ์ การดำเนินงานวารสารนี้มุ่งสร้างสรรค์แหล่งเผยแพร่ผลงานวิจัย และผลงานวิชาการทางการศึกษาที่มีคุณภาพสู่สาธารณะ อันจะนำไปสู่การพัฒนาการศึกษาในสาขาต่าง ๆ ด้วยกระบวนการที่เป็นระบบทุกขั้นตอน โดยคาดหวังว่าผู้อ่านจะได้รับความรู้หรือแง่คิดเพิ่มขึ้นจากเนื้อหาสาระต่าง ๆ หลากหลายที่ตีพิมพ์ในวารสารฉบับนี้

กองบรรณาธิการ ดำเนินงานวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ขอขอบคุณคณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ที่สนับสนุนการสร้างสรรค์วารสาร ขอขอบคุณอาจารย์ นักวิชาการ และนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาทุกท่าน ที่ให้ความสนใจวารสารนี้ ส่งบทความวิจัยและบทความวิชาการมาตีพิมพ์เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชน ตามวัตถุประสงค์ของวารสารที่มุ่งเสริมความเข้มแข็งทางวิชาการให้เกิดกับสังคมทางการศึกษา รวมทั้งผลงานบูรณาการศาสตร์ต่าง ๆ ที่เชื่อมโยงกับการจัดการศึกษา สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบท ปัญหาหรือเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงหรือพลิกผันในอนาคตในทุกมิติอย่างสร้างสรรค์

กองบรรณาธิการ วารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา หวังเป็นอย่างยิ่งว่าวารสารฉบับนี้จะมีสาระอันเป็นประโยชน์ ทันสมัยสำหรับผู้อ่านทุกท่าน และขอขอบคุณผู้อ่านที่ให้ความสนใจติดตามวารสารพร้อมกับถือโอกาสอันเป็นมงคล ขอกราบอัญเชิญอำนาจแห่งคุณความดีของท่านทำวสุณารี วีรสตรีผู้เป็นที่เคารพรักและเทิดทูนของชาวนครราชสีมาได้โปรดอภิบาล อำนวยพรชัยให้ทุกท่านมีความสุข ความเจริญในการดำเนินชีวิต การทำงานและการเป็นนักวิจัย นักวิชาการ ร่วมกันสร้างสรรค์สังคมการศึกษาของไทย พบกันใหม่ในฉบับหน้า และสามารถติดตามความคืบหน้าของวารสารศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมาได้ที่ <https://so08.tci-thaijo.org/index.php/edunmcj>

รองศาสตราจารย์ ดร.กรองทิพย์ นาควิเชตร

บรรณาธิการ

สารบัญ

บทความวิชาการ

การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน	1
<i>สุวัฒน์พงษ์ รมศรี, สารกา ตาลชัย</i>	
Guidelines for Online Education for Ghana's Next Normal	12
<i>George Kwasi Prempeh, Sawien Jenkwao, Sarisa Jenkwao, Saraya Sriken</i>	

บทความวิจัย

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2	
<i>จันทร์เพ็ญ มีชัยรัมย์, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม</i>	18
การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5	
<i>ปัญญากร ดาดขุนทด, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม</i>	32
การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2	
<i>นำพล เสคำพันธ์, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม</i>	45
การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6	
<i>อำนาจ วัฒนดิลลวิทย์, กฤษฎา วัฒนศักดิ์</i>	59
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์	
<i>กรวรรณ นามวงศ์, นลธวัช ยุทธวงศ์</i>	72
แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	
<i>อรชุน นันบุญมา, นลธวัช ยุทธวงศ์</i>	83

สารบัญ (ต่อ)

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

ศิริมงคล ทนทอง

96

การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3

ศิริมงคล ทนทอง

111

การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน

Education Sustainable Development

สุวัฒน์พงษ์ ร่มศรี¹, สาธกา ตาลชัย²

สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดร้อยเอ็ด

Suwattanapong Romsri¹, Sathaka Tanchai²

Maha Sarakham Provincial Education Office Roi Et Provincial Education Office

Corresponding Author E-mail : mhkpeo2017@gmail.com sathaka@esdc.go.th.

(Received 17 December 2023; Revised 19 December 2023; Accepted 20 December 2023)

บทคัดย่อ

บทความทางวิชาการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ นำเสนอและอธิบายการศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ที่มีจุดเน้นของการศึกษาเปลี่ยนไปสู่ “การเรียนรู้” โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้การเรียนรู้เป็นปัจจัยสร้างความสามารถและศักยภาพของคน และสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น มนุษย์ทุกคนทั้งชายหญิง ไม่ว่าจะมีความสามารถทางสังคมหรือเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไร ย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้ ที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวม การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการส่งเสริมสิทธิของแต่ละบุคคลในการเข้าถึงการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาตนเองในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การศึกษา ตลอดชีวิตครอบคลุมถึงการเรียนรู้ที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และตามอัธยาศัย

คำสำคัญ: การศึกษา, การพัฒนาที่ยั่งยืน

Abstract

This academic article aims to analyze, present and explain education and sustainable development. Especially in the provision of education in the 21st century, the focus of education has changed to “Learning” with a focus on lifelong learning So that learning is a factor in building people's abilities and potential. and support the country's economically? They have equal rights to access educational opportunities. quality for sustainable development both to oneself and to society as a whole Lifelong education promotes the right of each person to access learning to develop themselves in society. Economics and Politics Lifelong education covers formal learning. informal and at your leisure.

Keywords: Education, Sustainable development

บทนำ

การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาที่ยั่งยืนก็จะต้องใช้การศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาเช่นเดียวกัน ซึ่งจะมีแนวทางเทคนิคหรือนโยบายอย่างไรในการขับเคลื่อนกลไกดังกล่าวให้ประเทศเดินไปข้างหน้า สู่ความเป็นประเทศพัฒนา (Development Country) หาก “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการที่เป็นระบบที่ทำให้เด็กหรือ ผู้ใหญ่สามารถได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และ ทักษะที่ดี เพื่อสร้างตัวเองให้เป็นผู้มีอารยธรรม การกลมกลืน มีวัฒนธรรม และเป็นผู้รู้ในการสร้างสังคม ก็หมายความว่าไม่ว่าจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ ก็จะต้องเป็นผู้ที่ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน ทั้งสิ้น การศึกษาจึงจะต้องได้รับการจัดการที่จะสามารถให้ หรือ สร้าง หรือถ่ายทอด ให้กับคนในสังคมทุกคน ทุกระดับ ทุกวัย กล่าวคือ การศึกษาในระบบ ควรจะจัดการสร้างและถ่ายทอดให้กับประชากรวัยศึกษาในสถานศึกษาทั้งระดับพื้นฐาน (Basic Education) ที่เรียกว่าประถม และมัธยม และระดับอาชีวศึกษา (Vocational Education) และระดับอุดมศึกษา (Higher Education) ตามลำดับ ให้สามารถเรียนรู้ สร้างประสบการณ์ และทักษะให้ พร้อมสำหรับการก้าวสู่ตลาดแรงงานเมื่อจบการศึกษาใน แต่ละระดับให้ได้

การพัฒนาเพื่อให้เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) หรือเป้าหมายการพัฒนาของโลก “The Global Goals” นั้น เป็นความพยายามที่จะขจัดความยากจน ความไม่เท่าเทียม และสิ่งที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาวะอากาศ ในขณะที่จะไม่ทิ้งให้มีผู้ใดอยู่ข้างหลัง ส่วนเป้าหมายการพัฒนาประเทศไทยภายใต้วิสัยทัศน์ของยุทธศาสตร์ชาติ คือ “ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” หรือเป็นคติพจน์ประจำชาติ ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน” เพื่อสนองตอบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ

การอยู่ร่วมกันในชาติ อย่างสันติสุขเป็นปึกแผ่น มีความมั่นคงทางสังคมท่ามกลางพหุสังคมและการมีเกียรติและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเจริญเติบโตของชาติ ความเป็นธรรมและความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

ในประเทศที่ประสบผลสำเร็จด้านการ พัฒนา ทุกประเทศได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชน หากสามารถใช้การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนามีขีดความสามารถ มีศักยภาพเต็มสมบูรณ์ตามอัตราของแต่ละบุคคลแล้ว การพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติ ก็สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะมีทรัพยากรบุคคลที่ดี และมีรายละเอียดดังที่จะกล่าวต่อไป

ความหมายของการศึกษา

“การศึกษา หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลง ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การ เรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต”

ในสมัยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ทรงให้ความสำคัญ ต่อการศึกษาเป็นอย่างมาก ดังจะเห็นจากพระบรมราโชวาทในโอกาสที่ทรงพระราชทาน แก่คณะครู และนักเรียนที่ได้รับพระราชทานรางวัลฯ เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม 2524 ระบุว่า “การศึกษา” เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างและพัฒนาองค์ความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล สังคมและบ้านเมืองใดให้การศึกษาที่ดีแก่เยาวชนได้อย่าง

ครบถ้วน ล้วนพอเหมาะกันทุกๆ ด้าน สังคมและบ้านเมืองนั้นก็จะมีพลเมืองที่มีคุณภาพซึ่งสามารถธำรงรักษาความเจริญมั่นคงของ ประเทศชาติไว้ และพัฒนาให้ก้าวหน้าต่อไปได้โดยตลอด (พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช, 2552 : 87)

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต), (2552 : 45) ได้กล่าวให้คำนิยามที่น่าสนใจไว้ว่า “การศึกษา” จะต้องพัฒนาคนให้เป็นคนเต็มคน ผู้มีชีวิตที่สมบูรณ์ ให้เป็นบุคคลที่พัฒนาแล้ว ทั้งด้านพฤติกรรม ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางวัตถุ (รวมทั้ง ธรรมชาติ) หรือพฤติกรรมในการสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางสังคม คือ เพื่อนมนุษย์ทั้งด้านจิตใจและด้านปัญญา อย่างน้อยให้ได้คุณสมบัติเหล่านี้ในฉบับง่ายที่พูดได้สั้นๆ ว่า ให้เป็นคน “เก่ง ดี มีความสุข” ยกเป็นข้อสรุปว่า จะต้องผลิตคน ให้ได้คุณสมบัติทั้ง 3 อย่าง คือ หนึ่งเก่ง สองดี สามมีความสุข ไม่ใช่จะเน้นเก่งอย่างเดียว เน้นเก่งไม่พอต้องดีด้วย แต่ดีก็ยังไม่พอต้องมีความสุขด้วย เดิมนั้นเน้นที่เก่ง แต่ต่อมาเราบอกว่าไม่ถูก ต้องมีดีด้วย เสร็จแล้วเราก็เพิ่มจุดเน้นว่าดีด้วยเหมือนกับว่าตัวเองเก่งแล้ว แต่หันไปดูที่ว่าเก่งนั้น เก่งพอที่จะเอาชนะในเวทีการแข่งขันระดับโลกไหม ตอบได้เลยว่าเดี๋ยวนี้ก็ยังเก่งไม่พอ และดีก็ต้องเข้ามาเพื่อให้ ความเก่งเป็นไปในทางสร้างสรรค์ แล้วเพื่อให้ความเก่งและความดีนั้นคงยั่งยืนก็ต้องมีความสุข เพราะถ้าไม่มีความสุข ความดีไม่มีทางยั่งยืน ถ้าเด็กสำเร็จการศึกษาไปไม่มีความสุขเป็นคุณสมบัติในตัว การศึกษาจะต้องทำหน้าที่นี้ให้ได้ คือ เมื่อเรียนอยู่ ก็ต้องมีความสุขเป็นคุณสมบัติในใจ เมื่อเขามีความสุข ถ้าเขาเป็นคนเก่ง เมื่อออกไปในสังคม เขาไม่ต้องเบียดเบียนคนอื่นในการหาความสุข เขาก็สามารถระบายความสุขออกไป คนที่มีความทุกข์ก็ ระบายทุกข์ คนที่มีความสุขก็ระบายความสุขให้แก่สังคม และใช้ความเก่งในการสร้างสรรค์เพื่อประโยชน์สุขร่วมกันทั่วสังคม เพราะฉะนั้นจะต้องสร้างคนให้มีคุณสมบัติทั้ง 3 คือ ทั้งเก่ง ดี และมีความสุข

วัฒนา ระงับทุกข์ (2541 : 1) กล่าวว่า “การศึกษา” เป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาและสร้างทักษะของบุคคลให้รู้จักดำเนินชีวิต อย่างมีความสุข เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี ช่วยขัดเกลาให้คนเป็นพลเมืองที่ดีมีทักษะในการประกอบอาชีพ เคารพกฎหมาย รู้คุณค่าของศิลปวัฒนธรรมประเพณีของชาติ ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข พร้อมทั้งจะเผชิญกับปัญหาต่างๆ อีกทั้งสามารถช่วยสร้างสรรค์สังคมและพัฒนาประเทศชาติ ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคมให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สามารถปรับตัวเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่ เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัตนั้นคือต้องปรับเปลี่ยนให้ทัน และสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ และสังคมอยู่ตลอดเวลา

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2555) กล่าวว่า “การศึกษา” หมายถึง กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้การฝึก การอบรม การสืบสานทาง วัฒนธรรมการสร้างสรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการการสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมการเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

สรุปได้ว่า การศึกษาเป็นกระบวนการอย่างเป็นทางการซึ่งสังคมส่งผ่านความรู้ ทักษะ จารีตประเพณีและค่านิยมที่สั่งสมมาจากรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง นั่นคือ การสอนในสถานศึกษา สำหรับปัจจุบันนี้มีการแบ่งระดับชั้นทางการศึกษาออกเป็นชั้นๆ เช่น การศึกษาปฐมวัยประถมศึกษามัธยมศึกษา ทั้งนี้รวมไปถึงระดับอาชีวศึกษา อุดมศึกษา และการฝึกงาน

ความสำคัญของการศึกษากับการพัฒนาประเทศ

พระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงเห็นว่า “การศึกษา” เป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาชีวิตของแต่ละบุคคลและพัฒนาประเทศชาติโดยส่วนรวม การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาและเพิ่มพูน องค์ความรู้ใหม่ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียน มุ่งสร้างปัญญาและคุณลักษณะของชีวิต การจัดการศึกษาจึงควรมุ่งเน้นที่ การศึกษาด้านวิชาการ โดยการต่อยอดความรู้ควบคู่ไปกับการฝึกฝนขัดเกลาทางความคิด ความประพฤติ คุณธรรม โดยให้ความเข้าใจในหลักเหตุผล มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบและตัดสินใจในทางเลือกที่ถูกต้องเป็นธรรม และนำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมในบริบทของคนไทย (ทิตินา แคมมณี, 2553)

ตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 50 (4) ระบุให้บุคคลมีหน้าที่เข้ารับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาภาคบังคับ มาตรา 54 รัฐมีหน้าที่ต้องดำเนินการ ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลาสิบสองปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพ โดยไม่เก็บค่าเล่าเรียน ให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตามวรรคหนึ่ง เพื่อพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัย โดยส่งเสริมและสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชนเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย ให้ประชาชนได้รับการศึกษาตามความต้องการในระบบต่าง ๆ รวมทั้งส่งเสริมให้มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต และจัดให้มีการร่วมมือกันระหว่างรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาคเอกชน ในการจัดการศึกษาทุกระดับ โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับ ส่งเสริม และสนับสนุนให้การจัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพ และได้มาตรฐานสากล

ตามกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และการดำเนินการและตรวจสอบ การดำเนินการให้เป็นไปตามแผนการศึกษาแห่งชาติด้วย การศึกษาทั้งปวงต้องมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ เชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตน และมีความรับผิดชอบ ต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติในการดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา หรือให้ประชาชน ได้รับการศึกษา รัฐต้องดำเนินการให้ผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ได้รับการสนับสนุนค่าเล่าเรียนในการศึกษาตามความถนัด ของตน ให้จัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในการศึกษา และเพื่อ เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครู โดยให้รัฐจัดสรรงบประมาณให้แก่กองทุนหรือใช้ มาตรการหรือ กลไกทางภาษีรวมทั้งการให้ผู้บริจาคทรัพย์สินเข้ากองทุนได้รับประโยชน์ในการลดหย่อนภาษีด้วย ทั้งนี้ตามที่ กฎหมายบัญญัติ

กฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องกำหนดให้การบริหารจัดการกองทุนเป็นอิสระ และกำหนดให้มีการใช้จ่าย เงินกองทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว นอกจากนั้น การปฏิรูปประเทศ ตามมาตรา 257 จ. ด้านการศึกษา

(1) ให้สามารถเริ่มดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนาจนเข้ารับการศึกษาตาม มาตรา 54 วรรคสอง เพื่อให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาให้สมกับวัยโดยไม่เก็บ ค่าเล่าเรียน

(2) ให้ดำเนินการตรากฎหมายเพื่อจัดตั้งกองทุน ตาม มาตรา 54 วรรคหก ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้

(3) ให้มีกลไกและระบบการผลิต คัดกรอง และพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ให้ได้ผู้มีจิต วิญญาณของความเป็นครู มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับความสามารถและ ประสิทธิภาพในการสอน รวมทั้งมีกลไกสร้าง ระบบคุณธรรมในการบริหารงานบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

(4) ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด และปรับปรุงโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายดังกล่าว โดยสอดคล้องกันทั้งในระดับชาติและระดับพื้นที่

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้เด็กหรือผู้ใหญ่ได้รับความรู้ ประสบการณ์ ทักษะ และทัศนคติที่ดี นำไปใช้ในการประกอบอาชีพหรือดำเนินชีวิต การศึกษาจึงต้องมีระบบการจัดการที่สามารถให้หรือสร้างหรือถ่ายทอดให้กับคนในสังคมทุกคน ทุกระดับ ทุกวัย ในรูปแบบที่หลากหลาย ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย โดยการศึกษาในระบบ มุ่งเน้นให้ประชากรในช่วงวัยเรียนทุกคนได้รับการศึกษาตั้งแต่ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา อาชีวศึกษา และอุดมศึกษา เพื่อให้มีความรู้ ประสบการณ์ และทักษะ มีความพร้อมสำหรับการประกอบอาชีพหรือก้าวสู่ตลาดแรงงาน ส่วนการศึกษานอกระบบ มุ่งเน้นการส่งเสริม สนับสนุนให้ประชากรที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบ หรือผู้ที่เข้าสู่ตลาดแรงงาน หรือประกอบอาชีพ ได้เรียนรู้เพื่อให้มีทักษะและประสบการณ์เพิ่มขึ้น เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ด้วย ดังนั้น การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพ มีความพร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศ

การพัฒนาประเทศไทยนับตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 เป็นต้นมา ได้ส่งผลให้ประเทศมีการพัฒนาในทุกมิติทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม อย่างไรก็ตามศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทยทุกช่วงวัยเป็นปัจจัยท้าทายสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าการเข้าถึงระบบบริการ สาธารณะ การศึกษา บริการสาธารณสุข โครงสร้างพื้นฐานและการคุ้มครองทางสังคมของคนไทยมีความครอบคลุมเพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงมีปัญหาเรื่องคุณภาพการให้บริการที่มีมาตรฐานแตกต่างกันระหว่างพื้นที่ ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยยังคงมีปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติ เนื่องจากทุกมิติการพัฒนา มีความเกี่ยวข้องและส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน การพัฒนาประเทศจึงกำหนดให้มียุทธศาสตร์ชาติ เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาประเทศระยะยาว 15 ปี ที่ครอบคลุมทุกมิติและทุกด้านการพัฒนา การดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของความร่วมมือจากภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และต้องมีการดำเนินงานแบบบูรณาการ ซึ่งการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายของยุทธศาสตร์ชาติ กับการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

“ทรัพยากรมนุษย์” เป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดในยุทธศาสตร์ชาติ โดยแนวทางในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพ พร้อมสนับสนุนการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องมุ่งเน้นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพมนุษย์ พัฒนาและยกระดับคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่ดีเก่ง และมีคุณภาพพร้อมขับเคลื่อน การพัฒนาประเทศไปข้างหน้าได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่ง “คนไทยในอนาคตจะต้องมีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีพัฒนาการที่ครอบคลุมด้านและมีสุขภาวะที่ดีในทุกช่วงวัย มีจิตสาธารณะ รับผิดชอบต่อสังคมและผู้อื่น มัธยัสถ์อดออม โอบอ้อมอารี มีวินัย รักษาศีลธรรม และเป็นพลเมืองดีของชาติมีหลักคิดที่ถูกต้อง มีทักษะที่จำเป็นในโลกอนาคต สามารถใช้ภาษาไทยได้ดี อนุรักษ์ภาษาท้องถิ่น มีนิสัยรักการเรียนรู้และการพัฒนาตนเอง อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต สูการเป็นคนไทยที่มีทักษะสูง เป็นนักพัฒนาเทคโนโลยีระดับสูง”

พนม พงษ์ไพบูลย์ (2557) กล่าวว่า “การศึกษา” มีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ช่วยพัฒนาคนให้มีความรู้ความสามารถ เสริมสร้างสติปัญญา เป็นแนวทางในการเลี้ยงชีพที่สุจริต และเป็นพลเมืองที่มีประสิทธิภาพของประเทศชาติซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศในทุกๆ ด้าน “การศึกษา” คือการสร้างคนให้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็น มีลักษณะนิสัยจิตใจที่ดีงาม มีความพร้อมที่จะต่อสู้เพื่อตนเองและสังคม มีความพร้อมที่จะประกอบการทำงานอาชีพได้ “การศึกษา” ช่วยให้คนเจริญงอกงาม ทั้งทางปัญญา จิตใจ ร่างกาย และสังคม

“การศึกษา” จึงเป็นความจำเป็นของชีวิต อีกประการหนึ่งนอกเหนือจากความจำเป็นด้านที่อยู่อาศัย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และยารักษาโรค การศึกษาจึงเป็นปัจจัยที่จะช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ด้านของชีวิตและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของชีวิตในโลกที่มีกระแสความเปลี่ยนแปลงทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างรวดเร็ว และส่งผลกระทบให้วิถีชีวิตต้องเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกัน การศึกษายังมีบทบาทและความจำเป็นมากขึ้นด้วยการศึกษาที่จะช่วยให้ทุกคนมีชีวิตที่ดีมีความสุขจะต้องมีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

(1) “การศึกษา” ให้ความรู้และทักษะพื้นฐานที่จำเป็นอย่างเพียงพอ เช่น ความรู้และทักษะทางด้าน ภาษา การคิดคำนวณ ความเข้าใจหลักการทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สภาพปัจจุบันมีความจำเป็นต้องสนับสนุนให้ทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างน้อย 12 ปี จึงจะเพียงพอกับความต้องการและความจำเป็นที่จะยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

(2) “การศึกษา” ทำให้คนเป็นคนฉลาด เป็นคนมีเหตุผล คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น และรู้จักวิธีแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและเพื่อการทำงานอาชีพ

(3) “การศึกษา” สร้างนิสัยที่ดีงามให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน โดยเฉพาะนิสัยรักการเรียนรู้ และนิสัยอื่นๆ เช่น ความเป็นคนซื่อสัตย์ซื่อสัตย์ อดทน รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน

(4) “การศึกษา” สร้างความงอกงามทางร่างกาย มีสุขภาพพลานามัยที่ดี รู้จักรักษาดิน ให้แข็งแรงปลอดจากโรคภัยไข้เจ็บและสารพิษ

(5) “การศึกษา” ทำให้ผู้เรียนไม่เป็นคนเห็นแก่ตัว เห็นความสำคัญของประโยชน์ส่วนรวม ให้ความร่วมมือกับผู้อื่นในสังคม อยู่ร่วมกับผู้อื่น ช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยสร้างสังคมที่สงบ เป็นสุข รักษาสิ่งแวดล้อมให้ยั่งยืน

(6) “การศึกษา” ทำให้คนมีทักษะการทำงานอาชีพที่เพียงพอกับการเข้าสู่การทำงานอาชีพ รู้จักการประกอบอาชีพ และรู้จักพัฒนาการทำงานอาชีพ

จักรพงษ์ สุวรรณรัตน์ (2553) อธิบายว่า การศึกษาเป็นระบบของสังคม และต้องเป็นไปตามจุดหมายที่สังคมวางไว้รวมถึงการมีบทบาทตามที่สังคมปรารถนา การศึกษาเป็นตัวการสำคัญ ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ในขณะเดียวกัน การเปลี่ยนแปลงทางสังคมจะมีอิทธิพลต่อการกำหนดรูปแบบหรือระบบการศึกษาในสังคมได้ เช่นเดียวกัน การศึกษามีบทบาทหรือมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคม การศึกษาเป็นเครื่องมือหรือเทคนิคให้คนใช้อย่างมีเป้าหมาย ด้วยความตั้งใจและรู้ตัวอยู่ตลอดเวลา เมื่อเป้าหมายเปลี่ยนแปลง การศึกษาก็จะต้องเปลี่ยนตามองค์ประกอบ ปัจจัยทางสังคมต่อการศึกษา ได้แก่ ค่านิยม วัฒนธรรม ครอบครัว และจำนวนประชากร การศึกษาของแต่ละสังคมในแต่ละยุคสมัยจะขึ้นอยู่กับ พลังทางสังคมที่มีอำนาจกลุ่มคนที่พยายามทำให้สังคมเกิดการเปลี่ยนแปลง แต่การศึกษาในตัวเองก็มีอำนาจทำให้ เกิดการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคม ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

(1) ทำให้สมาชิกในสังคมมีความฉลาดรอบรู้ โดยมีผลมาจากการสืบทอดวัฒนธรรมของตนและเรียนรู้วัฒนธรรมสังคมอื่นๆ

(2) ทำให้มีการประดิษฐ์คิดค้นแสวงหาสิ่งใหม่ๆ มาสนองตอบความต้องการของตน กับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

(3) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ โดยการปรับปรุงการทำมาหากินของตนในสังคมให้ดีขึ้น ยิ่งศึกษามากแล้วมีประสบการณ์ที่จะนำไปใช้ได้มาก

(4) ทำให้มนุษย์รู้จักปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ให้สะดวกสบายยิ่งขึ้น

(5) ให้มนุษย์สามารถติดต่อสื่อสารกันได้รวดเร็ว

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่า ปัจจัยทางสังคมเป็นปัจจัยหลัก ประการหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นกระบวนการทางสังคม การจัดการศึกษาต้องให้สอดคล้องกับ โครงสร้างของสังคม สังคมไทย กำลังเปลี่ยนแปลง เช่น ขนาดของครอบครัวทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท ความสัมพันธ์ในครัวเรือนลดน้อยลง รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูก็มีรูปแบบที่เปลี่ยนไป การจัดการศึกษาก็ต้องตอบสนองต่อความต้องการตามพื้นที่ที่มีใช้ จัดเป็นรูปแบบเดียวกันทั้งหมด

การพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนายั่งยืนในบริบทโลกคือการพัฒนาที่มุ่งสู่คุณภาพของมิติ 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยให้ตอบสนองต่อความต้องการของคนรุ่นปัจจุบันและไม่ทำให้คนรุ่นอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความสามารถที่จะสนองความต้องการของตนเอง ความหมายของคำว่า “ยั่งยืน” การใช้คำ Sustainable และ Sustainability มีนิยามอยู่ 3 แนวใหญ่ด้วยกัน คือ

(1) “แนวสังคม” หมายถึง เรื่องเกี่ยวกับการสนองความต้องการพื้นฐานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมนุษย์ทุกคน ต้องได้รับอาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย และการบำบัดรักษาพยาบาล ในขณะเดียวกันก็ หมายถึง การสนองความต้องการระดับสูงด้วย เช่น ความมั่นคง เสรีภาพ การศึกษาการมีงานทำ ความยั่งยืนทางสังคมอาจจะเน้นเรื่อง การส่งเสริมความสุขสมบูรณ์ของมวลชนส่วนใหญ่เป้าหมายสำคัญที่สุด ของแนวนี้คือ การรักษาคุณภาพชีวิตให้มีระดับสูง อย่างยาวนาน

(2) “แนวนิเวศ” จุดเน้นอยู่ที่กระบวนการทางชีววิทยาของธรรมชาติ โดยเน้นเรื่องความยั่งยืนของการทำงานและประสิทธิภาพของระบบนิเวศ เพื่อก่อให้เกิดความยั่งยืนทางนิเวศใน ระยะยาวจำเป็นจะต้องมีการคุ้มครองทรัพยากรทางพันธุกรรมและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางธรรมชาติในความหมายนี้ การจัดการและการรักษาระบบนิเวศรวมทั้งการสนับสนุนให้ชีวิตทั้งหลาย อยู่รอดคือเป้าหมายสำคัญที่สุด

(3) “แนวเศรษฐกิจ” จะเน้นแต่เรื่องการขยายตัวทางเศรษฐกิจ ถ้ากล่าวถึง “ความยั่งยืน” จะหมายถึง เศรษฐกิจขยายตัวอย่างยั่งยืนยาวนาน ในอัตราที่สูง แต่นักเศรษฐศาสตร์สีเขียว มีแนวคิดอีกแบบคือ กล่าวว่า เศรษฐกิจที่ยั่งยืน หมายถึง เศรษฐกิจที่คำนึงถึงระบบนิเวศและโลกธรรมชาติ การให้คุณค่าทางชีวิตจิตใจมากกว่า คำนึงถึงความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ

ไมเคิล เรดคลิฟ Michael Redclift (1994) ได้ให้ความหมาย “การพัฒนาที่ยั่งยืน” การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นมาจากศัพท์คำว่า (Sustainable) ที่แปลว่าความยั่งยืน เป็นคำที่มาจากภาษาละตินคือ (Sus-tenere) ซึ่งหมายถึงการส่งเสริมหรือสนับสนุน (Uphold) หมายถึงความยั่งยืนนั้นเกี่ยวเนื่องกับกิจกรรมหรือกระบวนการเพื่อการสนับสนุน (Uphold) หรือปกป้อง (Defended) ความสามารถดำรงอยู่ได้

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความหมายว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง “การพัฒนาที่สนองความต้องการของประชาชนรุ่นปัจจุบันโดยไม่ทำให้ ประชาชนรุ่นต่อไปในอนาคตต้องประนีประนอมยอมลดความต้องการของตนเอง” องค์การสหประชาชาติได้บัญญัติศัพท์เฉพาะ “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) เพื่อกำหนดให้เป็นชื่อของเป้าหมายการแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมโลกต่อไปอันปรากฏใน ข้อตกลงระหว่างประเทศใน (Earth Summit) การประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (United Nation Conference on Environment and Development) ที่กรุงริโอเดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อระหว่าง วันที่ 3-14 มิถุนายน พ.ศ. 2535 (ค.ศ. 1992) (อัษฎา ชัยนาม, 2537 : 1)

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (2539 : 238) ได้แสดงทัศนะว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธต้องมีการพัฒนาแยกเป็น 2 ส่วน ส่วนหนึ่งคือการพัฒนาคนเรียกว่าภาวนาและอีกส่วนหนึ่งคือการพัฒนาวัตถุ พัฒนาสภาพแวดล้อม เรียกว่าวิวัฒนาหรือพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธว่าองค์ประกอบฝ่ายมนุษย์มีความสำคัญยิ่งการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องให้ความสำคัญที่สุดกับเรื่องการพัฒนาคนเป็นแกนกลางจึงต้องมี การพัฒนามนุษย์โดยถือเอาการพัฒนาคนและเอา มนุษย์ที่มีการพัฒนาเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา ซึ่งระบบการพัฒนามนุษย์ประกอบด้วย 3 ด้านของการดำรงชีวิต ของมนุษย์คือ พฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ซึ่งมีความสัมพันธ์อาศัยกันและส่งผลต่อกันเป็นปัจจัยแก่กัน ใน กระบวนการพัฒนาจึงต้องพัฒนาเต็มทั้งคนและด้วยเหตุที่มนุษย์มีปัจจัยที่มีเจตน์จำนงค์หรือเป็นปัจจัยตัวกระทำใน ขณะที่ตัวมนุษย์เอง มีความหมายสองส่วนคือในฐานะบุคคลที่เป็นส่วนร่วมในสังคมและในฐานะชีวิตที่เป็นสภาวะ อันมีในธรรมชาติ คือธรรมชาติส่วนหนึ่งการแก้ปัญหาด้วยบูรณาการก็คือการเปลี่ยนแปลงที่จะทำให้โลกมนุษย์ กับ โลกธรรมชาติไปด้วยกันและดียิ่งขึ้นด้วยกันอย่างกลมกลืนและเกื้อกูลกัน

ดังนั้น “การพัฒนาที่ยั่งยืน” จึงหมายถึง การพัฒนาคนครบทั้งพฤติกรรม จิตใจ และปัญญา ให้คนที่พัฒนา เต็มระบบเป็นแกนกลางหรือปัจจัยตัวกระทำนำการพัฒนาคนและคนที่พัฒนาแล้วนั้นไปประสานปรับเปลี่ยนบูรณา การในระบบสัมพันธ์องค์รวมใหญ่ของการพัฒนา คือทั้งมนุษย์สังคม ธรรมชาติและเทคโนโลยี

หลักการเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development) แนวพุทธคือการพัฒนาคนตามหลักการ ทางพระพุทธศาสนาด้วยการพัฒนาระบบการดำเนินชีวิตทั้งสามด้านให้เป็นการพัฒนาเต็มทั้งคนก่อนจึงจะเป็นการ พัฒนาที่ได้ผล คือระบบแห่งไตรสิกขาได้แก่ ศีล สมาธิ ปัญญา โดยเน้นเฉพาะประเด็นที่พึงพัฒนาเป็นสำคัญดังนี้

(1) “ด้านพฤติกรรม” เป็นช่องทางให้เกิดการพัฒนาต่อเนื่องไปถึงการพัฒนาจิตใจและด้านปัญญาได้ดี ด้วย ด้านพฤติกรรม ได้แก่ ละความเคยชินที่ไม่เกื้อกูลโดยใช้วินัยและวัฒนธรรมเพื่อเร่ง แก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่าง เอาจริง ท่านๆ ให้ความสำคัญกับพฤติกรรมการหาความสุขเพราะมีผลกระทบต่อการพัฒนาในชีวิตประจำวันมาก

(2) “ด้านจิตใจ” พัฒนาจิตให้มีศักยภาพในการหาความสุขได้ง่ายขึ้นเสพบริโภคด้วยท่าทีมีก็ได้ ไม่มีก็ได้ จนถึงขั้นมีก็ได้ไม่มีก็ได้อย่างฉลาดและมีจุดหมายที่ “นิรามิสสุข” หมายถึง การมีความสุขเป็นอิสระ โดยไม่อาศัยการ เสพมีคุณธรรมและความเพียรพยายามขยันอดทน เกื้อกูลเพื่อนมนุษย์และสิ่งแวดล้อม

(3) “ด้านปัญญา” มีความรู้ความเข้าใจโลกและชีวิตตามความเป็นจริงของธรรมชาติ เสพบริโภคด้วยการรู้ การเข้าใจคุณค่าที่แท้จริงเป็นผู้บรรลุจุดหมายของการพัฒนามนุษย์และเป็นผู้ที่เอื้อเพื่อเกื้อกูลต่อสังคมมนุษย์ และ ธรรมชาติสิ่งแวดล้อมจนบรรลุจุดหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาที่ยั่งยืนแนวพุทธในทัศนะของพระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต) กล่าวไว้ 4 อย่างคือ

(1) พระพุทธศาสนา มองว่าสิ่งทั้งหลายทั้งปวงเป็นธรรมชาติที่มีอยู่และเป็นไปตามธรรมดาในระบบ ความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยและมนุษย์ก็เป็นส่วนหนึ่งในระบบความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัยนั้น

(2) ชีวิตและการกระทำของมนุษย์ย่อมเป็นไปตามระดับความสัมพันธ์แห่งเหตุปัจจัย และทำให้เกิดผล ตามระบบเหตุปัจจัยนั้นด้วย

(3) มนุษย์เป็นสัตว์ที่ฝึกได้และต้องฝึกเป็นสัตว์ที่พัฒนาได้ซึ่งแนวคิดรากฐานที่สำคัญที่สุด การเกิดระบบ จริยธรรมในพระพุทธศาสนา ก็เพราะหลักการสำคัญนี้ คือ ไตรสิกขาจริยธรรมจึงมีความหมายเท่ากับการศึกษาเมื่อ มนุษย์พัฒนาแล้วก็สามารถเข้าถึงอิสรภาพและความสุขที่เกิดจาก ภายในของมนุษย์เองได้จริง

(4) ศักยภาพของการพัฒนา คือการทำให้คนสามารถทำให้ความขัดแย้งมีความหมาย เป็นความประสานเสริมกลมกลืนซึ่งกันและกันทำให้เกิดความสมบูรณ์ และดุลยภาพซึ่งความสามารถของมนุษย์ที่พัฒนาแล้วจะประยุกต์เข้ากับปัญหาสภาพแวดล้อมทั้งหมดได้

จากที่กล่าวมาพอสรุปได้ว่า การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการบริหารจะควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่ดุลยภาพของมิติ 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยให้ตอบสนองต่อความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน และไม่ทำให้คนรุ่นอนาคตต้องถูกกีดกันความสามารถ เป็นการเรียนรู้ ในการอยู่ร่วมกับ สังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสุขและเหมาะสมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

การศึกษากับการพัฒนาการเรียนรู้

ยุทธศาสตร์ชาติให้ความสำคัญกับการพัฒนาศักยภาพและคุณภาพของประชากรไทย ทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่งและมีคุณภาพ ซึ่งการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทั้งสอดคล้อง กับศักยภาพ ความสนใจ ความถนัด และการตระหนักถึงพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย อาทิ ภาษา ตรรกะ และคณิตศาสตร์ด้าน ทักษะและมิติดนตรีกีฬาและการเคลื่อนไหวของร่างกาย การจัดการตนเอง มนุษย์สัมพันธ์ รวมถึงผู้มีความสามารถ อันโดดเด่นด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาระบบและปัจจัย ส่งเสริมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไป พร้อมกัน ทั้งในส่วนของระบบการเรียนการสอน และการพัฒนาทักษะฝีมือ รวมทั้ง การให้ความสำคัญกับการ ส่งเสริมเทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อให้ประเทศไทยสามารถยกระดับเป็นเจ้าของ เทคโนโลยีและนวัตกรรมก้าวหน้า โลก ซึ่งการศึกษาและการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของคน ให้มีทักษะความรู้ทักษะอาชีพบน ฐานพหุปัญญา มีสมรรถนะที่มีคุณภาพสูง รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง

โดยในช่วงที่ผ่านมา แม้ว่าคนไทยได้รับโอกาสทางการศึกษาสูงขึ้น โดยมีจำนวน ปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรวัยแรงงานอายุ 15-59 ปีเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในภาพรวมคุณภาพการศึกษาและการ เรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ แต่เมื่อพิจารณา คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นพื้นฐาน ในปี 2560 พบว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 และ ผลคะแนนสอบ PISA ที่อยู่ในระดับต่ำกว่าอีกหลายประเทศที่มี ระดับการพัฒนาใกล้เคียงกัน เนื่องจากข้อจำกัด ที่สำคัญของการศึกษาไทย ทั้งปัญหาเรื่องหลักสูตรและระบบการ เรียนการสอนที่เน้นการท่องจำ ทำให้ขาดความคิดสร้างสรรค์ปัจจัยสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนและครูที่มี คุณภาพยังกระจายไม่ทั่วถึงโดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกลขณะที่ในระดับอาชีวศึกษายังมีเด็กที่สนใจเรียนต่อสายอาชีพ ในสัดส่วนที่น้อย ส่วนระดับอุดมศึกษาพบว่าการเปิด หลักสูตรโดยไม่คำนึงถึงความต้องการของตลาดงาน บัณฑิตที่ จบออกมาบางส่วนยังมีปัญหาคุณภาพ

เป้าหมาย

(1) คนไทยมีการศึกษาที่มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล มีทักษะที่จำเป็นของโลก ศตวรรษที่ 21 สามารถ ในการแก้ปัญหา ปรับตัว สื่อสาร และทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีนิสัยใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอด ชีวิต

(2) คนไทยได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความถนัดและความสามารถ ของพหุปัญญา

พอสรุปได้ว่า แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการพัฒนาการเรียนรู้ได้กำหนด ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่เน้นทั้งการแก้ไขปัญหาในปัจจุบัน และการเสริมสร้างและยกระดับการพัฒนาการศึกษา และการเรียนรู้ทั้ง การศึกษาในระบบ นอกระบบ และการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการพัฒนาระบบการเรียนรู้ ที่ตอบสนองต่อการ เปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 มีการออกแบบระบบการเรียนรู้ใหม่ การเปลี่ยนบทบาทครู การเพิ่มประสิทธิภาพ

ระบบบริหารจัดการศึกษา และการพัฒนาระบบการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้สามารถกำกับการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเองได้อย่างต่อเนื่องแม้จะออกจากระบบการศึกษาแล้ว

สรุป

การจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จุดเน้นของการศึกษาเปลี่ยนไปสู่ “การเรียนรู้” โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้การเรียนรู้เป็นปัจจัยสร้างความสามารถและศักยภาพของคน และสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ดังนั้น มนุษย์ทุกคนทั้งชายหญิง ไม่ว่าจะมีสถานภาพ ทางสังคมหรือเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างไร ย่อมมีสิทธิเท่าเทียมกันที่จะเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาเรียนรู้ ที่มีคุณภาพเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ทั้งต่อตนเองและต่อสังคมโดยรวม การศึกษาตลอดชีวิตเป็นการส่งเสริมสิทธิของแต่ละบุคคลในการเข้าถึงการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองในด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง การศึกษา ตลอดชีวิตครอบคลุมถึงการเรียนรู้ที่เป็นทางการ ไม่เป็นทางการ และตามอัธยาศัย

แนวคิดการจัดการศึกษา (Conceptual Design) ตามแผนการศึกษาแห่งชาติยึดหลัก สำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน (Education for All) หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง (Inclusive Education) หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) และหลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม (All for Education) อีกทั้งยึด ตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน

การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการบริหารจะควบคู่ไปพร้อมกับการพัฒนาอย่าง ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่มุ่งสู่ดุลยภาพของมิติ 3 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยให้ตอบสนองต่อความต้องการของคนรุ่นปัจจุบัน และไม่ให้คนรุ่นอนาคตต้องถูกกีดกันความสามารถ เป็นการเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีความสุขและเหมาะสมให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก

การศึกษากับการพัฒนาที่ยั่งยืน การศึกษา เป็นเครื่องมือในการพัฒนาที่ยั่งยืน สังคมที่มี การพัฒนาที่ ยั่งยืน จึงต้องอาศัยการศึกษาเป็นกลไกในการดำเนินการ ซึ่งกลวิธีในการจัดการให้การศึกษาบรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคนให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อทุกคนได้รับความรู้จากการศึกษาที่ดีด้วยความเท่าเทียมแล้ว จึงส่งผลดีทำให้ประเทศมีแต่คนที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งจะทำงานและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมได้

เอกสารอ้างอิง

- จักรพงษ์ สุวรรณรัตน์. (2553). **คู่มือการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์: ศิลปะเด็กปฐมวัย**. ชลบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (2555). **มหาวิทยาลัยกับการประกันคุณภาพ : การประชุมวิชาการประจำปี 2555. เรื่อง ฝ่าวิกฤตอุดมศึกษาไทย ณ โรงแรมรามารักษ์เด้น**. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา.
- ทศนา แคมมณี. (2553). **ศาสตร์การสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 13. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2557). **คิดแบบอินเดีย**. สยามโพสต์, (7): 27.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2539). **การพัฒนาคนที่ยั่งยืน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มูลนิธิพุทธธรรม.
- พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช. (2552). **คำพ่อสอน : ประมวลพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเด็กและเยาวชน**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศิริมิตร.

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2552). การศึกษาทั่วไปเพื่อสร้างบัณฑิต. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), (2539 : 238). ลักษณะแห่งพระพุทธศาสนา. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : มูลนิธิพุทธธรรม.

วัฒนา ระจับทุกซ์. (2541). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ธนพร.

อัษฎา ชัยนาม. (2537). แผนปฏิบัติการ 21 เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).

Michael Redclift. (1994). **Sustainable Development : Economic and theEnvironment.**

In M.Redclift and C. Sage (eds.), Strategies for SustainableDevelopment : Local Agenda for the Southern Hemisphere, (U.K : John Wiley & Sons Ltd.,

Guidelines for Online Education for Ghana's Next Normal

George Kwasi Prempeh¹, Sawien Jenkwao², Sarisa Jenkwao³, Saraya Sriken⁴

Shinawatra University

Corresponding Author E-mail : revprempheh@rocketmail.com Sjenkwao@gmail.com

Pensri.2508@gmail.com saranyasriken@gmail.com

(Received: December 14, 2023 ; Edit: December 21, 2023 ; Accepted: December 29, 2023)

Abstract

In light of the abrupt disruptions resulting from the worldwide COVID-19 pandemic, which devastated many lives, social and economic activities, transportation, employment opportunities, family relationships, and education in general, this article explores the guidelines to address online education in Ghana. The education sector encountered numerous difficulties during the epidemic, such as poor internet connection, sporadic network outages during remote learning, and departmental overcrowding for Zoom time slots. This public higher education institution managed to finish the 2019–2020 academic year reasonably well in spite of these difficulties. Among other things, it is very crucial to investigate some of the activities that went on during and after the pandemic and how the Ghanaian government supported them to reduce the pain in the educational sector, including the general public. The next paragraph will observe the conditions in the educational sector during and after the pandemic.

Keywords : Online Education, Ghana, Next Normal

1. The state of the educational sector during the pandemic

In actuality, the epidemic caused significant disruptions in the education system. The daily operations of the major players in the educational field, such as parents, teachers, students, school administrators, philanthropists, businesswomen in the field of education, government officials, local government, and parents and teachers' associations (PTA), to name a few, were also disturbed. The teaching of classes was suspended. Before receiving their daily paycheck, drivers who had been taking students to their destinations also lost their jobs. Parents who had worked at different schools to

support their family lost their employment and fell into extreme poverty. Nearly every typical on-site activity that had the potential to be profitable was disappointing. All forms of classroom renditions were stopped. The situation, therefore, called for the government intervention to avert the unbearable situation.

Ghana's government's intervention to education in the pandemic

STEP 1. Official Closure of all schools:

According to Ghana web, “the novel coronavirus (COVID-19) pandemic facing the world forced over 124 countries to close schools as at 22nd March 2020 with an estimated 1.25 billion learners from pre-primary to tertiary education being affected (2020, p.2). Ghana reported the first two COVID-19 infections on March 12, 2020. The President of the Republic of Ghana declared on March 15, 2020, that a number of steps would be taken to stop the virus from spreading within Ghana. The government's measures, which included tighter cleanliness regulations and social isolation, were intended to slow the virus's spread. The President issued an executive order to close schools as of March 16, 2020. When the first school closure orders were issued, senior high school (SHS 3) and junior high school (JHS 3) final-year students were permitted to stay in class to finish their coursework, as long as social distancing and improved hygiene practices were followed. Following the West African Examinations Council's (WAEC) subsequent announcement on March 23, 2020.

STEP 2. Introduction of online education

Group A: The Universities and College Students

Ghana's first university in the country, The University of Ghana, Legon, The Cape Coast University, Kwame Nkrumah University of Science and Technology, and all other private universities and colleges were provided with online education equipment and various centers to access flexible online tuition. The Ghanaian government saw the need for a ‘radical change.’ Change is “the process of continually renewing an organization's direction, structure, and capabilities to serve the everchanging needs of external and internal customers. Again, the government provided free medical centers for university students and the public. For example, “Noguchi Memorial Institute for Medical Research (NMIMR), a leading biomedical research facility, which began initial testing of COVID-19 samples, is part of the University of Ghana. Second, the university has a well-equipped medical center of comparable status to any international health facility that serves as an avenue for treating critically ill COVID-19 patients” (Tsevie, 2021, p. 151).

Group B: Senior High, Junior High, and Primary Schools

In the near future, all SHS students will have access to the content on the iBox and iCampus thanks to a partnership between the GES and the Center for National Distance Learning and Open Schooling (CENDLOS). Approximately 1.2 million SHS students have registered on the iCampus system to enable self-directed and online study. GES is collaborating with the Ghana Library Authority to offer an online learning resource to all upper primary, junior high, and senior high school students. Additionally, GES is working with Scholastic to provide online content for kindergarten and lower primary children. Furthermore, the GES aims to start building a strong integrated learning management system right now so that it can assist the students for online schooling (Ghana web, 2020).

Group C: Students with Disabilities and Kindergarten pupils

Ghana government provided all the necessary online tools and materials such as brail machines for the blind, audio-visual and sound enhancement gadgets for students with hearing disabilities, desk top computers, laptops, tablets, projectors and digital smart televisions for various centers to motivate children to study online. Caregivers may struggle to support their children's learning due to low educational attainment, disabilities, or distance schooling experiences. The MoE/GES aims to ensure inclusive and equitable quality education and lifelong learning opportunities for all, including the poorest and most marginalized children this was announced by Ministry of Education (2021).

STEP 3. Installation of Modern ICT Equipment

The government of Ghana, in collaboration with the Ghana Education Service, provided ultramodern online schooling facilities such as high internet speed, solar energy to power electricity for the villages, free computers for all schools, and free ICT training for teachers.

STEP 4. Provision of Free Hot Meals, Water and Light

The government of Ghana provided free hot meals, water, and electricity for the communities in Accra, Kunasi, and all capital cities to assist parents to stay home and assist their children to study online. This program assisted many poor parents who lost their jobs and could not cater for their children's education, leaving alone their basic needs.

2. Post Pandemic and Adaptation of Online Education in Ghana

The new normal education is still being developed, it is evident that distant work and online learning have become more popular since the epidemic. Colleges and universities across the United States, Europe, Asia, Africa, and Australia have shortly and considerably changed higher education by switching to online courses, allowing students to work from home, canceling events and travel, closing school facilities and campus activities during the active pandemic period. The new normal education after the pandemic have still allowed online learning from far and remote locations to assess education without much struggles (Quilter-Pinner & Ambros, 2020). To adapt the new normal of education, many institutions are embracing new technologies and teaching methods to provide a more flexible and personalized learning experience, such as virtual reality and artificial intelligence.

3. Teachers Develop More Skills in Technology and Artificial Intelligence

After the pandemic, technology equipment and artificial intelligence, online learning such as Google Meet, zoom meetings, live webinars with Q&A charts, digital educational content like courses, podcasts, blogs, or eBooks developed by SMEs and technical teams, WhatsApp platforms, Line platforms, TED talks, social media forums, and others have become part of education. This new online learning has forced many students and lecturers who had never adopted the use of computers, iPads, tablets, smart TVs, or any kind of online learning to upgrade their knowledge to the new situation, even after the pandemic. However, one big problem is that teaching in the less privileged areas lacks many facilities. After the pandemic, the Ghanaian government has fully adapted online education as one of the best ways to make education more flexible and reachable for all people. irrespective of your location. Exams, questionnaire administration, lectures, and orientation exercises that had a major impact on the education of library users during the pandemic are things of the past. Students preferred CBT and online techniques but encountered difficulties with strict schedules and internet access (Adetayo, 2023). Currently, there is a requirement that computers, the internet, and other high-tech devices be used for online learning. According to Mukul and Büyüközkan (2023), the pandemic brought about a digital transformation in the educational sector worldwide, from which Ghana too has benefited.

4. Families and Students are ready for the New Online Education

Several families across the globe have adapted to this new normal of education by sponsoring their children with all the required technology tools and materials, such as smartphones, iPads,

laptop computers, home-based libraries, home-based special tutors, online learning schooling, e-books, and digital 3D electronic boards, just to mention a few. However, there is a disadvantage for parents who are financially weak and unable to afford such technological and educational facilities. To resolve this problem, some families have cordially teamed up with community philanthropies for assistance, especially those from Christian religious groups and others.

5. New Policy to Welcome Universities to Allow Online Students

A. Better learning results, B. increased accountability, and C. equity at all levels of the education system are the ‘three core goals of the education reforms (Ghana Education Service, 2018). Again, “ICT in Education Reforms

B. Seeks to develop early desire and competences in children to use ICT, equip pre-tertiary learners with ICT skills, infuse ICTs into education management, and transform teacher development and tertiary education through technology-based training.” (Ghana Education Service, 2018).

C. “Secondary Education Reform (4 Pillars)

D. With the Free SHS Program, MOE seeks to absorb all fees paid at the senior high school level, and additionally to expand physical infrastructure, improve quality, and promote skill development and equity” During and after the pandemic, the government’s policies towards the new normal of education differ from one another. For example, in my country, Ghana, there were a lot of restrictions that affected the closure of all schools, educational centers, and facilities for about six months in 2020. After the pandemic, the government has adapted to this new normal of education by allowing the collaboration of both onsite and online learning in universities, colleges, and secondary schools when necessary. On-site and online facilities are ready to promote the success of education.

6. Conclusion

This work has outlined the guidelines for online education in Ghana and how prepared the Ghana Education Service, the Ghana government, and other stakeholders have embraced the new education system irrespective of any problems they may encounter as the new online education, focusing on the integration of technology and artificial intelligence among educators and students.

References

- Adetayo, A.J., (2023). **Post Covid-19 pandemic and library users' education: Impact on examination and survey.** The Journal of Academic Librarianship. Volume 49, Issue 3, pp.102695 [https://doi.org/ 10.1016/j.acalib.2023.102695](https://doi.org/10.1016/j.acalib.2023.102695).
- Dei, D.J., Kankam, P., Donkor, L, Peasah, T.E., & Puttick, C.P., (2023). **Strategies for enrolment management in private universities in Ghana during the COVID-19 pandemic.** International Journal of Educational Research. Volume 5, 100294. <https://doi.org/10.1016/j.ijedro.2023.100294>.
- Ghana Education Service (2018). **The Ghana Education Reform Agenda.** Retrieved on 23 November, 2023. From: <https://moe.gov.gh/index.php/education->.
- Ministry of Education (2021). **Government of Ghana: Inclusive Education for all.** Retrieved on 23 November, 2023. From: <https://sapghana.com/data/documents/Inclusive-Education->.
- Mukul, E., & Büyüközkan, G., (2023). **(Digital transformation in education: A systematic review of education 4.0:Technological Forecasting and Social Change.** Volume 194, September 122664. <https://doi.org/10.1016/j.techfore.2023.122664>.
- Quilter-Pinner, H., & Ambros, A. (2020). **The 'new normal': The future of education after Covid-19.** Institute for Public Policy Research. Retrieved on 20 November, 2023. From: <https://www.ippr.org/files/2020-10/the-new-normal-oct20.pdf>.
- Tsevi, L., (2021). **COVID-19 and Higher Education in Ghana: The Case of a Public Higher Education Institution.** *International Journal of Multidisciplinary Perspectives in Higher Education.* Volume 6, Issue 1 (2021), pp. 150-155.

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่าย
กระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
Academic Administration of Schools in Krasang Educational
Development Area Krasang Network Group 3 under Buriram Primary
Educational Service Area Office 2

จันทร์เพ็ญ มีชัยรัมย์¹, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

วิทยาลัยนครราชสีมา

.Janpen Meechairam¹, Wiralpath Wongwatkasem²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 640401320053@nmc.ac.th wiralpath@nmc.ac.th

(Received: November 03, 2023 ; Edit: December 14, 2023 ; Accepted: December 14, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 2) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา 3) เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน ในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้การสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 สถิติวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมมีการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก
2. ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

3. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การบริหาร, งานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of academic administration of schools in Krasang Educational Development Area. Krasang network group 3 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 2) to compare the academic administration of schools in the Krasang educational development area. Krasang network group 3 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 classified by education level 3) Comparison of academic administration of schools in Krasang Educational Development Area Krasang network group 3 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2 classified by teachers' work experience The sample group used in the research were teachers in the Krasang Educational Development Zone. Krasang network group 3 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2, who were teaching operations in the academic year 2022, totaling 97 students, size was determined using Krejcie & Morgan's table and randomized Simple. The research instrument was the estimate rating scale questionnaire with totally reliability 0.98. The data analysis statistics were the frequency, percentage, mean, standard deviation and t-test

The results of the research were:

1. Academic Administration of Schools in Krasang Educational Development Area Krasang network group 3 under Buriram Primary Educational Service Area Office 2, in general, had academic management at a high level.

2. Teachers with different levels of education There are opinions on the academic administration of schools in Krasang Educational Development Area. Krasang network group 3 under the Buriram Primary Educational Service Area Office, Region 2, in general, was not different. When considering each aspect, it was found that the quality assurance system development within educational institutions The difference was statistically significant at the .05 level.

3. Teachers with different operational experience There are opinions on the academic administration of schools in Krasang Educational Development Area. Krasang network group 3 under the Buriram Primary Educational Service Area Office, Region 2, in general, was not different. When considering each aspect, it was found that the quality assurance system development within educational institutions statistically significant difference at level .05

Keyword : Administration, Academic Work, Buriram Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนามนุษย์ให้มีความเจริญงอกงามทั้งทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม ความดีงามในจิตใจ มีความสามารถที่จะทำงาน และคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้แสวงหาความรู้ ตลอด ใช้ความรู้อย่างสร้างสรรค์ มีสุขภาพร่างกาย และจิตใจสมบูรณ์ แข็งแรง ประกอบอาชีพได้และสามารถปรับตัวได้ในสังคมที่กำลังเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ซึ่งสอดคล้องกับอุดมการณ์สำคัญของการจัดการศึกษา คือ การจัดให้มีการศึกษาตลอดชีวิต ทำสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ เป็นการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อคนไทยทั้งปวง มุ่งสร้างพื้นฐานที่ดีในวัยเด็ก ปลูกฝังความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมและพัฒนาความรู้ความสามารถเพื่อการทำงานที่มีคุณภาพ โดยให้สังคมทุกภาคมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของผู้เรียน (ธนวัฒน์ เขียวหวาน, 2559 : 2) โรงเรียนเป็นสถาบันหลักที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาคุณภาพการศึกษาและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเยาวชนไทยแห่งยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้น การบริหารงานวิชาการจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดของการบริหารงานโรงเรียนที่จะทำให้งานวิชาการเกิดพลวัตอยู่ตลอดเวลา ส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลและคุณภาพของการศึกษาในอนาคต โรงเรียนแต่ละแห่งจะต้องมีการแข่งขันด้านคุณภาพมากขึ้น บทบาทสำคัญของสถานศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความรู้ ความสามารถและพัฒนาตนเองได้ ถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด และการจัดการเรียนการสอนต้องจัดกิจกรรมส่งเสริมให้เหมาะสมกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน (ธีระพงษ์ สืบโสดา , 2558 : 3) การบริหารงานวิชาการเป็นบทบาทหลักที่สำคัญในสถานศึกษา ที่ผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และคณะกรรมการสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา จะต้องร่วมกันศึกษาวิเคราะห์พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมถึงมาตรฐานการศึกษาของชาติเพื่อตระหนักรู้ความมุ่งหมายในการจัดการศึกษา โดยการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง การบริหารงานวิชาการจะดำเนินไปสำเร็จและบรรลุความ มุ่งหมายได้นั้น องค์ประกอบสำคัญของการดำเนินงานขึ้นอยู่กับเป้าหมายการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา เพื่อสร้างสมรรถนะสำคัญ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนตลอดไป (กระทรวงศึกษาธิการ , 2546)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 229 แห่ง ในพื้นที่อำเภอ 5 อำเภอ มีการจัดทำระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่ว่าด้วยเขตพัฒนาการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อกำหนดให้เขตพัฒนาการศึกษาเป็นองค์ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการบริหารงานของสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ความรับผิดชอบ จำนวน 5 เขตพัฒนาการศึกษา และได้ปรับปรุงระเบียบสำนักงานเขตพื้นที่ว่าด้วยกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 โดยกำหนดให้มีกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา จำนวน 21 กลุ่มเครือข่าย โดยมีผู้บริหารโรงเรียนภายในเขตพัฒนาการศึกษาเป็นคณะกรรมการโดยตำแหน่ง ทำหน้าที่ในการกำกับ ดูแล รับผิดชอบเขตพัฒนาการศึกษา เพื่อให้บริหารจัดการทั้งด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป มีความคล่องตัว และระดับสถานศึกษาเกิดการมี

ส่วนร่วม สร้างความสามัคคี ช่วยเหลือเกื้อกูลและเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ร่วมขับเคลื่อนนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2563 : 9-10) จากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2563-2565 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 มีปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและจุดอ่อนที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการ ประกอบด้วย

- 1) สถานศึกษาขาดอัตรากำลังครู สัดส่วนครูต่อนักเรียนไม่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ขาดบุคลากรที่ทำหน้าที่เฉพาะด้าน ครูไม่ครบชั้น สอนไม่ตรงตามวิชาเอก ทำให้การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาขาดประสิทธิภาพ ไม่เป็นไปตามกรอบนโยบายที่กำหนดไว้
- 2) ข้าราชการครูมีภาระงานอื่น ๆ มากทำให้ต้องออกนอกห้องเรียน โรงเรียน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอน
- 3) ผลสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ในรายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ
- 4) การวางแผนการปฏิบัติงานตามแผนและการติดตาม ประเมินผลตามแผนไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่
- 5) สื่อเทคโนโลยีไม่สร้างสรรค์ ผู้เรียนใช้เทคโนโลยีโดยขาดการแยกแยะ ส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
- 6) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและนโยบายทางการศึกษา ทำให้การบริหารและการจัดการศึกษาขาดความต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารจัดการของสถานศึกษาบางแห่งไม่คล่องตัว โรงเรียนแต่ละแห่งมีความหลากหลายแตกต่างกันตามบริบทของโรงเรียน จากปัจจัยที่เป็นอุปสรรคและจุดอ่อนนี้ ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของสถานศึกษามีความแตกต่างกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผลการดำเนินการด้านวิชาการยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จึงต้องมีการติดตามผลการศึกษาปัญหาและหาแนวทางการพัฒนาแก้ไขการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาให้คำแนะนำและแก้ไข ปัญหาที่พบร่วมกับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2, 2563 : 48-49)

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยยึดกรอบขอบข่ายการบริหารวิชาการจากเอกสารคู่มือการปฏิบัติงาน ข้าราชการครู (กระทรวงศึกษาธิการ, 2552 : 6-7) เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยนี้เสนอต่อผู้บริหารโรงเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนา และส่งเสริมการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนให้มีคุณภาพและเกิดประโยชน์ต่อการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู

กรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. ระดับการศึกษา

1.1 ปริญญาตรี

1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2. ประสบการณ์การปฏิบัติงาน

ของครู

2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

2.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

ตัวแปรตาม

การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ประกอบด้วย

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอน

ผลการเรียน

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา

9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน
สถานศึกษา

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ
กับสถานศึกษาอื่น

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล
ครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด
การศึกษา

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 130 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอน ในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ที่ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในปีการศึกษา 2565 จำนวน 97 คน กำหนดขนาดโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) และใช้การสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไป มีลักษณะเป็นคำถามแบบสำรวจรายการ (Check List) ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของ (Likert) มี 5 ระดับ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนตามแนวคิดของ กระทรวงศึกษาธิการ (2552 : 6-7) จำนวน 12 ด้าน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชุม ศรีสะอาด (2553 : 74-84)

3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามของ ทวีพร สัจกุล (2560 : 134) มาสังเคราะห์ร่วมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้

4. นำแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสม และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

5. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความตรงของแบบทดสอบ โดยการหาความสอดคล้องของแบบสอบถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of item objective congruence) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 - 1.00

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

7. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคคลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination Power) และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) ดังนี้

7.1 การหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item Discrimination Power) โดยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน โดยดูค่ารายข้อที่มีค่าตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป จึงจะเป็นคำถามที่ใช้ได้ ผลการวิเคราะห์พบว่า แบบสอบถามได้ค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.35 - 0.81

7.2 การหาความเชื่อมั่นทั้งฉบับ (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของ Cronbach (1990, pp. 202-204) พบว่ามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98

8. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อประธานกลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 97 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู โดยคำนวณหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโรงเรียน ในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 ทั้งโดยภาพรวมรายด้านและรายข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด 2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยใช้สถิติ (t-test) จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงของแบบทดสอบ (Test Item Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ความถี่ (Frequency)
 - 2.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน
 - 3.1 t-test แบบ Independent

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.34	0.46	มาก	2
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.47	0.43	มาก	1
3	การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผล การเรียนรู้	4.28	0.52	มาก	3
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.21	0.51	มาก	11
5	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	4.24	0.51	มาก	7
6	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.26	0.53	มาก	5
7	การนิเทศการศึกษา	4.23	0.59	มาก	9
8	การแนะแนวการศึกษา	4.24	0.54	มาก	8
9	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.27	0.52	มาก	4
10	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.19	0.55	มาก	12
11	การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับ สถานศึกษาอื่น	4.26	0.57	มาก	6
12	การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัด การศึกษา	4.22	0.58	มาก	10
ภาพรวม		4.26	0.43	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีการบริหารวิชาการสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.43) รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$, S.D. = 0.46) ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 4.28$, S.D. = 0.52) ตามลำดับ ด้านที่มีการบริหารวิชาการต่ำสุด คือ การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.55)

2. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารงาน วิชาการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P – value
		n=79		n=18			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.31	0.46	4.47	0.46	-1.307	0.805
2	การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.44	0.43	4.57	0.45	-1.117	0.875
3	การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน	4.27	0.51	4.36	0.56	-0.705	0.905
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.18	0.50	4.32	0.53	-1.046	0.768
5	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี	4.22	0.51	4.33	0.50	-0.848	0.709
6	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.22	0.53	4.39	0.50	-1.188	0.962
7	การนิเทศการศึกษา	4.20	0.54	4.38	0.75	-1.151	0.417
8	การแนะแนวการศึกษา	4.25	0.51	4.18	0.66	0.515	0.142
9	การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.26	0.48	4.34	0.69	-0.595*	0.012

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงาน วิชาการ	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	P – value
		n=79		n=18			
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
10	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน	4.19	0.54	4.15	0.61	0.280	0.911
11	การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา อื่น	4.26	0.54	4.26	0.68	-0.051	0.537
12	การส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา	4.20	0.52	4.33	0.78	-0.911	0.104
รวม		4.25	0.41	4.34	0.51	-0.808	0.344

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ การปฏิบัติงานของครู

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่าย กระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์การ ปฏิบัติงานของครู โดยรวมและรายด้าน

ข้อ	การบริหารงาน วิชาการ	ประสบการณ์การ ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี (n=44)		ประสบการณ์การ ปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป (n=53)		t	P - value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.31	0.48	4.36	0.45	-0.560	0.927
2	การพัฒนากระบวนการ เรียนรู้	4.46	0.47	4.47	0.41	-0.129	0.219

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อ	การบริหารงาน วิชาการ	ประสบการณ์การ ปฏิบัติงานต่ำกว่า 10 ปี		ประสบการณ์การ ปฏิบัติงานตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t	P - value
		(n=44)		(n=53)			
		$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.		
3	การวัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียน	4.26	0.49	4.31	0.54	-0.482	0.712
4	การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษา	4.26	0.49	4.17	0.52	0.871	0.970
5	การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี	4.21	0.52	4.27	0.50	-0.564	0.857
6	การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.28	0.52	4.23	0.54	0.488	0.867
7	การนิเทศการศึกษา	4.29	0.51	4.18	0.64	0.885	0.189
8	การแนะแนวการศึกษา	4.29	0.51	4.20	0.56	0.835	0.638
9	การพัฒนาระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา	4.30	0.42	4.26	0.59	0.372*	0.027
10	การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน	4.21	0.53	4.17	0.57	0.402	0.608
11	การประสานความร่วมมือในการ พัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา อื่น	4.27	0.55	4.25	0.59	0.236	0.683
12	การส่งเสริมและสนับสนุนงาน วิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	4.17	0.53	4.26	0.62	-0.796	0.402
รวม		4.28	0.40	4.26	0.45	0.176	0.378

* $p \leq .05$

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู โดยภาพรวม พบว่า ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การปฏิบัติงานต่างกันมีการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. ผลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลสภาพทั่วไป พบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในเขตพัฒนาการศึกษากระสัง กลุ่มเครือข่ายกระสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากงานวิชาการมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา ครูผู้สอนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีการศึกษาหาความรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจตามขอบข่ายงานวิชาการในทุก ๆ ด้าน รวมถึงมีการประสานงาน และสร้างกลุ่มเครือข่ายความร่วมมือร่วมกันกับสถานศึกษาอื่น เพื่อร่วมกันพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเพื่อให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาแต่ละแห่งจึงมีความตื่นตัวในการจัดการศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้เท่าทันในทุก ๆ ด้าน รวมทั้งผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการเป็นอย่างดี ทั้งหมดนี้จึงส่งผลให้การบริหารวิชาการโดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ขนิศรา ชุมวงศ์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7 ผลการวิจัยพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย ภูวสิษฐ์พงศ์ (2564) ได้วิจัย เรื่อง การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูปถัมภ์ ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก ครูที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีกับครูที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี มีโอกาสได้พัฒนาตนเองทางด้านการศึกษาและการพัฒนางานวิชาการ ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ระหว่างเรียนและปฏิบัติงานเพิ่มเติม จึงทำให้มีความรู้ ความเข้าใจในขอบข่ายของงานวิชาการและสามารถนำไปสู่การปฏิบัติงานได้ และมีผู้บริหารทำหน้าที่ช่วยเหลือและชี้แนะแนวทางให้กับครูผู้สอนได้นำไปสู่การปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ จึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุพา พรหมแย้ม (2562) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

3. ผลเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์การปฏิบัติงานของครู พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก โรงเรียนมีกรอบการบริหารงานที่ชัดเจน เหมาะสมกับความสามารถของแต่ละบุคคล จึงทำให้การปฏิบัติงานของครูผู้สอนทุกคนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และครูผู้สอนทุกคนได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในทุก ๆ ด้านอย่างเท่าเทียมกัน รวมทั้งมีคณะกรรมการสถานศึกษาช่วยกำกับดูแล ประสาน ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำแนะนำในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิวพร ละหารเพชร (2562) ที่ได้ศึกษา เรื่อง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและปรับปรุงให้ทันสมัย ใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีการฝึกอบรมให้ครูผู้สอนได้พัฒนาตนเอง รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในเรื่องของสื่อการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เหมาะสมกับรายวิชา เหมาะสมกับวัย ซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ เพื่อจะได้เป็นข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาสถานศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพต่อไป

2.2 ควรทำการศึกษาการบริหารงานวิชาการในตัวแปรอื่น ๆ เช่น จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เพื่อให้ทราบความคิดเห็นของครูผู้สอนที่มีบริบทของสถานศึกษาที่แตกต่างกันในหลากหลายด้าน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พุทธศักราช 2545. กรุงเทพมหานคร : ศรุสภา.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ชนิสรา ชุมวงศ์. (2563). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของสถานศึกษา

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธนวัฒน์ เชี่ยวหวาน. (2559). การศึกษาปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเครือข่ายที่ 29

กรณีศึกษาโรงเรียนขนาดใหญ่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ธีระพงษ์ สืบโสดา. (2558). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเบญจมราชูทิศ

จังหวัดจันทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 17. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.

ธวัชชัย ภูวสิษฐ์พงศา. (2564). การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนอนุบาลวัดลูกแกประชาชนูทิศ

ภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19). การค้นคว้า
อิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

ยุพา พรหมแย้ม. (2562). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอบางบัวทอง

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 2. (2563). แผนปฏิบัติการประจำปี 2563.

[ออนไลน์]. สืบค้นจาก : <https://www.br2.go.th/main/>. [2563, 25 ตุลาคม]

ศิวพร ละหารเพชร. (2562). ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขนาดเล็กตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing*(5th ed.). New York : Harper Collins.

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5
Participatory management of school administrators in the 21st century,
Center for Quality Development and Standards for Education in the
Second Sea Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary
Education Service Area 5

ปัญญากร ดาดขุนทด¹, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Panyakorn Dadkuntod¹, Wiralpath Wongwatkasem²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 640401320048@nmc.ac.th wiralpath@nmc.ac.th

(Received: November 03, 2023 ; Edit: December 15, 2023 ; Accepted: December 15, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ทั้งหมด 17 โรงเรียน จำนวน 144 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกนและการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.99 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยโดยใช้สถิติ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีการปฏิบัติสูงสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ

ปฏิบัติการ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และด้านที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำสุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหาร, การบริหารแบบมีส่วนร่วม, ศตวรรษที่ 21

Abstract

This research Objectives 1) To study the level of participatory management of school administrators in the 21st century, Center for Quality Development and Standards of Education in the Second Sea. under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 5. 2) to compare the participatory management of educational institute administrators in the 21st century at the Kham Talay So Educational Quality and Standards Development Center. under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area, Region 5 , classified by work experience and education level The sample group used in this research were educational institute administrators and teachers in the Center for Quality Development and Standards for Education in the Middle East. Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area 5, a total of 17 schools with a total of 144 students. The sample size was determined according to Craigie and Morgan's table and simple random sampling. by means of drawing lots to select respondents The tools used in the research were questionnaires with a 5-point estimation scale, the consistency index was between 0.67-1.00, and the reliability for the whole issue was 0.99. Statistics used in data analysis were frequency, percentage, mean, and portion. standard deviation and testing the hypothesis of the research using the T-test.

The research finding were :

1. Participatory management of school administrators in the 21st century, Quality Development Center and International Education Standards Center Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 5 Overall, the practice was at the highest level. When considering each side, it was found that the most practiced aspect was The aspect of participation in operations followed by the aspect of participation in receiving benefits. Participation in the evaluation and the aspect that has the lowest level of practice is Participation in decision-making.

2. Comparative Results of Participatory Management of School Administrators in the 21st Century, Center for Quality Development and Standards for Education in the Second Sea Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area 5, classified by work experience Overall and by side no difference.

3. Comparative Results of Participatory Management of School Administrators in the 21st Century, Center for Quality Development and Standards for Education in the Second Sea Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area, Region 5, classified by education level Overall and by siden difference.

Keyword : management, participatory management, 21st century

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 6 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็น มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข อีกทั้งตามจุดหมายของ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้มุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ นอกจากนี้ในมาตรฐาน การศึกษาของชาติยังได้กำหนดคุณลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ทั้งในฐานะพลเมืองและพลโลกไว้ โดยเน้นให้คนไทย เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข ปัจจัยหลักในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่ต้องการได้ คือ ตัวครู ซึ่งมี องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องสองส่วน คือ คุณภาพของตัวครูเอง และคุณภาพการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู คุณลักษณะพื้นฐานของความเป็นครู คือ ต้องมีความรักศรัทธาในอาชีพ เมตตาและเอาใจใส่ลูกศิษย์ เป็นแบบอย่างที่ดีของลูกศิษย์ หมั่นพัฒนาตนเอง เข้ากับผู้ปกครองได้ดี แต่สิ่งสำคัญที่สุด คือ ครูต้องมีความสามารถในการจัดการ เรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้ความสำคัญกับประโยชน์ที่เกิดกับลูกศิษย์เป็นอันดับแรก ในส่วนของ โรงเรียนนั้นผู้ที่มิบทบาทสำคัญอย่างยิ่ง คือผู้บริหารโรงเรียน แต่ในการบริหารจัดการศึกษานั้นจำเป็นต้องอาศัยเพื่อน ร่วมงานและกระบวนการการทำงานร่วมกัน ผู้บริหารจึงต้องมีทักษะในการนำคนและงานมาประสานกันให้ทุกคนร่วมมือ ร่วมใจกัน ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีอยู่เสมอ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2558 : 9)

ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำทางการศึกษา เป็นผู้ที่มิบทบาทหน้าที่สำคัญ ในการบริหารงานของ สถานศึกษา ให้บรรลุตามเป้าหมาย ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องมีเทคนิค และวิธีการบริหารหลากหลายรูปแบบ สามารถ นำไปใช้ปฏิบัติงานในหน้าที่เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานสูงสุด และเกิดผลสำเร็จขององค์กร การปฏิรูป การศึกษาจำเป็นต้องใช้ผู้บริหารการศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพ จึงจะนำโรงเรียนบรรลุความสำเร็จตาม ภารกิจและบทบาทหน้าที่ของโรงเรียน การเป็นผู้บริหารมืออาชีพจะต้องอาศัยความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะ เฉพาะ และอาศัยกระบวนการบริหาร ที่เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรและทุกฝ่ายทุกสถาบัน ทุกองค์กรที่เกี่ยวข้อง ภายนอกสถานศึกษาและการบริหารโดยใช้ องค์คณะบุคคล (ธีระ รุญเจริญ 2550 : 1) ตลอดทั้งนำการบริหารโดย อาศัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมด้วยการเปิดโอกาส ให้ผู้ร่วมงานทุกคนแสดงออกถึงแนวคิดต่าง ๆ แต่คงไว้ซึ่ง เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ประภาพร ชื้อสิทธิกุล (2560 :14) คือเป็น

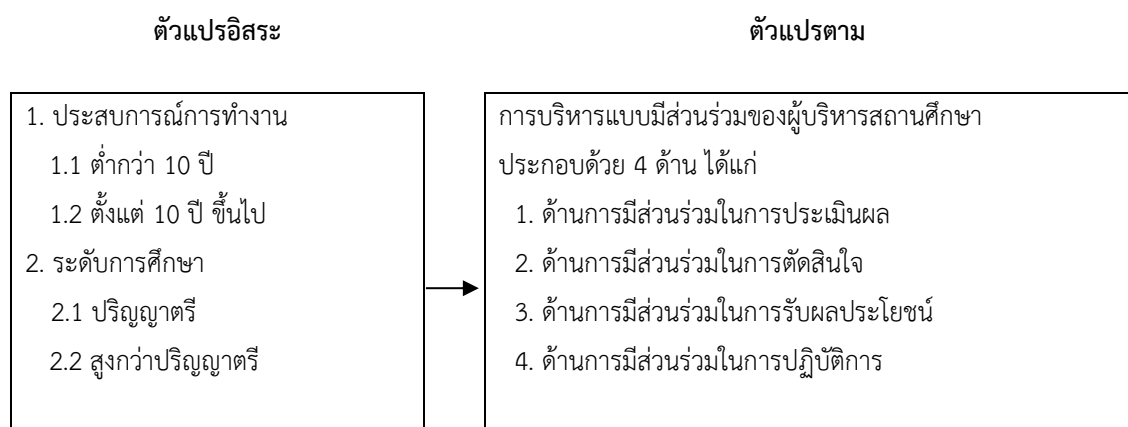
กระบวนการที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การเริ่มคิด การวางแผน การนำไปปฏิบัติและการประเมินผล รวมทั้งได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ร่วมกัน และสอดคล้องกับแนวคิดของ ทานอง ภูเก็ตพิมพ์ (2551 : 17) ที่เสนอการบริหารแบบมีส่วนร่วมไว้ว่าเป็นการทำงานร่วมกันเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพความคิด ความเชื่อและความยึดมั่นของแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงาน แต่ละองค์กร อีกทั้งยังขึ้นอยู่กับกาลเวลาแต่ละยุคแต่ละสมัยอีกด้วย โดยการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจสำคัญในการเสริมสร้างพลังการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม (Teamwork) ที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนา เพราะทำให้ผู้เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนร่วมเข้าใจสถานการณ์และอุทิศตนมากยิ่งขึ้นเพื่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา

ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและประโยชน์ที่อาจจะเกิดขึ้นตามมา ทำให้พัฒนางานวิจัยการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษานำข้อมูลจากผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วม อันจะส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาที่ดียิ่งขึ้นไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยจำแนกตามประสบการณ์การทำงาน
3. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 อยู่ในระดับมาก
2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้งหมด 17 โรงเรียน จำนวน 233 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 ทั้งหมด 17 โรงเรียน จำนวน 144 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางสำเร็จของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) และใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากเลือกผู้ตอบแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ มีจำนวน 1 ชุด โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมตามแนวคิดของสวอนส์เบิร์ก (Swansburg) ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย เพื่อให้การดำเนินการวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ (Check list) เกี่ยวกับข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยกำหนดคะแนนและแปลความหมายของแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 4 3 2 และ 1 ตามเกณฑ์วัดของลิเคิร์ต (Likert) โดยให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นตามความเป็นจริง และการสร้างแบบสอบถามปลายเปิด (Open End) จากตำราของบุญชม ศรีสะอาด (2556 : 100) มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.51 - 5.00	แปลความว่า มีส่วนร่วมมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 3.51 - 4.50	แปลความว่า มีส่วนร่วมมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.51 - 3.50	แปลความว่า มีส่วนร่วมปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.51 - 2.50	แปลความว่า มีส่วนร่วมน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 1.50	แปลความว่า มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎีหลักการเอกสารวรรณกรรมและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของบุญชม ศรีสะอาด (2553 : 136 - 143)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม สร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยยึดตามหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตามแนวคิดของโคเฮน และอัฟฮอฟ (Cohen and Uphoff. 1980 : 222) ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ จากนั้นสร้างแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยพัฒนาและดัดแปลงแบบสอบถามของ จิตรา แก้วมะ (2563 : 244) มาสังเคราะห์ร่วมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้น เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง เหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index Of Item Objective Congruence) ซึ่งค่าที่ใช้ได้ อยู่ระหว่าง .67 - 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ตามข้อเสนอแนะ
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงเรียนที่อยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำนวน 3 โรงเรียน

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสม จำนวน 20 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามมีค่า 0.99

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขอลงหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามกลับคืน จำนวน 144 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปโดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับประสบการณ์การทำงาน และขนาดของสถานศึกษาของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามโดยหาความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2. วิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543 : 4)

มีเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงานและระดับการศึกษา โดยวิเคราะห์ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) และการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) การทดสอบค่าที t-test แบบ (Independent samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่
 - 1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
 - 1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
 - 2.1 ความถี่ (Frequency)
 - 2.2 ร้อยละ (Percentage)
 - 2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)
 - 2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 - 143)
 - 3.1 t-test แบบ (Independent Samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล	อันดับที่
		$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.50	0.49	มาก	3
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.46	0.60	มาก	4
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.58	0.42	มากที่สุด	2
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.65	0.40	มากที่สุด	1
ภาพรวม		4.55	0.39	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.55, S.D. = 0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดอันดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ($\bar{X}$ = 4.65, S.D. = 0.40)

รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ($\bar{X}$ = 4.58, S.D. = 0.42) และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ = 4.50, S.D. = 0.49) ตามลำดับ ด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ = 4.46, S.D. = 0.60)

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ประสบการณ์การทำงาน	ต่ำกว่า 10 ปี		ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.51	0.52	4.50	0.44	0.07	0.58
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.47	0.58	4.62	0.67	0.40	0.10
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.56	0.41	4.62	0.45	-0.79	0.81
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.64	0.41	4.66	0.38	-0.25	0.51
รวม		4.55	0.38	4.55	0.40	-0.10	0.56

จากตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยภาพรวมและรายด้านพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันไม่แตกต่างกัน

3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p-value
		$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล	4.64	0.49	4.66	0.57	0.67	0.47
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.49	0.57	4.38	0.67	1.01	0.09
3	ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	4.57	0.40	4.60	0.46	-0.44	0.33
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	4.64	0.41	4.66	0.39	-0.25	0.32
ภาพรวม		4.56	0.37	4.53	0.42	0.42	0.09

จากตารางที่ 3 แสดงว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 5 โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผลและด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเห็นความสำคัญต่อการบริหารงานในองค์กรของตนและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการคิด การปฏิบัติและแสดงศักยภาพร่วมกัน สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิบูลย์ นิลพิบูลย์ (2563) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเกิดขึ้นจากผู้อำนวยการโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 1 ถึงแม้จะมีประสบการณ์ในการบริหารไม่มาก แต่ส่วนมากเป็นกลุ่มผู้บริหารยุคใหม่ที่ยึดหลักการมีส่วนร่วมเป็นสำคัญ โดยอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งการวางแผน การแสดงความคิดเห็น การประสานงาน การประชุม การรายงานและติดตามผล เป็นต้น ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอที่มีประสบการณ์การทำงานที่ต่างกันในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของไชยา หานุกาพ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิผลงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่าตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเกิดจากผู้บริหารส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับครู ที่มีวุฒิการศึกษาทุกระดับ ไม่แตกต่างกัน และได้เปิดโอกาสให้ครูทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาในทุกด้านอย่างเสมอภาค และเข้ามามีบทบาทในการดูแลกำกับติดตาม ช่วยเหลือการทำงานของบุคลากรทุกระดับการศึกษาอย่างเสมอภาคและต่อเนื่องสม่ำเสมอ จึงส่งผลให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญพิศ ผาพองยุ่น (2560) ที่ได้ศึกษา เรื่อง การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จากการวิเคราะห์ข้อมูลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิเคราะห์ พบว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 พบว่า ด้านที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรสร้างบรรยากาศในการทำงานของโรงเรียนให้เป็นบรรยากาศที่ไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร มอบหน้าที่ความรับผิดชอบอย่างเหมาะสมเพื่อให้บุคลากรแสดงออกถึงทักษะความรู้ความสามารถ เกิดการยอมรับให้เกียรติและแบ่งอำนาจในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรในขอบข่ายภาระงานที่ได้รับมอบหมาย

1.2 การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีความเห็นอยู่ในระดับต่ำสุด ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสร้างบรรยากาศในการทำงานของโรงเรียนให้เป็นบรรยากาศที่ไว้วางใจซึ่งกันและกัน โดยให้อำนาจและเสรีภาพในการตัดสินใจให้แก่บุคลากรในขอบข่ายภาระงานที่ได้รับมอบหมายเพิ่มมากขึ้นเพื่อให้บุคลากรรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในการสร้างความสำเร็จในองค์กร

1.3 การเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ศูนย์พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาขามทะเลสอ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 5 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า ผู้ที่มีความคิดเห็นต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมในระดับศึกษาปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจโดยภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับต่ำสุดกว่าทุกด้าน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรสร้างบรรยากาศในการทำงานให้เกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างผู้บริหารและบุคลากร เช่น การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญของโรงเรียน และให้เสรีภาพแก่ผู้ร่วมงานในการแสดงความคิดเห็น เรื่องการทำงานอย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา ในพื้นที่อื่น ๆ ให้มีความหลากหลายเพิ่มขึ้น
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ
- 2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษาในระดับต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- จิตรา แก้วมะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารกับประสิทธิภาพ
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร
เขต 1.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
สกลนคร.
- ไชยา หานุภาพ. (2564). การบริหารแบบมีส่วนร่วมที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพงานวิชาการของโรงเรียน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทำนอง ภูเกิตพิมพ์. (2566). แนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน.
ได้จาก http://www.thaischool.net/view_tj.php. สืบค้นเมื่อ 10 มกราคม 2566.
- ธีระ รุญเจริญ. (2550). ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษายุคปฏิรูปการศึกษา.
กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- _____. (2556). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประภาพร ชื่อสุทธิกุล. (2550). หลักการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วม. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- เพ็ญพิศ ผาพองยุ่น. (2560). การบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ.วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล.
- วิบูลธ ธิลพิบูลย์. (2563). การบริหารแบบมีส่วนร่วมกับประสิทธิภาพของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1. วิทยานิพนธ์ภาควิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determination of sample size for research activities.** *Education and Psychology Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

Cronbach, L. J. (1990). **Essentials of psychological testing(5th ed.).** New York : Harper Collins.

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน
ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
Administration of educational institutions according to the philosophy
of Sufficiency Economy in schools Wang Kwang Lak Dan Educational
Quality Development Network Center Under the jurisdiction of
Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2

นำพล เสคำพันธ์¹, วิรลพัชร วงศ์วัฒน์เกษม²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Namphon Sekhamphan¹, Wiralpath Wongwatkasem²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 640401320048@nmc.ac.th wiralpath@nmc.ac.th

(Received: November 15, 2023 ; Edit: December 15, 2023 ; Accepted: December 15, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 2) เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 76 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67 - 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.982 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรม

2. เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งจำแนกตามประสบการณ์ทำงาน พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี แต่ส่วนด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหาร, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

Abstract

The purpose of this research is to 1) Study the administration of educational institutions according to the philosophy of Sufficiency Economy in schools. Wang Kwang Lak Dan Educational Quality Development Network Center Under the Phetchabun Primary Educational Service Area Office, Area 2 2) Compare the administration of educational institutions according to the philosophy of Sufficiency Economy in schools. Wang Kwang Lak Dan Educational Quality Development Network Center Under the jurisdiction of the Phetchabun Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified by educational level and work experience. The sample group used in the research was administrators and teachers in the school. Wang Kwang Lak Dan Educational Quality Development Network Center Under the jurisdiction of the Phetchabun Primary Educational Service Area Office, Area 2, number 76 people. The sample size was determined using Krejci and Morgan's sample size table. The research instrument was a 5-level rating scale questionnaire with a consistency index between 0.67-1.00 and a reliability value of the entire questionnaire equal to 0.982. Statistics used Data analysis includes percentage, mean, standard deviation. and t-test (t-test)

The research results found that :

1. Management of educational institutions according to the philosophy of Sufficiency Economy in schools Wang Kwang Lak Dan Educational Quality Development Network Center Under the Phetchabun Primary Educational Service Area Office, Area 2, the overall level is at a high level. Considering each aspect separately, it was found that every aspect was at a high level. The average values are arranged in the following order: Organizing student development activities Personnel development aspect of educational institutions Educational institution management and curriculum and activities

2. Compare the administration of educational institutions according to the philosophy of Sufficiency Economy in schools. Wang Kwang Lak Dan Educational Quality Development Network Center Under the jurisdiction of the Phetchabun Primary Educational Service Area Office, Area 2, classified by educational level, it was found that the overall picture was different and When considering each aspect, it was found that every aspect was significantly different at the .05 level. Classified according to work experience, it was found that the overall picture was different. And when considering each aspect, it was found that the curriculum and learning activities Organizing student development activities and personnel development of educational institutions are significantly different at the .05 level. The average opinion of personnel with work experience of 5 years or more is higher than that of personnel with work experience of less than 5 years, but Educational institution management no different

Keyword : Administration, philosophy of sufficiency economy, under Phetchabun Primary Educational Service Area Office 2

บทนำ

สภาพปัญหาของประเทศไทยในปัจจุบันอยู่ในสภาวะวิกฤตต่าง ๆ ทั้งด้านการเมือง สังคมและเศรษฐกิจ การขัดแย้งทางการเมืองอย่างรุนแรงภายในประเทศมีระยะเวลาต่อเนื่องและยาวนานส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทย ภาครัฐได้พยายามทุกวิถีทางที่จะช่วยฟื้นฟูเศรษฐกิจของประเทศ และความเป็นอยู่ของคนไทยให้ดีขึ้น เพื่อคนไทยทุกคน สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สำหรับแนวทางที่ภาครัฐเลือกใช้ คือ การน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เกี่ยวกับแนวคิดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาประเทศ และฟื้นฟูเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาคนให้สามารถพึ่งพาตนเองดำรงชีวิตในสังคม โดยอาศัยภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือภูมิปัญญาชาวบ้าน มากำหนดเป็นนโยบายและมอบหมายให้กระทรวงศึกษาธิการที่มีจุดมุ่งหมายในการพัฒนาคนนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษา (ขจรดา จิตต์อำมาตย์, 2560)

กระทรวงศึกษาธิการจึงมุ่งมั่นดำเนินการภารกิจหลักตามแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) ในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพขับเคลื่อนทุกแผนย่อยในประเด็นที่ 12 การพัฒนาการเรียนรู้และแผนย่อยที่ 3 ในประเด็นที่ 11 การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต รวมทั้งแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา (ฉบับปรับปรุง และนโยบายรัฐบาลทั้งในส่วนนโยบายหลักด้านการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาศักยภาพของคนไทยทุกช่วงวัย และนโยบายเร่งด่วน เรื่อง การเตรียมคนไทยสู่ศตวรรษที่ 21 และพหุปัญญาของมนุษย์ที่หลากหลาย นอกจากนี้ ยังสนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) โดยเฉพาะหมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตอโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 รวมทั้งนโยบายและแผนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมุ่งหวังให้ผู้เรียนทุกช่วงวัยจะได้รับการพัฒนาในทุกมิติ ทั้งในด้านโอกาส ความเท่าเทียม ความเสมอภาค ความปลอดภัย และมีสมรรถนะที่สำคัญจำเป็นในศตวรรษที่ 21 และมีความพร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืน ดังนั้น ในการเร่งรัดการทำงานภาพรวม

กระทรวงให้เกิดผลสัมฤทธิ์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจให้กับสังคมและผลักดันให้การจัดการศึกษามีคุณภาพและประสิทธิภาพในทุกมิติ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักการสำคัญในการประกาศนโยบายและจุดเน้นของกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไว้ดังนี้ ข้อที่ 1 สร้างความเชื่อมั่น ไว้วางใจให้กับสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เรียนและประชาชน โดยให้ทุกหน่วยงานนำรูปแบบการทำงานโดยบูรณาการการทำงานร่วมกัน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสความรับผิดชอบ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ข้อที่ 2 สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคนดำเนินการตามภารกิจด้วยความรับผิดชอบต่อตนเอง องค์กรประชาชนและประเทศชาติ โดยให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ผ่านกลไกการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการดำเนินงานที่เป็นประโยชน์ต่อการยกระดับคุณภาพการศึกษา ข้อที่ 3 ดำเนินการตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้ประกาศและแถลงนโยบายไว้แล้วเมื่อวันที่ 25 มิถุนายน พ.ศ.2564 เพื่อมุ่งเน้นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของภาคการศึกษาที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนและประชาชนอย่างมีนัยสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2564 : 1-5)

ความมั่นคงของชาตินั้นเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสูงสุด ซึ่งการสร้างจิตสำนึก ความรักชาติ การยกย่องเชิดชูสถาบันพระมหากษัตริย์สถาบันศาสนาและความเป็นพลเมืองที่ดีนั้นต้องปลูกฝังหรือสร้างตั้งแต่เด็ก ๆ โดยเริ่มจากครอบครัว โรงเรียน ชุมชนและสังคมในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ได้กำหนดไว้ชัดเจนว่ายุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรกในการพัฒนาประเทศ การที่ประเทศจะเกิดความมั่นคงในชาติได้นั้นการจัดการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญอันดับต้น ๆ หากคนในชาติเป็นคนดี มีความรู้มีความซื่อสัตย์สุจริตจะสามารถนำพาประเทศไปได้อย่าง มั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง นำไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วได้ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการในฐานะผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้คนในชาติและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นหน่วยงานหลักได้กำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ โดยเน้นไปที่คนทุกช่วงวัยมีความรักสถาบันของชาติ สถาบันพระมหากษัตริย์สถาบันศาสนาและยึดมั่นการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข (สำนักเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561)

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศไทย ในด้านต่าง ๆ คือ ลดความเสี่ยงทางเศรษฐกิจ ขจัดความยากจน สามารถสร้างพลังอำนาจของชุมชนและพัฒนาศักยภาพของชุมชนให้เข้มแข็งเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาประเทศ ยกย่องความรับผิดชอบต่อสังคม ปรับปรุงมาตรฐานของธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ และสามารถใช้เป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายของชาติ สร้างภูมิคุ้มกันต่อสถานการณ์ที่เข้ามากระทบโดยฉับพลันเพื่อปรับปรุง นโยบายต่าง ๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น ใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ในการส่งเสริมการเติบโตที่เสมอภาคและยั่งยืน ปลูกฝังจิตสำนึกพอเพียงต้องมีการปรับเปลี่ยนค่านิยมและความคิดของคน นอกจากนี้หลังปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงได้เน้นการพัฒนาคนด้านต่าง ๆ คือ ช่วยให้ผู้มีศักยภาพมีความพออยู่ พอกิน พอใช้ พึ่งตนเองได้ และมีความสุขตามอัตภาพ สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมมีเสรีภาพในสังคม ไม่เบียดเบียน ไม่เอารัดเอาเปรียบ แบ่งปัน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีจิตเมตตา และมีจิตสาธารณะอยู่ร่วมกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 1-3)

สถานศึกษาพอเพียง หมายถึง สถานศึกษาที่น้อมนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการบริหารจัดการสถานศึกษาและจัดการศึกษาในสถานศึกษาในทุกมิติ (Whole School Approach) รวมถึงการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาให้เป็นแบบอย่างในการใช้ชีวิตอย่างพอเพียง โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักคิดหลักปฏิบัติในการทำงานและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนเกิดค่านิยมและบ่มเพาะ

อุปนิสัยและคุณลักษณะ “อยู่อย่างพอเพียง” รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งทางกายภาพ วัฒนธรรมการอยู่ร่วมกันของสังคม และเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติ (ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ, 2565)

ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เป็นเครือข่ายในการประสานงานการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ บริหารงานบุคคล การบริหารงานทั่วไป งานจิตอาสา และงานนโยบาย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด และเป็นการรวมโรงเรียนที่ตั้งในเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น (ตำบลวังกกวางและตำบลหลักด่าน จังหวัดเพชรบูรณ์) เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างโรงเรียนภายในศูนย์เครือข่าย และสามารถใช้ทรัพยากรดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ประกอบด้วย 8 โรงเรียน คือ โรงเรียนบ้านวังกกวาง โรงเรียนบ้านชำม่วง โรงเรียนบ้านดงคล้อ โรงเรียนบ้านห้วยหินลับ โรงเรียนบ้านพองใต้ โรงเรียนบ้านหลักด่าน โรงเรียนบ้านห้วยลาด และโรงเรียนบ้านห้วยกะโตะ

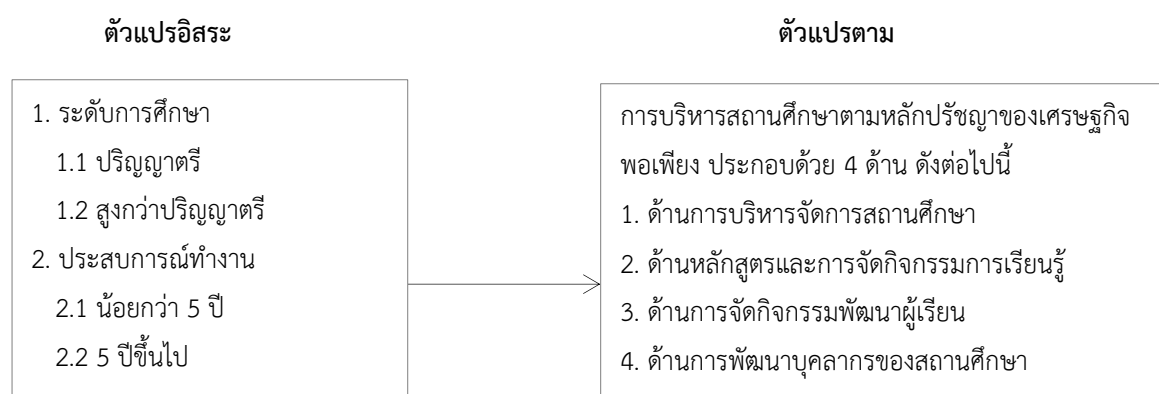
บริบทศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เป็นพื้นที่ห่างไกลและพื้นที่สูง ทำให้การดำเนินกิจกรรมหรืองานต่างๆไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ส่งผลให้นักเรียนมีจำนวนที่น้อยลง งบประมาณต่างๆที่ใช้ในการบริหารงานก็น้อยลงตามจำนวนนักเรียนในแต่ละปี และจำนวนบุคลากรก็จะลดลงตามจำนวนนักเรียนเช่นกัน จากปัญหาที่กล่าวมาเป็นผลมาจากการขาดความรู้และหลักการเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง หากผู้บริหารและครูผู้สอนในพื้นที่ เกิดองค์ความรู้และนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในโรงเรียน จะส่งผลดีต่อโรงเรียน บุคลากร นักเรียน และชุมชน

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัย จึงมีความสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยจะนำไปใช้เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนให้บริหารงานด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลมากที่สุด สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารและครูผู้สอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายและประสบความสำเร็จในการบริหารสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำนวน 8 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 95 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน (1970 : 114) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 76 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ได้แก่ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน โดยการสังเคราะห์งานวิจัยของ นพรัตน์ คำสุทธี (2562 : 7) ผสมกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2565) เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาวิธีสร้างเครื่องมือแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามวิธีของลิเคิร์ต (Likert) และการสร้างแบบสอบถามจากตำราของ บุญชม ศรีสะอาด (2553 : 74-84)
3. ผู้วิจัยดำเนินการสร้างแบบสอบถาม โดย นำแบบสอบถามของ นพรัตน์ คำสุทธี (2562 : 114) มาสังเคราะห์ร่วมกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ผู้วิจัยตั้งขึ้นมา เพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้
4. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสมและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์แล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยการหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of congruence) ซึ่งค่าที่ใช้ได้ ระหว่าง 0.67 - 1.00
6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ
7. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับบุคลากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในโรงเรียนบ้านช้างตะลูด และโรงเรียนบ้านบึงคล้า อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมจำนวน 35 ข้อ มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ซึ่งค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เหมาะสม มีค่าเท่ากับ 0.982
9. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ขออนุญาตจากคณะศึกษาศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยต่อผู้อำนวยการโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือจากวิทยาลัยนครราชสีมา ไปยังสถานศึกษาที่เป็นตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยติดตามเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ ได้แบบสอบถามกลับคืนจำนวน 76 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงานของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม

2. วิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังหลวงหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ทั้งโดยภาพรวม รายด้านและรายข้อ โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545 : 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังหลวงหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ทำงาน โดยใช้ค่า t-test (Independent samples)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 - 143)

3.1 t-test แบบ (Independent Samples)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงภาพรวมการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวม

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	4.01	0.34	มาก	3
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.88	0.39	มาก	4
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.11	0.39	มาก	2
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	4.06	0.39	มาก	1
รวม	4.02	0.10	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.38) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 4.11$, S.D.=0.39) ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.06$, S.D.=0.39) ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.01$, S.D.=0.34) และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.88$, S.D.=0.39)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังกกวางหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ประสพการณ์ทำงาน				t	P-Value
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.95	0.08	4.34	0.19	-7.771*	0.000
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.80	0.17	4.29	0.06	-19.683*	0.000
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	4.00	0.16	4.75	0.05	-32.671*	0.000
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.95	0.27	4.67	0.00	-24.044*	0.000
รวม	3.93	0.09	4.51	0.23	-21.042*	0.000

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษาโดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามประสพการณ์ทำงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสพการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป มากกว่าบุคลากรที่มีประสพการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี แต่ส่วนด้านด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง	ประสบการณ์ทำงาน				t	P-Value
	น้อยกว่า 5 ปี		5 ปีขึ้นไป			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา	3.97	0.07	4.07	0.27	-2.011	0.052
ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.73	0.05	4.15	0.20	-11.903*	0.000
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	3.94	0.10	4.44	0.29	-9.489*	0.000
ด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา	3.83	0.04	4.49	0.27	-14.252*	0.000
รวม	3.87	0.11	4.29	0.21	-9.414*	0.013

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงานโดยภาพรวมแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และด้านการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงาน 5 ปีขึ้นไป มากกว่าบุคลากรที่มีประสบการณ์ทำงานน้อยกว่า 5 ปี แต่ส่วนด้านด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากสรุปผลการวิจัย การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก พิจารณาแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยตามลำดับดังนี้ ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านการพัฒนาบุคลากรของ ด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา และด้านหลักสูตรและการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเช่นนี้เป็นเพราะกระทรวงศึกษาธิการได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาขับเคลื่อนในสถานศึกษาต่างๆ และมีการประเมินสถานศึกษาให้เป็นสถานศึกษาพอเพียง เพื่อให้สถานศึกษาเกิดความตระหนักและเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ ธีระกุลพิศุทธิ์ (2564 : 89-91) ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพมหานคร สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ

งานวิจัยของอุปสร สติพงษ์ (2565 : 99-100) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ทำงาน การวิจัยได้ผลดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกัน ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเช่นนี้เป็นเพราะผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นที่ไม่เหมือนกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม ธนาวิจิตร (2565 : 86-87) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษา พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นาขวัญ พรหมตอยกลอย (2561 : 62-63) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ผลการเปรียบเทียบการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยรวมและรายด้านทุกด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับสมมติฐานของผู้วิจัยข้างต้น ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกัน ผลการวิจัยที่เกิดขึ้นเช่นนี้เป็นเพราะโรงเรียนในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังทองหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 ทุกโรงเรียน ยังมีการสนับสนุนให้บุคลากรเข้าอบรมและพัฒนาบุคลากรในเรื่องการศึกษาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไม่มากนัก ส่งผลให้บุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงาน ยังขาดความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ผู้ที่มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉลิม ธนาวิจิตร (2565 : 88-90) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 จำแนกประสบการณ์การทำงาน พบว่า ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ

นาขวัญ พรหมดอนกลอย (2561 : 33) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า 1. การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานครโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านภูมิคุ้มกันที่ดี 2. การดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของโรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับสมมติฐานของผู้วิจัยข้างต้น ผู้บริหารและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาวังหลวงหลักด่าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 2 แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน พบว่า การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนอยู่ในระดับมาก แต่ผู้บริหารต้องกำหนดให้มีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับทุกรายวิชา เพื่อส่งเสริมสนับสนุนในด้านหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างกว้างขวางมากขึ้น ผู้วิจัยขอเสนอข้อเสนอแนะการวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

2.1 ควรศึกษาสภาพปัญหาของการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

2.2 ควรศึกษาความร่วมมือของชุมชนที่มีต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียน

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการพัฒนาบุคลากรภายในสถานศึกษา โดยนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษา

2.4 ควรศึกษาสภาพการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนในลักษณะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ หรือการวิจัยกึ่งทดลองที่ส่งผลต่อการดำเนินงานแบบรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). ผลการดำเนินงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. กรุงเทพฯ.

โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. (2564). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. ได้จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/>.

สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2565

- _____. (2565). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง นโยบายและจุดเน้นของ กระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2566. ได้จาก <https://www.moe.go.th/360policy-and-focus-moe-2023/>. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2565
- เฉลิม ธนาภูมิกุล. (2565). สภาพการบริหารสถานศึกษาตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของสถานศึกษาในอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชัยวัฒน์ ชีระกุลพิศุทธิ์. (2564). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน โรงเรียนกลุ่มกรุงเทพกลาง สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะวิทยาลัยการฝึกหัดครู มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ซารดา จิตต์อำมาตย์. (2560). การประเมินโครงการสถานศึกษาแบบอย่างการจัดกิจกรรมเรียนรู้และการบริหารจัดการตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(สถานศึกษาพอเพียง) ของโรงเรียนเหล่าฝ้ายผดุงวิทย จังหวัดหนองคาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- นพรัตน์ คำสุทธี. (2562). การบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารสถานศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- นาขวัญ พรหมดอนกลอย. (2561). การศึกษาการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของ โรงเรียนเครือข่ายที่ 43 สำนักงานเขตหนองจอก สังกัดกรุงเทพมหานคร. นิพนธ์มหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ศูนย์สถานศึกษาพอเพียง มูลนิธิยุวสถิรคุณ. (2565). การขับเคลื่อนด้านการศึกษา. ได้จาก <http://www.sufficiency.nida.ac.th/eduplan/>. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2565.
- สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2561). ยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ.2561-2580. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- อุปสร สิริพิงษ์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารสถานศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3. สารนิพนธ์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determination of sample size for research activities. *Education and Psychology Measurement*, 30(3), pp. 607-610.

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
บวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6
Academic administration in educational institutions Bualai Educational
Quality Development Network Center 2 the Nakhon Ratchasima
Primary Educational Service Area Office 6

อำนาจ วัฒนดิลกวิทย์¹, ฤทธิญา วัฒนศักดิ์²

วิทยาลัยนครราชสีมา

Amnat Watthanadilokwit ¹, Krisada Watanasak ²

Nakhon Ratchasima College

Corresponding Author E-mail : 640401320050@nmc.ac.th Krisda@nmc.ac.th

(Received: November 15, 2023 ; Edit: December 20, 2023 ; Accepted: December 20, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 2) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามขนาดโรงเรียนและประสบการณ์การทำงาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ครู ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 50 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตารางเครซี่และมอร์แกนแล้วทำการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่า

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. ผลการเปรียบเทียบครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ส่วนประสบการณ์การทำงาน ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการ

ในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ : การบริหาร, งานวิชาการ, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมาเขต 6

Abstract

This research are aimed to 1) study academic administration in educational institutions; Bua Lai Educational Quality Network Center 2, under the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office, Area 6, and 2 compare the academic administration of the educational institutions. classified by school size and working experience The sample group is 50 teachers from Bua Lai Educational Quality Network Center 2 in an academic year 2021. The sample size was determined using the krejcie and Morgan table then using simple random sampling method. easy A research tool was a 5-scale rating questionnaire which had a consistency index between 0.80-1.00 and a confidence value 0.80. Statistics used in data analysis include percentage, mean, standard deviation, t-test; and one-way analysis of variance

The research results found that :

1. The academic administration in the educational institutions is at a high level. In every aspect.
2. Comparison results of teachers' performing duties in different educational institutions: their opinions concerning an academic administration in the educational institutions were significant different at .05 level in 3 aspects: measurement, evaluation, and transfer of academic results aspect; educational innovation aspect; and educational supervision aspect. Other aspects were not significant different. As for working experience: the teachers with different working experiences have no different opinions concerning the academic administration in the educational institutions.

Keywords : Administration, academic work, the Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office District 6

บทนำ

ประเทศไทยในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมและการบริหารงาน ภายในองค์กร โดยกลุ่มบุคคลภายในองค์กร ต้องดำเนินงานภายใต้กรอบของวิถีการดำรงชีวิต และวิถีชีวิต โดยรวมของคนในองค์กร เป็นมาตรฐานเอาไว้สำหรับให้สมาชิกยึดเป็นหลักในการทำงาน และการใช้ชีวิตอยู่ของคน ในองค์กร (วิเชียร วิทย์อุดม, 2555 : 3) วัฒนธรรมองค์กร ช่วยสนับสนุนให้เกิดแนวปฏิบัติที่สมาชิกในองค์กร ยอมรับ แก้ปัญหาและตอบสนอง ความต้องการพื้นฐานขององค์กร ช่วยชี้แนวทางการทำงาน การประพฤติปฏิบัติ

ตน และสร้างเอกลักษณ์ร่วมกันในหมู่สมาชิก ซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการพัฒนาการศึกษา การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนา กำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ในกระแสการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของโลกศตวรรษที่ 21 เนื่องจากการศึกษา มีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลก ภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต ประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจึงให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลง ของระบบเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ ภูมิภาค และของโลก ควบคู่กับการธำรงรักษา อัตลักษณ์ของประเทศ ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา การพัฒนาศักยภาพ และขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะ ความรู้ ความสามารถ และสมรรถนะที่สอดคล้อง กับความต้องการของตลาดงานและการพัฒนาประเทศ ภายใต้แรงกดดันภายนอกจากกระแส โลกาภิวัตน์และแรงกดดันภายในประเทศที่เป็นปัญหาวิกฤตที่ประเทศต้องเผชิญ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดีสังคมไทยเป็นสังคมคุณธรรม จริยธรรม และประเทศสามารถก้าวข้ามกับดัก ประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งใน ปัจจุบันและอนาคต (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ประเทศไทยได้ดำเนินการจัดและส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาภายใต้บทบัญญัติ ของกฎหมายที่สำคัญหลายฉบับ เช่น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2546 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 และพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ซึ่งผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับเด็ก เยาวชน และประชาชน จากการบังคับใช้กฎหมาย ในข้างต้นอยู่ในระดับที่น่าพอใจในเชิงปริมาณ สำหรับในเชิงคุณภาพยังคงมีสภาพปัญหา ปรากฏอยู่ ซึ่งอาจเกิดจากปัจจัยและข้อจำกัดในการบังคับใช้กฎหมายในหลายประการ และจำเป็นต้องหาแนวทางแก้ไขให้สามารถเกิดผลลัพธ์ตามเจตนารมณ์ของกฎหมายต่อไป (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2558) นอกจากนี้พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กระจายอำนาจ ในการบริหารงาน สถานศึกษาออกเป็น 4 งาน ได้แก่ การบริหารวิชาการ การบริหาร งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป ซึ่งงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษา ที่พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการ ไปให้สถานศึกษามากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในสถานศึกษา และการมีส่วนร่วม จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง ในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ (ภารดี อนันตนาวิ, 2552 : 236-280)

การบริหารงานวิชาการเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหาร สถานศึกษา และมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการจัดการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะปรากฏเด่นชัดเมื่อการบริหารงานวิชาการประสบผลสำเร็จ (จิตติมา วรณศรี, 2557 : 3) จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์องค์ประกอบประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการตามแนวความคิดของนักการศึกษาและนักวิชาการหลายท่านพบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการสามารถวัดได้จากระดับการบรรลุผลสำเร็จของการ บริหารจัดการงาน วิชาการของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา 2) กระบวนการเรียนรู้

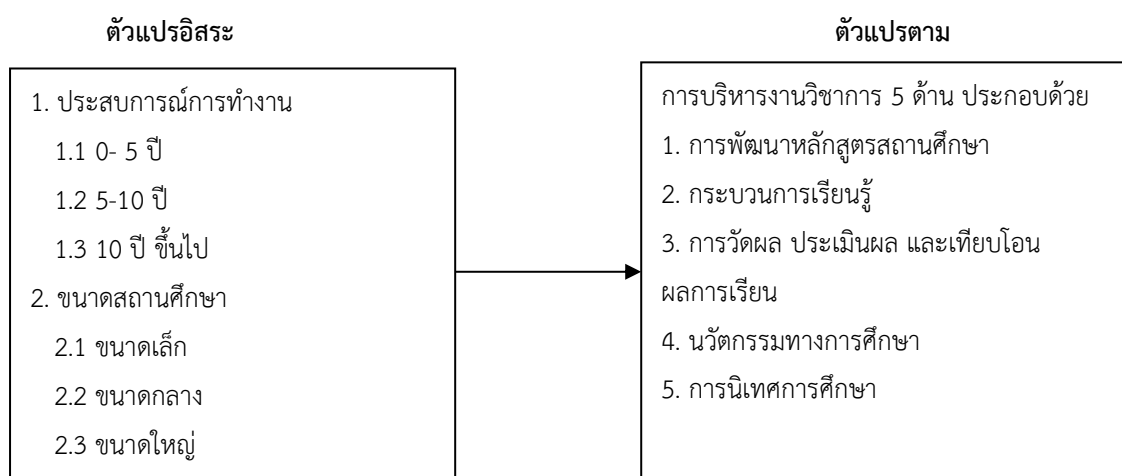
3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) นวัตกรรมทางการศึกษา และ 5) การนิเทศการศึกษา อย่างไรก็ตามประสิทธิภาพ การบริหารงานวิชาการ มีองค์ประกอบวัฒนธรรมองค์การที่เกี่ยวข้องหลายประการ ได้แก่ 1) ค่านิยม 2) ภาวะผู้นำ 3) การทำงานเป็นทีม 4) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ และ 5) การมุ่งเป้าหมายองค์การ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีโรงเรียนในสังกัด จำนวน 6 อำเภอ ประกอบด้วย อำเภอแก้งสนามนาง อำเภอดง อำเภอบัวลาย อำเภอบัวใหญ่ อำเภอบ้านเหลื่อม และอำเภอสี่ดาว รวมทั้งสิ้นจำนวน 181 โรงเรียน จากผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับชาติ (O-NET) ปีการศึกษา 2563 ผลการประเมินมีค่าเฉลี่ยในบางมาตรฐาน การเรียนรู้ต่ำกว่าระดับประเทศอยู่ในทุกรายวิชา นอกจากนี้ยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อยู่ในระดับต่ำ ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษา ไม่ได้ดำเนินการพัฒนางานด้านวิชาการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะโรงเรียน ขนาดเล็กที่ขาดความพร้อมทั้งทางด้านงบประมาณและบุคลากรที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ตรงกับวิชาเอก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายคุณภาพการศึกษา บัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 แตกต่างกัน

2. ครูที่อยู่ขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 65 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครู ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 50 คน ผู้วิจัยได้ทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ Krejcie and Morgan (1970, pp. 607-610) โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัย ได้กำหนดโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check lists)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) กระบวนการเรียนรู้ 3) การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน 4) นวัตกรรมทางการศึกษา และ 5) การนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ของ Likert (1967) โดยมีหลักเกณฑ์ในการให้ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือโดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1. ศึกษาแนวทางการสร้างเครื่องมือจากเอกสาร ตำรา และแนวความคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยกำหนดประเด็นหลักและประเด็นย่อยให้ครอบคลุมเนื้อหาสาระ ตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัย

2. ศึกษาเอกสาร ตำรา และแนวความคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรม องค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง ในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมนิยามศัพท์ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และกรอบแนวคิดของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอความเห็นชอบ และตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญ ให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามศัพท์ แล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามฉบับร่างที่สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ทางด้านการบริหารการศึกษา พิจารณาแบบสอบถาม เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา ความครอบคลุมเนื้อหา และความถูกต้องในสำนวนภาษา โดยการให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

+1 เมื่อขอคำถามสอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

0 เมื่อไม่แน่ใจว่าขอคำถามสอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

1 เมื่อแน่ใจว่าขอคำถามไม่สอดคล้องตามประเด็นหลักของเนื้อหา

จากนั้นผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามฉบับร่างมาวิเคราะห์หาค่าดัชนี ความสอดคล้อง (IOC: Index of Objective Congruence) พบว่ามีค่าอยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ว่ามีความตรงของเนื้อหา (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2548)

6 นำแบบสอบถามที่ผ่านการวิเคราะห์หาความตรงตามเนื้อหาแล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ด้วยวิธีวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach พบว่า มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.80

8. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาตรวจแก้ไข ปรับปรุงให้สมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

9. นำแบบสอบถามจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถาม ไปเก็บข้อมูลในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยบันทึกข้อความเสนอคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือจำนวน 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 ขอความอนุเคราะห์ จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสถานศึกษาในสังกัด ฉบับที่ 2 ขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษา เพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูในสถานศึกษา ที่ได้กำหนดเป็นกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือตอบแบบสอบถามจากบัณฑิตวิทยาลัย พร้อมด้วยแบบสอบถามสำหรับครู แนบของแปล่าติดสแตมป์จากหน้าซองถึงผู้วิจัย เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยทางไปรษณีย์

3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามตามที่ได้รับกลับคืนทางไปรษณีย์ กรณีที่ยังไม่ได้รับแบบสอบถามคืนตามที่กำหนด ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลมาตรวจสอบความสมบูรณ์ จัดระเบียบลงรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลสถานภาพทั่วไปทั่วไป ของผู้ตอบแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 ระดับประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 นำมาวิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เกณฑ์ที่ใช้ในการแปลความหมายเพื่อจัดระดับคะแนนค่าเฉลี่ย ใช้การวิเคราะห์ด้วยค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน กำหนดเป็นช่วงคะแนน 5 ระดับ ได้ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 น. 102-103)

4.51-5.00 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00-1.50 หมายถึง ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC ระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

1.2 ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค

2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ความถี่ (Frequency)

2.2 ร้อยละ (Percentage)

2.3 ค่าเฉลี่ย (Mean)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 136 - 143)

3.1 t-test แบบ (Independent Samples)

ผลการวิจัย

1. การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวม

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน	ระดับการปฏิบัติ		แปลความหมาย
	$\bar{X}$	S.D.	
1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.68	0.65	มาก
2. กระบวนการเรียนรู้	3.58	0.68	มาก
3. การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	4.48	0.65	มาก
4. นวัตกรรมทางการศึกษา	4.46	0.63	มาก

5. การนิเทศการศึกษา	4.14	0.65	มาก
รวมเฉลี่ย	4.07	0.65	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 0.65) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.65) รองลงมาคือ ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา ($\bar{X} = 4.46$, S.D. = 0.63) ด้านการนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.14$, S.D. = 0.65) และด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.65) ตามลำดับ ส่วนด้านกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.58$, S.D. = 0.68)

2. ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 แตกต่างกัน ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามประสบการณ์ทำงาน

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.388	2	0.194	2.524	0.091
	ภายในกลุ่ม	3.617	47	0.077		
	รวม	4.005	49			
กระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.19	2	0.095	0.577	0.565
	ภายในกลุ่ม	7.75	47	0.165		
	รวม	7.94	49			
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	0.839	2	0.419	2.582	0.086
	ภายในกลุ่ม	7.635	47	0.162		
	รวม	8.474	49			
นวัตกรรมทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.425	2	0.212	1.048	0.359
	ภายในกลุ่ม	9.53	47	0.203		
	รวม	9.955	49			
การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.253	2	0.127	0.862	0.429
	ภายในกลุ่ม	6.902	47	0.147		
	รวม	7.155	49			

จากตารางที่ 2 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.135	2	0.067	0.819	0.447
	ภายในกลุ่ม	3.87	47	0.082		
	รวม	4.005	49			
กระบวนการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	0.071	2	0.036	0.213	0.809
	ภายในกลุ่ม	7.869	47	0.167		
	รวม	7.94	49			
การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.128	2	0.564	3.607*	0.035
	ภายในกลุ่ม	7.346	47	0.156		
	รวม	8.474	49			
นวัตกรรมทางการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.336	2	0.668	3.644*	0.034
	ภายในกลุ่ม	8.619	47	0.183		
	รวม	9.955	49			
การนิเทศการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.913	2	0.457	3.438*	0.040
	ภายในกลุ่ม	6.242	47	0.133		
	รวม	7.155	49			

* แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ครูที่อยู่สถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 แตกต่างกัน คือ ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านการเทียบโอนผลการเรียน ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. ผลการศึกษาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน นวัตกรรมทางการศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และกระบวนการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเป็นลำดับสุดท้าย สามารถนำมาอภิปราย รายด้านได้ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า มีการปฏิบัติ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหาร มีกระบวนการปรับปรุงการและพัฒนาทำงานในด้านต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของสถานศึกษาศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีกระบวนการและทักษะในด้านการคิดวิเคราะห์ และการคิดสร้างสรรค์ และเป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นผู้ดำเนินทุกด้าน มุ่งความเชี่ยวชาญด้านทักษะและความรู้ ทางปัญญาเพื่อการพัฒนาและเป็นผู้ริเริ่มสร้างสรรค์ด้านการสื่อสาร เปิดรับแง่มุมใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เพื่อความก้าวหน้าในอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ไกรสร เจียมทอง (2561) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า ภาพรวมของผู้บริหาร ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ในภาพรวมรายด้านอยู่ในระดับมาก

1.2 กระบวนการเรียนรู้ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าผู้บริหารเปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนได้แสดงความสามารถเต็มศักยภาพอย่างเต็มที่ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารของสถานศึกษา ในศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เปิดโอกาสให้ผู้ได้บังคับบัญชาทุกคนได้แสดงความสามารถเต็มศักยภาพอย่างเต็มที่ อย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ ใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ทันสมัยจากหลากหลาย แหล่งข้อมูลที่นำเชื่อถือเพื่อการตัดสินใจ ในการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างหลากหลาย นอกจากนี้ใช้เทคโนโลยีในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ผลงานของสถานศึกษาไปสู่องค์กรภายนอกได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยของ แพรดาว สนองฝัน (2557) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 พบว่า ภาพรวมของผู้บริหารในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ในภาพรวมรายด้านอยู่ใน ระดับมาก

1.3 การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารโรงเรียนจัดให้มีการวัดและประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ และจัดให้มีการเทียบโอนผลการเรียน ผู้บริหารมีทักษะในการบริหารจัดการข้อมูล สามารถนำเสนอผลงานและประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่าง ๆ ขององค์กรในสถานที่สาธารณะต่าง ๆ และมีความสามารถในการใช้ภาษาต่าง ๆ ได้ถูกต้องและชัดเจน เช่น การฟัง พูด อ่าน เขียนและสรุปประเด็น ปัญหาต่าง ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ แพรดาว สนองฝัน

(2557) ที่ทำการวิจัยเรื่อง ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ด้านทักษะในการสื่อสาร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

1.4 ด้านนวัตกรรมทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ จากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 เข้าใจเกี่ยวกับนวัตกรรม ทางการศึกษา สร้างบรรยากาศให้การเรียนรู้ในสถานศึกษา เสริมสร้างความร่วมมือซึ่งกันและกันภายในสถานศึกษา ตลอดจน ประสานงานและการให้คำแนะนำแก่ผู้ร่วมงานเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2560) ที่ศึกษาวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่า ภาพรวมผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ใน ระดับมาก

1.5 ด้านการนิเทศการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนให้ความช่วยเหลือแนะนำให้ความรู้การฝึกปฏิบัติในการทำวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ผลการวิจัยเป็น เช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำทางการศึกษาสูง นำมาซึ่งความตระหนักและความรับผิดชอบใน กระบวนการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจในกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยมุ่งเน้นให้ผู้ได้บังคับบัญชาในแต่ละ ระดับใช้สอนนวัตกรรมเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน เช่น การจัดการเครือข่ายอินเทอร์เน็ตนอกและ ในห้องเรียนเพื่อการเรียนรู้ครอบคลุมพื้นที่ของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ สุภาพร เหล่าทรัพย์เจริญ (2556) ที่ทำการ วิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารของผู้บริหารกับความเป็นองค์การนวัตกรรมในสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 2

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บัว ปลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์การทำงาน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ครูที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการใน สถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บัวปลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 แตกต่างกัน คือ ด้าน การวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านนวัตกรรมทาง การศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไป ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษา บัวปลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผู้บริหารเข้าใจหลักการ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารสามารถประยุกต์และบริหารตาม สถานการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถ บริหารงานทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพเป็นระบบ และเกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ โชคชัย นานาไชย (2559) ที่ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการ บริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทักษะการบริหารความขัดแย้ง ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ ในระดับมาก เมื่อ พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบทักษะการบริหารความขัดแย้งของ ผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม จำแนก ตามเพศ วุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในตำแหน่ง พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีเพศ วุฒิการศึกษา และ ประสบการณ์ใน ตำแหน่งแตกต่างกัน มีทักษะการบริหารความขัดแย้งไม่แตกต่างกัน

2.2 ครูที่มีประสบการณ์ทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็น เพราะการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ผู้บริหารมีเทคนิคในการคิดเชิงกลยุทธ์ วางแผนกำหนดนโยบายและทิศทางของ สถานศึกษาได้อย่างชัดเจน มีเทคนิคในการตัดสินใจบนพื้นฐานของข้อมูลสารสนเทศ นอกจากนี้ จะต้องมีความรู้เทคนิคการสั่งการ การมอบหมายงาน การประเมิน การสอนงาน รวมทั้งเทคนิควิธีการในการ ปฏิบัติการจัดกิจกรรมที่หลากหลายน่าสนใจ เทคนิคในการใช้สื่อ อุปกรณ์ เทคโนโลยีได้อย่าง คล่องแคล่ว และมีเทคนิคในการระดมความคิดการทำงานแบบร่วมมือ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศศิตา เพลินจิต (2558) ที่ทำวิจัยเรื่อง ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 พบว่า ทักษะการบริหารใน ศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ ด้านภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านทักษะด้านสังคมและทักษะข้ามวัฒนธรรม ด้านความยืดหยุ่นและการปรับตัว ด้านการเป็นผู้สร้าง หรือผลิตและรับผิดชอบเชื่อถือได้ และด้านการริเริ่มสร้างสรรค์และการเป็นตัวของตัวเอง ผลการ เปรียบเทียบทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่มีความแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 บุคลากรควรมีส่วนร่วมในการสนับสนุนด้านการบริหาร และมีความเชื่อมั่น ในการปฏิบัติงานร่วมกัน
- 1.2 บุคลากรควรปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องเหมาะสม
- 1.3 สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมเอื้ออำนวยการปฏิบัติงานในระดับบุคคล และระดับหน่วยงานรวมไปถึงระดับองค์การ
- 1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีกระบวนการจูงใจสมาชิก โดยการกำหนด พฤติกรรมในองค์การ และตัวชี้วัด

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาบัวลาย 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6
- 2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อทักษะทางด้านเทคโนโลยี และการใช้ดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- ไกรสร เจียมทอง. (2561), **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- จิตติมา วรณศรี. (2557). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา**. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- ฉัตรศิริ ปิยะพิมพ์สิทธิ์. (2548). **ทฤษฎีการวัดและการทดสอบ**. สงขลา: ภาควิชาการประเมินผลและการวิจัย
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- โชคชัย นาไชย. (2559) **ทักษะการบริหารความขัดแย้งของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ
มหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น** (พิมพ์ ครั้งที่7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- แพรวา สนองพันธ์. (2557) **ทักษะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภารดี อนันตนาวิ. (2552). **หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**.ชลบุรี : บริษัท.
สำนักพิมพ์มนตรี จำกัด.
- วิเชียร วิทยอุดม. (2555). **หลักการตลาด (PRINCIPLES OF MARKETING)**. นนทบุรี: คณะบุคคลวิทยอุดมสาส์น.
- ศศิตา เพลินจิต. (2558). **ทักษะการบริหารในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐมเขต 1. การค้นคว้าอิสระครุ ศาสตร์
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579**. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
- สุภาพร บุญมาก. (2552). **ทักษะการบริหารของผู้บริหารที่สัมพันธ์กับมาตรฐานด้านการบริหารและการจัดการ**
ศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). **Determination of sample size for research activities**.
Education and Psychology Measurement, 30(3), pp. 607-610.

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี
สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

Transformational Leadership of School Administrators of the Institutions
Affiliated with Pathumthani University under the Office of Phetchabun
Vocational Education

กรวรรณ นามวงศ์¹, นลวัช ยูทรวงศ์²

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Korawan Namwong¹, Nontawat Yuttawong²

Vocational Education Commission

Corresponding Author E-mail : namwongkorawan@gmail.com nontawat192498@gmail.com

(Received: November 16, 2023 ; Edit: December 20, 2023 ; Accepted: December 20, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ และ 2) เพื่อหาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ประชากรและแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ครูผู้สอนและผู้ทรงคุณวุฒิ ปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้นจำนวน 50 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้าน พบว่า มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก 2) แนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ สรุปได้ดังนี้ 2.1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรมจริยธรรม มีความซื่อสัตย์ น่าเคารพ ยกย่อง นับถือ น่าเลื่อมใสศรัทธา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน สามารถควบคุมอารมณ์และแก้ไขปัญหาได้ทุกสถานการณ์ 2.2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรแสดงความคิดสร้างสรรค์ทำงานกันเป็นทีม และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ 2.3) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นบุคลากรให้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยทุกคนร่วมมือกันหาแนวทางใหม่มาช่วยแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ นำไปสู่วิธีการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์สามารถพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น และ 2.4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจยอมรับให้เกียรติบุคลากรทุกคน เข้าใจถึงความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำ และส่งเสริมให้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้พัฒนางานของตนเองให้เจริญก้าวหน้า

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง, ผู้บริหารสถานศึกษา, สถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี

ABSTRACT

The purposes of the research were to 1) investigate transformational leadership of school administrators of the institutions affiliated with Pathumthani University under the Office of Phetchabun Vocational Education, and 2) explore the approaches to transformational leadership of school administrators of the institutions affiliated with Pathumthani University under the Office of Phetchabun Vocational Education. The research population and the data source were 50 teachers and experts of academic year 2022. The research instruments used to collect data were questionnaires and interviews. The statistics used in data analysis were percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The findings of the research indicated that; 1) Transformational leadership of school administrators of the institutions affiliated with Pathumthani University under the Office of Phetchabun Vocational Education; as a whole and each aspect, were at the high level. 2) In terms of the approaches to transformational leadership of school administrators of the institutions affiliated with Pathumthani University under the Office of Phetchabun Vocational Education, they were as follows; 2.1) for idealized influence, the school administrators should be a good role model and a virtuous person. In addition, the school administrators should be honest, respectable, faithful, reliable and creative, and listen to the opinions and suggestions of colleagues, manage emotions and focus on problem-solving for every situation. 2.2) In terms of inspiration motivation, the school administrators should encourage school personnel to express ideas, work as a team, and be enthusiastic to work continuously to achieve the goals. 2.3) For intellectual stimulation, the school administrators should encourage school personnel to boost creativity, realize the problems, which all school personnel have to find solutions to the problems systematically to bring about new things and lead to creative methods to improve work performance. 2.4) In terms of individualized consideration, the school administrators should understand and respect all school personnel, understand individual differences and give all school personnel the opportunity to participate in the work, listen to the opinions and suggestions, assign tasks based on knowledge and abilities of school personnel, give school personnel some advice and encourage them to learn new things to improve work performance.

Keywords : Transformational Leadership, School Administrators, Institutions Affiliated with Pathumthani University

บทนำ

ประเทศไทยเข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงซึ่งส่งผลทั้งทางบวกและทางลบ ที่ผ่านมามีได้เผชิญกับสภาวะวิกฤติ เศรษฐกิจอย่างรุนแรงและยังมีผลกระทบต่อเนื่อง หากมองในระดับองค์การทุกองค์การทั้งในภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และภาคเอกชน มีความจำเป็นที่จะต้องมีการวิเคราะห์ตนเอง เพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและความเร่งด่วนในการที่จะต้องปรับเปลี่ยนหรือเปลี่ยนแปลงตนเอง เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีกว่าการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพื่อให้การศึกษาของไทยได้มีการพัฒนาให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม การปฏิรูปการศึกษาจึงเป็นนโยบายที่สำคัญและนำไปสู่การปรับเปลี่ยนกระบวนการในการบริหารการศึกษาของประเทศไทย โดยกำหนดให้สถานศึกษาเป็นแหล่งตัดสินใจในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำในการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์เป็นผู้นำการศึกษา ตามเจตนารมณ์ของ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องบริหารจัดการศึกษาให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด พัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและก้าวสู่ทิศทางการพัฒนาที่ดีขึ้น ทั้งหมดนี้ขึ้นอยู่กับภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2550 : 7) และในปัจจุบันสังคมโลกได้เข้าสู่ยุคโลกาภิวัตน์ เป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันที่ซับซ้อนและรุนแรงมากขึ้น เนื่องจากเทคโนโลยีในหลายแขนงได้ถูกพัฒนาอย่างก้าวกระโดด จากปัญหาและสภาวะวิกฤติต่าง ๆ ทำให้สังคมไทยจำเป็นต้องหาวิธีปรับตัว เพื่อให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและมีการพัฒนาอย่างยั่งยืน การปฏิรูปการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่ช่วยให้ประเทศก้าวผ่านวิกฤตการณ์ การเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องมีการปรับเปลี่ยนหน้าที่ให้สอดคล้องกับการจัดการศึกษารูปแบบใหม่ การดำเนินการให้ประสบผลสำเร็จจะต้องเกิดจากความร่วมมือของคนในองค์กร และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่จริงจังและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง (กิตติธัช ออไศสุรย์, 2560 : 1) โดยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นทฤษฎีภาวะผู้นำที่มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลง ซึ่งคนที่จะเป็นผู้นำได้หรือต้องการจะเป็นผู้นำจะต้องเป็นคนที่มีมุมมองการณ์ไกล มีวิสัยทัศน์ สามารถแปลงวิสัยทัศน์ให้เป็นความจริงและนำไปสู่การปฏิบัติได้ (พัชรา วาณิชชวิน, 2560 : 12)

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาด้านอาชีวศึกษาซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 20 การอาชีวศึกษาและการอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน สถานประกอบการหรือความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ และพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พุทธศักราช 2551 มาตรา 8 สามารถสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้ ให้มีการจัดการศึกษาใน 3 รูปแบบ คือ การจัดการศึกษาในระบบโดยเน้นการจัดการศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาหรือสถาบันเป็นหลักการจัดการศึกษานอกระบบเป็นการจัดการศึกษาวิชาชีพที่มีความยืดหยุ่นสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของบุคคลแต่ละกลุ่ม และการจัดการศึกษาระบบทวิภาคี เป็นการจัดการศึกษาร่วมกับสถานประกอบการ ทั้งนี้ สถานศึกษาอาชีวศึกษาต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเป็นระบบทวิภาคีเป็นสำคัญสำหรับยุทธศาสตร์ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษามี 4 ประการคือ ยกระดับคุณภาพผู้เรียนเข้าสู่มาตรฐานสากล เพิ่มปริมาณผู้เรียนสายอาชีพให้เพียงพอต่อความต้องการของประเทศ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษา และเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการให้มีมาตรฐานและคุณภาพ โดยใช้หลักธรรมาภิบาลภายใต้ข้อบัญญัติสู่ความสำเร็จ (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2558 : 15) จากแผนปฏิรูปอาชีวศึกษารายงานสภาพปัญหาของการจัดอาชีวศึกษาพบว่า มีนักเรียนเข้าเรียนลดลง ผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพไม่สอดคล้องกับความต้องการของ

ตลาดแรงงาน สถานศึกษามีมาตรฐานที่ต่างกัน ปัจจัยสนับสนุนเพื่อการจัดอาชีวศึกษาอย่างมีคุณภาพไม่เพียงพอ และขาดแคลนครูรวมทั้งคุณภาพของครูส่งผลต่อประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2558 : ม.ป.ป.; อ้างถึงใน รอฮิม สุหลง, 2565 : 2)

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงเป็นกระบวนการที่ผู้นำแสดงถึงความสามารถในการเปลี่ยนแปลงความพยายามของผู้ตามให้สูงขึ้น จากความพยายามที่คาดหวังเป็นผลให้ปฏิบัติงานเกินความคาดหวัง โดยผู้นำแสดงบทบาททำให้ผู้ตามมีความรู้สึกไว้วางใจยินดีจรรโลงรักภักดีและนับถือ ทำให้ผู้ตามกลายเป็นผู้มีความเป็นผู้นำพัฒนา เป็นผู้เสริมแรงได้ด้วยตนเอง ซึ่งผู้นำจะต้องยกระดับความรู้สึกความสำคัญของผู้ตามให้มีความสำคัญ และคุณค่าของผลลัพธ์ที่ต้องการและวิธีการที่จะบรรลุผลลัพธ์ได้ตามที่ต้องการ ทำให้ผู้ตามไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนตนแต่อุทิศตน เพื่อองค์กรโดยกระตุ้นระดับความต้องการของมนุษย์ให้เพิ่มมากขึ้น โดยผู้วิจัยได้นำแนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994 : p. 2; อ้างถึงใน อรรธรณ ภัทรดำเนินสุข, 2564 : 34-36) และ (Bass & Avolio, 1994 : pp. 2-6; อ้างถึงใน รอฮิม สุหลง, 2565 : 35-46) ที่ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น เปิดโอกาสให้เรียนรู้สิ่งใหม่ เข้าใจ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล และช่วยเหลือพร้อมเปิดโอกาสให้ผู้ตามได้ใช้ความสามารถอย่างเต็มที่ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำที่มีความสามารถในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในอนาคต การกระตุ้นให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาเชื่อและยอมรับในแนวทางการทำงานของตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาให้เกิดความตระหนักรู้ในเรื่องวิสัยทัศน์และภารกิจขององค์กร ตลอดจนสามารถพัฒนาความสามารถของครู บุคลากรทางการศึกษาให้มีความสามารถที่สูงขึ้นมีศักยภาพมากขึ้น ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาที่มีภาวะผู้นำจะสามารถชักนำครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ร่วมมือในการทำงานเพื่อมุ่งสู่ความสำเร็จขององค์กร

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาในประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้นำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อหาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาและหาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ แบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994 : p. 2; อ้างถึงใน อรรธรณ ภัทรดำเนินสุข, 2564 : 34-36) และ (Bass & Avolio, 1994 :

pp. 2-6; อ้างถึงใน รอธิม สุหลง, 2565 : 35-46) มากำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา จำนวน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ 2) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ 3) ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา และ 4) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและแหล่งข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาภาวะผู้นำครั้งนี้ คือ ครูผู้สอนสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2565 ได้แก่ ครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทควิเชียรบุรี จำนวน 11 คน ครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคหนองไผ่ จำนวน 11 คน และครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคเพชรบูรณ์ จำนวน 15 คน รวมทั้งหมด จำนวน 41 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการหาแนวทางครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 กลุ่ม 1) กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ อย่างน้อย 3 ปี จำนวน 3 คน 2) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการอาชีวศึกษา จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ อย่างน้อย 3 ปี จำนวน 3 คน และ 3) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน จบการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์ อย่างน้อย 3 ปี จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด จำนวน 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสอบถาม

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำมากำหนดเป็นขอบเขตด้านเนื้อหา

2. สร้างแบบสอบถามตามขอบเขตด้านเนื้อหาที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ 1) สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) ประกอบด้วย เพศ และตำแหน่ง 2) สอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ของลิเคิร์ท (Likert's Five Rating Scale) วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560 : 120-128)

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความถูกต้อง ครบคลุม และข้อเสนอแนะ ก่อนนำมาปรับปรุงแก้ไขแล้วจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

4. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยใช้วิธีการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ ในข้อคำถามได้กำหนดระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเป็น 3 ระดับ คือ สอดคล้อง = +1 ไม่แน่ใจ = 0 และไม่สอดคล้อง = -1 โดยหาค่า IOC ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป

5. นำเสนอแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence : IOC) ของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์และกำหนดระดับความคิดเห็น

ของผู้เชี่ยวชาญไว้ 3 ระดับ คือ สอดคล้อง = +1, ไม่แน่ใจ = 0 และไม่สอดคล้อง = -1 โดยกำหนดค่า IOC รายข้อ ต้องมีค่าตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไป จึงจะถือว่าข้อคำถามนั้นใช้ได้ จากนั้นนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขข้อความตาม ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของ แบบสอบถาม

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย แต่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนของวิทยาลัยเทคโนโลยีสารสนเทศ เพชรบูรณ์ ในปีการศึกษา 2565 รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ .887

7. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม

8. จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การสร้างและการหาคุณภาพของแบบสัมภาษณ์

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและรายงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบสัมภาษณ์
2. นำผลการวิจัยในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ที่มีกรปฏิบัติค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดใน ด้านนั้น ๆ มาเป็นแนวทางในการสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์
3. นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้องในการใช้ภาษา และความครอบคลุมตามขอบเขตเนื้อหาที่จะวิจัย พร้อมให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปรับปรุง
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้ทำการแก้ไขปรับปรุงแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่งเพื่อตรวจสอบ ความสมบูรณ์ของแบบสัมภาษณ์

5. จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีขั้นตอนการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัย ปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ คือ ครูผู้สอนสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ปีการศึกษา 2565 ได้แก่ ครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทควิเชียรบุรี จำนวน 11 คน ครูผู้สอนในวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคหนองไผ่ จำนวน 11 คน และครูผู้สอนในวิทยาลัย เทคโนโลยีไฮเทคเพชรบูรณ์ จำนวน 15 คน รวมทั้งหมด จำนวน 41 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือ มหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วสรุปอุปนัย นำเสนอแบบความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้าน สรุปได้ดังนี้

ด้านที่	ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา	μ	σ	ระดับการปฏิบัติ
1	ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์	4.03	0.12	มาก
2	ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ	3.97	0.13	มาก
3	ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา	3.98	0.17	มาก
4	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.01	0.12	มาก
รวมเฉลี่ย		4.00	0.03	มาก

สรุปโดยรวมและรายด้าน มีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.00$, $\sigma = 0.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านที่ 1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.03$, $\sigma = 0.12$) รองลงมาคือ ด้านที่ 4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 4.01$, $\sigma = 0.12$) ด้านที่ 3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.17$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านที่ 2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ อยู่ในระดับ มาก ($\mu = 3.98$, $\sigma = 0.17$) ตามลำดับ

2. แนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ มีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทาง สรุปได้ ดังนี้

2.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ น่าเคารพ ยกย่อง นับถือ น่าเลื่อมใสศรัทธา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน สามารถควบคุมอารมณ์และแก้ไขปัญหาได้ทุกสถานการณ์

2.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรแสดงความคิดสร้างสรรค์ทำงานกันเป็นทีม และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

2.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นบุคลากรให้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยทุกคนร่วมมือกันหาแนวทางใหม่มาช่วยแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ นำไปสู่วิธีการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์สามารถพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

2.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจยอมรับให้เกียรติบุคคลากรทุกคน เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำ และส่งเสริมให้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้พัฒนางานของตนเองให้เจริญก้าวหน้า

อภิปรายผล

การวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ นำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ โดยรวมและรายด้าน มีระดับการปฏิบัติ อยู่ในระดับ มาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงาน กระตุ้นความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำ และส่งเสริมให้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้พัฒนางานของตนเองให้เจริญก้าวหน้า สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชณันท์สร ปิยะภัทรวรัตน์ (2565 : 112-115) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา ผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา ภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับ มาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ รองลงมาคือด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจก บุคคล และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ยังไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอฮิม สุหลง (2565 : 72-73) ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สรุปผลได้ดังนี้ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับ มาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ย อยู่ในระดับ มาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล รองลงมาคือ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ การกระตุ้นการใช้ปัญญา และค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ การสร้างแรงบันดาลใจ และไปสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรรพรรณ ภัทรดำเนินสุข (2564 : 126) ได้วิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับ มาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์

2. แนวทางภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านนำแนวทางมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

2.1 ด้านการมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ น่าเคารพ ยกย่อง นับถือ น่าเลื่อมใสศรัทธา มีความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ รับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากผู้ร่วมงาน สามารถควบคุมอารมณ์และแก้ไขปัญหาได้ทุกสถานการณ์ สอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบสและอวลิโอ (Bass & Avolio, 1994 : p. 2; อ้างถึงใน อรรพรรณ

ภัทรดำเนินสุข, 2564 : 34-36) ที่กล่าวว่า การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Idealized Influence: II) หมายถึง การที่ผู้นำแสดงให้เห็นในการจัดการหรือการทำงานที่ตั้งใจและทุ่มเทในการปฏิบัติงานตามภารกิจ ผู้นำจะหลีกเลี่ยงที่จะใช้อำนาจเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน แต่จะประพฤติตนเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้อื่นและเพื่อประโยชน์ของกลุ่ม เน้นความสำคัญในเรื่องความเชื่อ และการมีเป้าหมายที่ชัดเจน มีความยุติธรรม และความเสมอภาค มีความสามารถในการจัดการหรือการควบคุมอารมณ์ตนเอง และผู้นำจะมีคุณลักษณะสำคัญในด้านการบริหารงานจนเป็นที่ไว้วางใจแก่ผู้ตาม โดยมีวิสัยทัศน์และการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ไปยังผู้ผู้ตาม สามารถประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดี และเป็นแบบอย่างในการพัฒนาตนเองตลอดจนสร้างมาตรฐานการปฏิบัติงานของตนเองและกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานให้กับผู้ร่วมงานในองค์กรของตนเองได้

2.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรแสดงความคิดสร้างสรรค์ทำงานกันเป็นทีม และมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง จนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ สอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994 : pp. 2-6; อ้างถึงใน รอดิมน สุหลง, 2565 : 35-46) ที่กล่าวว่า การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational Motivation) หมายถึง การที่ผู้นำใช้คำพูดและการกระทำที่ปลุกปลอบใจ ให้กำลังใจ เร้าอารมณ์ ทำให้ผู้ตามเกิดความกระตือรือร้น ทุ่มเทความพยายามเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว และผูกพันอยู่กับอุดมการณ์ของผู้นำเป็นพฤติกรรมของผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพที่แสดงออกด้วยการสื่อสารให้ผู้ตามทราบถึงความคาดหวังที่สูงของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม ด้วยการสร้างแรงจูงใจโดยมุ่งใจให้ยึดมั่น และร่วมสร้างฝันต่อวิสัยทัศน์ขององค์กร ในทางปฏิบัติผู้นำมักจะใช้สัญลักษณ์และการปลุกเร้าทางอารมณ์ให้กลุ่มทำงานร่วมกัน เพื่อไปสู่เป้าหมายแทนการทำเพื่อประโยชน์เฉพาะตน ผู้นำแบบเปลี่ยนสภาพจึงถือได้ว่าเป็นผู้ส่งเสริมน้ำใจแห่งการทำงานทีม ผู้นำจะพยายามจูงใจผู้ตามให้ทำงานบรรลุเกินเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยสร้างจิตสำนึกของผู้ตามให้เห็นความสำคัญว่าเป้าหมายและผลงานนั้นจำเป็นต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาจึงจะทำให้องค์กรเจริญก้าวหน้าประสบความสำเร็จได้

2.3 ด้านการกระตุ้นการใช้ปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษาควรกระตุ้นบุคลากรให้เกิดความคิดริเริ่มใหม่ ๆ ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยทุกคนร่วมมือกันหาแนวทางใหม่มาช่วยแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้เกิดสิ่งใหม่ ๆ นำไปสู่วิธีการปฏิบัติงานที่สร้างสรรค์สามารถพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994 : p. 2; อ้างถึงใน อรรธรณ ภัทรดำเนินสุข, 2564 : 34-36) ที่กล่าวว่า การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual Stimulation : IS) หมายถึง การที่ผู้นำแสดงให้เห็นมีการจัดการกระตุ้นผู้ตามให้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในหน่วยงาน ผู้นำมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการบริหารงาน ให้ผู้ตามมีความพยายามต้องการหาแนวทางใหม่ ๆ มาแก้ปัญหาในหน่วยงานเพื่อหาข้อสรุปใหม่ที่ดีกว่าเดิม โดยผู้นำมีการส่งเสริมให้ผู้ตามมีการคิดและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น โดยส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเองในระดับสูงด้วยวิธีการที่หลากหลาย มีการกระตุ้นให้ผู้ตามคิดแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล โดยใช้ข้อมูลและหลักฐานที่มีอยู่ และผู้นำจะเปิดโอกาสให้ผู้ตามแสดงความคิดและเหตุผลและไม่วิจารณ์ความคิดของผู้ตามแม้ว่าจะมีความแตกต่างไปจากความคิดของผู้นำ ผู้นำทำให้ผู้ตามรู้สึกว่าการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่ท้าทายและเป็นโอกาสที่ดีที่จะได้พัฒนาตนเอง ผู้นำจะสนับสนุนและจูงใจให้ใช้ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยผู้นำจะสร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ตามว่าปัญหาทุกอย่างต้องมีวิธีแก้ไข แม้บางปัญหาจะมีอุปสรรคมากมาย ผู้นำจะพิสูจน์ให้เห็นว่าสามารถเอาชนะอุปสรรคทุกอย่างได้ จากความร่วมมือร่วมใจในการแก้ปัญหาของผู้ร่วมงานทุกคน ซึ่งเป็นการกระตุ้นทางปัญญาเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ตามในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.4 ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรเข้าใจยอมรับให้เกียรติบุคลากรทุกคน เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยเปิดโอกาสให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน รับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีการมอบหมายงานตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ตลอดจนให้คำปรึกษาแนะนำ และส่งเสริมให้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ให้พัฒนางานของตนเองให้เจริญก้าวหน้าสอดคล้องกับทฤษฎีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ แบสและอวอลิโอ (Bass & Avolio, 1994 : pp. 2-6; อ้างถึงใน รอดิมน สุหลง, 2565 : 35-46) ที่กล่าวว่า การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized Consideration) คือ ผู้นำจะมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับบุคคลในฐานะเป็นผู้นำให้การดูแลเอาใจใส่ผู้ตามเป็นรายบุคคลและทำให้ผู้ตามรู้สึกมีคุณค่าและความสำคัญผู้นำจะเป็นที่ปรึกษา เพื่อการพัฒนาผู้ตามโดยจะเอาใจใส่ในด้านความต้องการของปัจเจกบุคคล เพื่อความสามัคคีและเติบโตของแต่ละคน ผู้นำจะพัฒนาศักยภาพของผู้ตามและเพื่อนร่วมงานให้สูงขึ้น และยังปฏิบัติต่อผู้ตามโดยให้โอกาสในการเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ สร้างบรรยากาศของการให้การสนับสนุน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านความจำเป็นและความต้องการ ผู้นำมีการส่งเสริมการสื่อสารสองทาง มีการปฏิสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นการส่วนตัว และให้ความสนใจในความกังวลของผู้ตาม รวมทั้งยังมองบุคคลเป็นรายบุคคล มีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา เปิดโอกาสให้ผู้ตามใช้บารมีและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่ท้าทายความสามารถ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานอาชีวศึกษาเอกชนอื่น ๆ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด ให้มีภาวะผู้นำในการบริหารงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตนเอง เพื่อนำไปสู่การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ครูผู้สอนสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางในการปฏิบัติตน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองด้านภาวะผู้นำให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานอาชีวศึกษาเอกชน ในจังหวัดอื่น ๆ

2.2 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์

2.3 ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสถาบันในเครือมหาวิทยาลัยปทุมธานี สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ สำนักงานอาชีวศึกษาเอกชนในจังหวัดอื่น ๆ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ.**

กรุงเทพฯ : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาตาม กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ** สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนด หลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

_____. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545).**

กรุงเทพฯ : พรินทวนกราฟฟิค จำกัด.

_____. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545, 2553).**

กรุงเทพฯ : องค์การคำครุสภา.

กิตติธัช ออไอศุรีย์. (2560). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนัก**

คณะกรรมการอาชีวศึกษาในกรุงเทพมหานครตามการรับรู้ของผู้บริหารและครู. วิทยานิพนธ์
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

คณะกรรมการการอาชีวศึกษา, สำนักงาน. (2558). **สำนักนโยบายและแผนการอาชีวศึกษา.** กรุงเทพฯ : สำนักงาน
คณะกรรมการการอาชีวศึกษา.

ชนันท์สร ปิยะภัทรวิรัตน์. (2565). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักบริหารงาน
การศึกษาพิเศษจังหวัดยะลา.** การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร
การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น.** (พิมพ์ครั้งที่ 10). ฉบับปรับปรุงใหม่ กรุงเทพฯ : บริษัท สุวีริยาสาส์น
จำกัด.

พัชรา วาณิชชิน. (2560). **การพัฒนาภาวะผู้นำจากทฤษฎีสู่แนวปฏิบัติที่ดีและกรณีศึกษา.** กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์ปัญญาชน.

รอฮิม สุหลง. (2565). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา ในสามจังหวัด
ชายแดนภาคใต้.** การค้นคว้าอิสระหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

อรรณณ ภัทรดำเนินสุข. (2564). **ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารกับแรงจูงใจในการ ปฏิบัติงานของครู
ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสงคราม.** วิทยานิพนธ์หลักสูตร
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Bass, B. M., & Avolio, B. J. (1990). **Developing transformational leadership: 1992 and beyond.**
Journal of European Industrial Training, 5(10), 21-27.

Bass and Avolio. (1994). **Improving Organizational Effectiveness Through Transformational Leadership.** Thousand Oaks : Sage Publications.

แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ
และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
The Approaches to Management of the Student Care and Support System
of Chaiyaphum Hightech Technological College and Affiliated Institutions
under the Office of the Vocational Education Commission

อรชุน นันบุญมา¹, นรวัช ยุทวงศ์²

สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

Orachun Nunboonma¹, Nontawat Yuttawong²

Vocational Education Commission

Corresponding Author E-mail : orachunnunboonma@gmail.com nontawat192498@gmail.com

(Received: November 16, 2023 ; Edit: December 16, 2023 ; Accepted: December 16, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ ปีการศึกษา 2566 จำนวน 55 คน และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า :

1. สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง ตามลำดับ

2. แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีแนวทางพัฒนาดังนี้ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสถานภาพครอบครัว ข้อมูลสุขภาพ สภาพแวดล้อมของนักเรียน อย่างเป็นระบบ ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้มีการคัดกรองนักเรียน และมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติ อย่างเป็นระบบในการคัดกรองนักเรียน ควรจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน ควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยมีหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ ควรกำหนดนโยบาย

แผนงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อ และประชุมชี้แจงให้ครูผู้รับผิดชอบ
คณะกรรมการและผู้ปกครองรับทราบ

คำสำคัญ : การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล, การคัดกรองนักเรียน, การส่งเสริมนักเรียน, การป้องกันและแก้ไข,
การส่งต่อ

Abstract

The purposes of the research were to investigate the conditions and approaches to management of the student care and support system of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions under the Office of the Vocational Education Commission. The research population was 55 school administrators and teachers of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions of Academic Year 2023, and 9 experts. The research instruments were questionnaires and semi – structured interviews. The collected data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of the research indicated that;

1. On the whole, the conditions of the management of the student care and support system of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions under the Office of the Vocational Education Commission seemed to be at the high level. When each aspect was considered based on the mean arranged in descending order, it was found that all aspects were at the high level consisting of preventing and solving the problems, activities to promote student development, transferring students, getting to know the students individually, and student screening respectively.

2. In terms of the approaches to management of the student care and support system of Chaiyaphum Hightech Technological College and affiliated institutions under the Office of the Vocational Education Commission, they were as follows; the schools should prepare the information about students' personal data, general data, family data, health data, and students' environmental data systematically. In addition, the schools should impose the policies, plans, projects and activities. The schools should also focus on practicing to screen students according to an approach to screening students systematically. The schools should provide the activities to promote student development corresponding to student screening information. Moreover, the schools should carry out work clearly based on verifiable evidence. The schools should impose school policies and plans of the student care and support system, and for transferring students; the schools should hold the meeting to explain the issues to teachers, committee members, and parents.

Keywords : Getting to know the students individually, student screening, promoting students, preventing and solving the problems, and transferring students.

บทนำ

กระทรวงศึกษาธิการได้มุ่งเน้นกำชับให้ครูกระชับความสัมพันธ์กับนักเรียนและผู้ปกครองมากขึ้น ทำให้เข้าใจนักเรียนเป็นรายบุคคล ทั้งนิสัยและชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ปกครองโดยตรง สร้างความเชื่อมั่นให้ผู้ปกครองไว้วางใจในการนำผู้เรียนมาอยู่ภายใต้การดูแลของครูผ่านการเยี่ยมบ้านนักเรียน ที่สำคัญเพื่อร่วมหาแนวทางช่วยเหลือนักเรียนที่อาจมีปัญหาในด้านต่างๆ ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทันทั่วทั้งที่ อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชนให้ช่วยกันเฝ้าระวัง และมีส่วนร่วมในการแจ้งเหตุความไม่ปลอดภัย ด้านการแก้ไขปัญหาความรู้ถดถอย กระทรวงศึกษาธิการ จะสร้างความเข้มแข็งให้แก่นักเรียนผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน “Screening Learning Loss” ครอบคลุมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมของผู้เรียน ดำเนินการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้ที่ถดถอยด้วยการนำข้อมูลนักเรียนมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนที่เหมาะสม อาทิ การจัดกิจกรรมสอนซ่อมเสริม ชดเชยหรือกิจกรรมเสริมทักษะเพื่อเติมตามความถนัด ความสนใจ ความเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน และขอให้เพิ่มความสำคัญในวิชาประวัติศาสตร์และหน้าที่พลเมือง เพื่อสร้างจิตสำนึกของความเป็นไทย รักการเป็นชาติไทย โดยจัดการเรียนรู้ตามความพร้อม และเหมาะสมในแต่ละบริบทพื้นที่ นอกจากนี้ยังมีแพลตฟอร์ม School Mental Health ที่เป็นตัวคอยคัดกรองดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูในสถานศึกษาร่วมกับกระทรวงสาธารณสุข (สธ.) รวมทั้งจะมีแผนเผชิญเหตุและผู้ให้คำปรึกษา เพื่อตรวจสอบสภาพจิตใจของเด็กและครู ซึ่งสถานศึกษาทั่วประเทศสามารถประสานกับหน่วยงานสาธารณสุขในพื้นที่เพื่อขอรับคำปรึกษาและความช่วยเหลือเกี่ยวกับสุขภาพจิตได้ (ตรีสุข เทียนทอง, 2565)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำแผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579 ที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2567 และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 และ ฉบับที่ 13 ที่มีสาระสำคัญ ประกอบด้วย แนวคิดการจัดการอาชีวศึกษาคำนึงอาชีวศึกษา วิสัยทัศน์ พันธกิจ วัตถุประสงค์ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ แผนงาน โครงการ ตัวชี้วัด และการขับเคลื่อนแผนพัฒนาการอาชีวศึกษาสู่การปฏิบัติ ซึ่งมี แนวคิด วิสัยทัศน์ คือ “ผู้สำเร็จการอาชีวศึกษามีความรู้และวิชาชีพ มีคุณธรรม คุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการในการพัฒนาประเทศ” และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่ 1 การจัดการอาชีวศึกษาเพื่อความมั่นคงของสังคมและประเทศชาติ มีเป้าหมาย ข้อ 7.1.2 ผู้เรียนอาชีวศึกษามีความรู้และได้รับการดูแลป้องกันภัยคุกคามในชีวิตรูปแบบใหม่ มีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้และปลูกฝังแนวทางการจัดการความขัดแย้งโดยแนวทางสันติวิธีเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องในการป้องกันภัยคุกคามรูปแบบใหม่ มีระบบ กลไก และมาตรการที่เข้มแข็งในการป้องกันและแก้ไขภัยคุกคามในรูปแบบใหม่ สถานศึกษาปลอดภัย เสพติด อบายมุข และเหตุทะเลาะวิวาท (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2560) อนึ่งวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา กลุ่มผู้เรียนอยู่ในช่วงวัยรุ่นที่มีความหลากหลายจากวัฒนธรรมและค่านิยมของแต่ละครอบครัว ปัญหาสังคม ปัญหาเสพติดจะเป็นสิ่งที่ทำให้ความเชื่อที่ผิดเกิดขึ้นในความคิดความรู้สึกของกลุ่มวัยรุ่น เพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาและป้องกันสิ่งที่ภัยร้ายนั้น จึงได้ศึกษาวิจัยเรื่องนี้เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้เพื่อนำผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปเป็นข้อมูล

พื้นฐานในการวางแผน ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาการให้บริการการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองได้อย่างเต็มที่ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
2. เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ดำเนินการดังนี้ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา ของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ จำนวน 55 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ตามขอบเขต 5 ด้าน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีการสร้างและหาคุณภาพแบบสอบถาม ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์ความสอดคล้องเนื้อหาเพื่อกำหนดประเด็นและข้อคำถาม แล้วนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้อง ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 - 1.00 และนำมาปรับปรุงแก้ไขจัดพิมพ์ใหม่

2. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ (tryout) กับผู้บริหารและครูผู้สอน จำนวน 30 คน ที่ ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของ Cronbach's Alpha Coefficient ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .972

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลจริงต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการจากการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนโดยเริ่มจากนำแบบสอบถาม ที่ได้ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ หาค่าร้อยละของแบบสอบถาม มาหาค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานในแต่ละด้านและแต่ละข้อ โดยหาค่าสถิติด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ซึ่งกำหนดเกณฑ์การวิเคราะห์ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2560:103) ดังนี้ 4.51 - 5.00 หมายถึง อยู่ในระดับมากที่สุด, 3.51 - 4.50 หมายถึง อยู่ในระดับมาก, 2.51 - 3.50 หมายถึง อยู่ในระดับปานกลาง, 1.51 - 2.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อย และ 1.00 - 1.50 หมายถึง อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 การหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน โดยกำหนดคุณสมบัติตามเกณฑ์ข้อใดข้อหนึ่ง ดังนี้

1) กลุ่มนักวิชาการ ได้แก่ บุคลากรที่มีระดับการศึกษา ปริญญาโท และปริญญาเอก สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา และมีประสบการณ์การทำงาน ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน

2) กลุ่มผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่า ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา หรือสาขาที่เกี่ยวข้อง และมีประสบการณ์การบริหารสถานศึกษาเอกชน ไม่น้อยกว่า 3 ปี จำนวน 3 คน

3) กลุ่มผู้บริหารการศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่มีประสบการณ์การบริหารจัดการศึกษาเอกชนในระดับ อาชีวศึกษา และมีหรือเคยมีตำแหน่งผู้บริหารการศึกษาในระดับเขตพื้นที่การศึกษา มีผลงานเชิงประจักษ์ เป็นที่ยอมรับมี วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์ที่สร้างพัฒนาขึ้นตามกรอบกระบวนการระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งได้จากผลการวิจัยครั้งที่ 1 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยเริ่มจากการศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อกำหนดขอบเขตและ แนวทางการออกแบบสัมภาษณ์ และนำผลการวิจัยที่ได้จากตอนที่ 1 ที่มีระดับสภาพการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับมาก มาสร้างแบบสัมภาษณ์ตามขอบข่ายเนื้อหาที่กำหนดตามโครงสร้าง ให้ครอบคลุมกรอบ แนวคิดและขอบเขตการวิจัย เพื่อหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา เสนอแบบสัมภาษณ์ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ให้ อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ และนำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ ตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง จัดพิมพ์ฉบับสมบูรณ์ และนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ต่อไป

การรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ คณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิที่เป็น อาจารย์ในสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา และครู ผู้รับผิดชอบงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีประสบการณ์ในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียน จำนวน 9 คน ดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง โดยมีขั้นตอนขอหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวม ข้อมูล จากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อและ ขอสัมภาษณ์ด้วยตนเอง จากการสัมภาษณ์จากสถานที่จริงและสัมภาษณ์ผ่านทางโทรศัพท์ โดยมีการกำหนดนัดหมาย วัน เวลา สถานที่ เพื่อขอสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล และผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เพื่อนำไปเขียน แนวทางการ ดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทค ชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยการสรุปประเด็น และนำเสนอโดยการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) และแจกแจงความถี่

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่องการหาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สรุปผลดังนี้

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง ตามลำดับ

ด้านที่	การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน	μ	σ	แปลผล
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	3.96	0.68	มาก
2	ด้านการคัดกรอง	3.94	0.67	มาก
3	ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.07	0.63	มาก
4	ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา	4.11	0.66	มาก
5	ด้านการส่งต่อ	4.01	0.64	มาก
รวมเฉลี่ย		4.02	0.56	มาก

ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีข้อเสนอแนะจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อใช้เป็นแนวทาง ได้ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีแนวทาง ดังนี้ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสถานภาพครอบครัว ข้อมูลสุขภาพ สภาพแวดล้อมของนักเรียน อย่างเป็นระบบ และให้เป็นปัจจุบัน ควรมีการติดต่อสื่อสารและประชุมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้นควรมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้มีการคัดกรองนักเรียน และมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติอย่างเป็นระบบในการคัดกรองนักเรียน ควรจัดประชุมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อทำความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน และจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ แนวทางปฏิบัติ และเทคนิควิธีการคัดกรองนักเรียน

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีแนวทางดังนี้ ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน ควรจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน และมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น เพื่อร่วมกันวางแผนหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนานักเรียน

4. **ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียน** มีแนวทางดังนี้ ควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยมีหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ เช่น มีปฏิทินการปฏิบัติงาน และติดตาม ประเมินผลกิจกรรม ตามกำหนดระยะเวลา ควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก ในการกำหนดแผนงานกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและการส่งต่อ และควรใช้เครื่องมือและวิธีการทำงานที่ชัดเจน มีการเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร สื่อ อุปกรณ์รวมถึงสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการดำเนินงาน

5. **ด้านการส่งต่อ** มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการส่งต่อ และประชุมชี้แจงให้ครูผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการและผู้ปกครองรับทราบ ควรพิจารณาการส่งต่อในกรณีที่มิมีปัญหา พร้อมทั้งมีข้อมูลผลการช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อการส่งต่อที่ถูกต้อง และควรมีเครือข่ายการส่งต่อ ภายใน ภายนอก และสหวิชาชีพ เพื่อการส่งต่อได้อย่างเหมาะสม

อภิปรายผล

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำผลการวิจัยมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ด้านการส่งต่อ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรอง ตามลำดับ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการเรื่องระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนครบทั้ง 5 ด้าน เป็นระบบมีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ชัดเจน และดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลสภาพการปฏิบัติงานการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของศูนย์การเรียน ปรากฏผล ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิชาการของ สุธิดา พงษ์สวัสดิ์ (2561 : 12) ที่กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง เป็นกระบวนการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูที่ปรึกษาและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษาร่วมกันเข้าไปแก้ไขปัญหาของผู้เรียนให้สอดคล้องกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาตนเอง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อใช้ในการดำเนินงานพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยแบ่งองค์ประกอบสำคัญเป็น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2. การคัดกรองนักเรียน 3. การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน 4. การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ 5. การส่งต่อ

1. **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทุกๆด้านในรูปแบบสารสนเทศ มีการประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้าน เป็นรายบุคคล และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ จัดทำข้อมูลสังเกตพฤติกรรมนักเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคลอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีการดำเนินการติดต่อผู้ปกครองนักเรียนเพื่อทราบข้อมูลของนักเรียน โดยการสังเกตและ

บันทึกข้อมูลด้านพฤติกรรมความแตกต่างของแต่ละคน และการไปเยี่ยมบ้านของนักเรียนภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ได้ ข้อมูลนักเรียนครอบคลุมทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิชาการของ พรนภา แก้วพวง (2563 : 7) ที่กล่าวว่า การรู้จักนักเรียน เป็นรายบุคคลเป็นการดำเนินงานเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลด้านความสามารถ ด้านผลการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจ ด้านความประพฤติ เพื่อส่งเสริมป้องกันการแก้ไข และจัดอุปสรรคของนักเรียนเพื่อช่วยให้นักเรียน สามารถพัฒนาการเรียนได้อย่างสมบูรณ์ โดยการสังเกต สัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน ระเบียบสะสมแบบประเมินพฤติกรรม เด็ก (SDQ) เพื่อนำผลการประเมินไปใช้ในการช่วยเหลือผู้เรียนต่อไป

2. ด้านการคัดกรอง โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ จัดทำเอกสารเสนอผลการคัดกรองนักเรียนจำแนกเป็นกลุ่มชัดเจน มีการ วิเคราะห์นักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองจากการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล การกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและบริบทของสถานศึกษา และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการประชุมครูเพื่อ สร้างความเข้าใจในการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียน เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนร่วมกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัย เทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการคัดกรองมีการสรุปและ การรายงานผลการคัดกรองนักเรียนเป็นรายบุคคลและรายชั้นเรียน จัดทำเอกสารเสนอผลการคัดกรองนักเรียนจำแนก เป็นกลุ่มชัดเจน มีการวิเคราะห์นักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง สอดคล้องกับงานวิชาการ คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์ (ม.ป.พ) ที่กล่าวถึง การคัดกรองนักเรียนเป็นการพิจารณาข้อมูลเกี่ยวกับ นักเรียนเพื่อการจัดกลุ่มนักเรียน ซึ่งจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการหาวิธีการที่เหมาะสม ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ ตรงกับสภาพปัญหาและความต้องการจำเป็นด้วยความรวดเร็วและถูกต้อง แม่นยำ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาภากร แสงวงการ (2563 : 122) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีวศึกษาเอกชน สังกัดสำนักงานอาชีวศึกษา จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาชีวศึกษาของสถาบันอาชีว เอกชน ด้านการคัดกรอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการใช้นวัตกรรมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน จัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน และกิจกรรมที่จะ ดำเนินการ ก่อนการประชุม การจัดกิจกรรมโฮมรูมจัดตรงตามความต้องการของนักเรียนและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรม และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณธรรมและจริยธรรม ทั้งนี้อาจเป็น เพราะที่ วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการ ส่งเสริมและพัฒนานักเรียน มีการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เพื่อเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมให้เหมาะสม กับศักยภาพของนักเรียน ในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้เต็มความสามารถ สอดคล้องกับงานวิชาการของ สุภัตสร สุริยะ (2562 : 22) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมนักเรียนเป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนในกลุ่มปกติ หรือกลุ่มเสี่ยง/มี ปัญหา มีคุณภาพและความภาคภูมิใจมากขึ้น โดยใช้กิจกรรมต่างๆ เป็นตัวช่วยในการส่งเสริม ได้แก่ กิจกรรมโฮมรูมที่ ดำเนินการเพื่อส่งเสริมนักเรียนเป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่มก็ได้ และการจัดประชุมผู้ปกครองในชั้นเรียน เป็นการพบปะ

กันระหว่างครูที่ปรึกษากับผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาดูแลอย่างใกล้ชิด เพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน ร่วมมือกันดูแลนักเรียนระหว่างบ้าน โรงเรียน และผู้ปกครอง

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะวิชาการและวิชาชีพ มีการประสานกับผู้เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหให้กับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา มีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงาน รับผิดชอบในเรื่องการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหามีการสร้างเครือข่าย ประสานงานกับหน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือป้องกันและแก้ไขปัญหให้กับนักเรียน ทุกกลุ่ม สอดคล้องกับงานวิจัยของ ประกายดาว เป็นมะโอคำ (2563 : 20) กล่าวว่า การป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนเป็นการเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือที่หลากหลายสำหรับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนไม่ให้กลายเป็นภาระและปัญหาของสังคม โดยมีวิธีการและเครื่องมือครูที่ปรึกษาจำเป็นต้องดำเนินการอย่างน้อย 2 ประการ คือ การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญห

5. ด้านการส่งต่อโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ มีการวางแผนการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก มีการบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนดำเนินการส่งต่อเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ครูที่ปรึกษาให้การส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนว หรือครูวิชาการเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ สถานศึกษาติดตามผลการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ด้านการส่งต่อ มีการจัดทำข้อมูลที่เป็น ในการส่งต่อนักเรียนการส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการช่วยเหลือนักเรียน มีการประสานงานและบันทึกการส่งต่อไปยังผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน และมีการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการส่งต่อ อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนิศา ศุภรสนันท์ (2562 : 41) ที่กล่าวว่า การส่งต่อเป็นการดำเนินการในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการที่ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาพบว่าปัญหาของนักเรียนบางคนไม่สามารถแก้ไขได้ จึงมีความจำเป็นต้องมีการส่งต่อไปยังครูผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนหรือผู้มีความเชี่ยวชาญภายนอกคนอื่นๆ เช่น ครูแนะแนว ครูประจำวิชาหากปล่อยให้เกยตื้นบอบบาทหน้าที่ของครูคนใดคนหนึ่งเท่านั้น ความยุ่งยากของปัญหาอาจมีมากขึ้นหรือลุกลามกลายเป็นปัญหาใหญ่โต จนยากต่อการแก้ไข การส่งต่อแบ่งเป็น 1) การส่งต่อภายในครูที่ปรึกษาส่งต่อไปยังครูที่สามารถให้การช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะปัญหาเช่น ส่งต่อครูแนะแนว ครูพยาบาล ครูประจำวิชาหรือฝ่ายปกครอง เป็นต้น 2) การส่งต่อภายนอกครูแนะแนวหรือฝ่ายปกครองเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญภายนอก

ตอนที่ 3 การศึกษาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิ และสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา มีข้อเสนอแนะเพื่อใช้เป็นแนวทางและนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. **ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล** มีแนวทางดังนี้ ควรจัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักเรียนเป็นรายบุคคล ข้อมูลทั่วไป ข้อมูลสถานภาพครอบครัว ข้อมูลสุขภาพ สภาพแวดล้อมของนักเรียน อย่างเป็นระบบ และให้เป็นปัจจุบัน ควรมีการติดต่อสื่อสารและประชุมกับผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับตัวนักเรียน และครูที่ปรึกษา ครูประจำชั้นควรมีวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายใช้ในการเก็บข้อมูลนักเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลทุกด้านในรูปแบบสารสนเทศ มีการประเมินพฤติกรรมนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยใช้แบบทดสอบบุคลิกภาพ และจัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเป็นรายบุคคล สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรณา แก้วพวง (2563 : 7) ให้ความหมายไว้ว่า ครูที่ปรึกษาใช้วิธีการและเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลนักเรียนที่ครอบคลุม ทั้งด้านความสามารถ ด้านสุขภาพ และด้านครอบครัวมีแนวดำเนินการ คือ 1. ระเบียบสะสม 2. แบบประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และ 3. วิธีการหรือเครื่องมืออื่นๆ เช่น การสัมภาษณ์นักเรียน การศึกษาจากแฟ้มสะสมการเยี่ยมบ้าน การศึกษาข้อมูลจากแบบบันทึกการตรวจสุขภาพตนเอง

2. **ด้านการคัดกรอง** มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและกิจกรรมให้มีการคัดกรองนักเรียน และมีหลักเกณฑ์การปฏิบัติอย่างเป็นระบบในการคัดกรองนักเรียน ควรจัดประชุมครู ผู้ปกครอง และชุมชนเพื่อทำความเข้าใจระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนานักเรียน และจัดให้มีการประชุมชี้แจงให้ครูที่ปรึกษาและผู้เกี่ยวข้องรับทราบ แนวทางปฏิบัติ และเทคนิควิธีการคัดกรองนักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการจัดทำเอกสารสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียนจำแนกเป็นกลุ่มชัดเจน มีการวิเคราะห์นักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรองจากการเก็บข้อมูลเป็นรายบุคคล มีการกำหนดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงและบริบทของสถานศึกษา สุภัตสร สุริยะ (2562 : 22) ให้ความหมายไว้ว่า การคัดกรองนักเรียนเป็นการจัดกลุ่มเพื่อหาวิธีการช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง โดยการคัดกรองจะต้องทำด้วยความระมัดระวังอย่างยิ่งเพื่อให้เกิดความชัดเจนและสามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างตรงจุด แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการคัดกรองนักเรียนนั้น ให้อยู่ในดุลยพินิจของครูที่ปรึกษา และยึดเกณฑ์การคัดกรองนักเรียนของโรงเรียนเป็นหลักด้วย ซึ่งการคัดกรองนักเรียนมีประเด็นในการพิจารณาในด้านความสามารถด้านสุขภาพและด้านครอบครัวมีแนวดำเนินการ คือ การจัดกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยงมีปัญหา และ กลุ่มมีปัญหา

3. **ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน** มีแนวทาง ดังนี้ควรจัดกิจกรรมส่งเสริม พัฒนานักเรียนที่สอดคล้องกับสารสนเทศผลการคัดกรองนักเรียน ควรจัดให้มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียน และมีขั้นตอนการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ และควรจัดประชุมผู้ปกครองนักเรียน ครูที่ปรึกษาครูประจำชั้น เพื่อร่วมกันวางแผนหาแนวทางในการส่งเสริมพัฒนานักเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการใช้นวัตกรรมในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่งเสริมการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดเตรียมความพร้อมเกี่ยวกับข้อมูลนักเรียน และกิจกรรมที่จะดำเนินการก่อน

การประชุม และมีการจัดกิจกรรมโฮมรูมจัดตรงตามความต้องการของนักเรียนและให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา แก้วพวง (2563 : 8) กล่าวว่า การกระทำให้นักเรียนทุกคนเกิดแรงกระตุ้น ผ่านการจัดกิจกรรมสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนมีคุณภาพมากขึ้น โดยนักเรียนอยู่ในความดูแลของครูที่ปรึกษาไม่ว่าจะเป็นนักเรียนกลุ่มปกติกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาที่มีแนวดำเนินการ คือ กิจกรรมโฮมรูม (Homeroom) และกิจกรรมประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting)

4. ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียน มีแนวทางดังนี้ ควรมีการดำเนินงานที่ชัดเจนโดยมีหลักฐานการปฏิบัติงานที่สามารถตรวจสอบได้ เช่น มีปฏิทินการปฏิบัติงาน และติดตาม ประเมินผลกิจกรรม ตามกำหนดระยะเวลา ควรประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอก ในการกำหนดแผนงานกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและการส่งต่อ และควรใช้เครื่องมือและวิธีการทำงานที่ชัดเจน มีการเตรียมความพร้อมด้านเอกสาร สื่ออุปกรณ์รวมถึงสภาพแวดล้อมเพื่อเอื้อต่อการดำเนินงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะวิชาการและวิชาชีพ มีการประสานกับผู้เกี่ยวข้อง หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อการป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ไขปัญหานักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหา และมีการให้คำปรึกษาเบื้องต้นกับนักเรียนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน สอดคล้องกับแนวคิดของสุริดา พงษ์สวัสดิ์ (2561 : 26) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมป้องกันช่วยเหลือและแก้ปัญหานักเรียนนั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรให้ความสนใจใส่ใจกับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มที่มีปัญหานั้นจำเป็นต้องให้ความสนใจใส่ใจอย่างใกล้ชิดเป็นพิเศษและหาวิธีการช่วยเหลือทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาของสังคม และประเทศชาติการป้องกัน ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหานักเรียนมีเทคนิคและวิธีการที่หลากหลายมีแนวดำเนินการ คือ (1) การให้คำปรึกษาเบื้องต้น (2) กิจกรรมในชั้นเรียน (3) กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน (4) การสื่อสารกับผู้ปกครอง (5) กิจกรรมซ่อมเสริม (6) กิจกรรมเสริมหลักสูตร (7) การเยี่ยมบ้านนักเรียน

5. ด้านการส่งต่อ มีแนวทางดังนี้ ควรกำหนดนโยบาย แผนงานของสถานศึกษาเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ด้านการส่งต่อ และประชุมชี้แจงให้ครูผู้รับผิดชอบ คณะกรรมการและผู้บริหารรับทราบ ควรพิจารณาการส่งต่อในกรณีที่มีปัญหา พร้อมทั้งมีข้อมูลผลการช่วยเหลือเบื้องต้น เพื่อการส่งต่อที่ถูกต้อง และควรมีเครือข่ายการส่งต่อภายใน ภายนอก และสหวิชาชีพ เพื่อการส่งต่อได้เหมาะสม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ได้ดำเนินการ ดังนี้ มีการวางแผนการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบทั้งการส่งต่อภายในและภายนอก มีการบันทึกปัญหาและพฤติกรรมของนักเรียนอย่างละเอียดก่อนดำเนินการส่งต่อเพื่อดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป และครูที่ปรึกษามีการส่งต่อภายในของผู้เรียนที่มีปัญหาไปยังครูแนะแนวหรือครูวิชาการเพื่อให้ความช่วยเหลือต่อไป สอดคล้องกับงานวิจัยของ พรนภา แก้วพวง (2563 : 42) กล่าวว่า ด้านการส่งต่อเป็นกระบวนการช่วยเหลือนักเรียนในกรณีที่ยากต่อการแก้ไข บางปัญหาที่ยากต่อการแก้ไขโดยครูที่ปรึกษาอาจจะส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือครูฝ่ายปกครอง เพื่อที่จะช่วยแก้ไข ครูที่ได้รับการช่วยเหลือผู้เรียนจากครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาแล้วนั้นจะต้องทำการช่วยเหลืออย่างเป็นระบบ การดำเนินการของงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในด้านการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ การชี้แจงให้นักเรียนทราบถึงเหตุผลในการส่งต่อเพื่อความเป็นระบบในการดำเนินการ การส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพทางด้านความรู้ ทักษะในการส่งต่อให้กับนักเรียน การดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา การตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การมีแนวทางการแก้ไขปัญหาดัง ๆ ของนักเรียนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา สามารถนำข้อมูล องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการทำงานนิเทศติดตามผลประเมินผลและการศึกษาเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.2 กลุ่มวิทยาลัยเทคโนโลยีไฮเทคชัยภูมิและสถาบันในเครือ สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีคุณภาพดี มีปัญญา และมีความสุข เกิดการเชื่อมโยงข้อมูลของเยาวชนทุกระดับ ช่วยลดปัญหาที่ส่งผลต่อเด็กและเยาวชน รวมถึงลดค่าใช้จ่ายของสถานศึกษาได้

1.3 สถานศึกษา สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพนักเรียนด้วยระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะส่งผลให้โรงเรียนมีผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา ทั้งยังได้รับการยอมรับ การสนับสนุน และความร่วมมือจากชุมชน บุคลากร องค์กรที่เกี่ยวข้อง

1.4 บุคลากร และผู้รับผิดชอบ สามารถนำข้อมูลไปใช้ เพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างเจตคติที่ดีต่อนักเรียนที่ตนดูแล อีกทั้งยังเป็นการสร้างผลงานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้วงจร PDCA สำหรับสถานศึกษาระดับอาชีวศึกษา

2.2 การศึกษาการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ระดับอาชีวศึกษา

2.3 การศึกษาการพัฒนานวัตกรรมการทำงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาเอกชน ระดับอาชีวศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2566). นโยบายสพฐ. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. กระทรวงศึกษาธิการ.

ธนิศา ศุภรสุคนธ์. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดเฉลิมเกียรติ (พิบูลบำรุง).

สารนิพนธ์ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.

นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ

สายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรมาภรณ์ สนิธิ. (2560). แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระดับประถมศึกษาของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี. สารนิพนธ์ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ประกายดาว เป็นมะโอคำ. (2563). ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาในพื้นที่ชายแดนไทย-พม่า. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2 สารนิพนธ์ การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- พรนภา แก้วพวง. (2562). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านคำกิบาล. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 2. สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น.
- โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์. (ม.ป.พ.) คู่มือระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน “ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน”. โรงเรียนมหาภาพระจาดทองอุปถัมภ์. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ. (2560). แผนพัฒนาการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2560 - 2579. กรุงเทพฯ : สำนักงาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม, ชวนพิมพ์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2547). แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สุธิดา พงษ์สวัสดิ์. (2561). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนชะอำคุณหญิงเนื่องบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 10. สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุภัทสร สุริยะ. (2562). การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
: กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

Guidelines for managing inclusive education management in small
schools. Under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area
Office 3 : A case study Wangwareewonratwattana School.

ศิริมงคล ทนทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

Sirimongkol Thonthong

Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

Corresponding Author E-mail: thonthongsep@gmail.com

(Received: November 14, 2023 ; Edit: December 21, 2023 ; Accepted: December 21, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา 2) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา กลุ่มเป้าหมายคือ คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งสิ้น 40 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถาม และประเด็นคำถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมี 2 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง มี 1 ด้านคือ ด้านผู้เรียน ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยมี 2 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สรุปได้ดังนี้ 1) ด้านผู้เรียนคือ จัดทำ

แผนและเสริมสร้างความรู้ในด้านการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) 2) ด้านการจัดการเรียนการสอนคือ การอบรมเกี่ยวกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การอบรมการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ การจัดทำคู่มือการจัดการเรียนการสอนเด็กที่มีความต้องการพิเศษ จัดสื่อและเทคโนโลยี กำกับติดตาม วัดผล และประเมินผล และทำการศึกษารายกรณีเด็กที่มีความต้องการพิเศษ 3) ด้านการบริหารจัดการเรียนรวมคือจัดอบรมเพื่อพัฒนาครูด้านความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวม สร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม การศึกษาดูงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 4) ด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษาคือ การระดมทรัพยากรเพื่อการจัดหาสื่อเทคโนโลยี การจัดสภาพแวดล้อม การจัดหาสื่อและเทคโนโลยี ด้านการเรียนการสอน และ 5) ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองคือ การให้ความรู้ผู้ปกครอง การจัดสภาพแวดล้อมภายในบ้าน การเสริมสร้างกำลังใจ

คำสำคัญ : แนวทางการบริหาร, การศึกษาแบบเรียนรวม, โรงเรียนขนาดเล็ก

Abstract

The purposes of this research were: 1) 1) Study the conditions of inclusive education management in small schools. Under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3 : A case study of Wangwareewonratwattana School 2) Study of guidelines for managing inclusive education in small schools. Under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3 : A case study of Wangwareewonratwattana School. The research instruments were school board, Teacher at Wangwareewonratwattana School, Parents of students with special needs, a total of 40 people, which were obtained through purposive selection. The data were collected by a questionnaire and Issue Question. Statistics used in data analysis are percentage, mean and standard deviation.

The results were as follows ;

1. Conditions of inclusive education management in small schools Under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3 : A case study of Wangwareewonratwattana School. Overall, it is at a moderate level. When considering each aspect, it was found that There are 2 areas with high opinions, arranged in order from highest to lowest, namely, teaching and learning management. In the area of administration of inclusive education. There is 1 aspect that has a moderate level of opinion, which is student quality. There are 2 areas with low opinions, arranged in order from highest to lowest, namely, parental participation. and educational assistance and services.

2. Guidelines for managing inclusive education in small schools Under Nakhonratchasima Primary Educational Service Area Office 3 : A case study of Wangwareewonratwattana

School. It can be summarized as follows: 1) Student aspect is creating an individual education plan (Individualized Education Program: IEP) and individualized instruction plans (Individual Implementation Plan : IIP) , enhancing knowledge in writing an individual education plan (Individualized Education Program : IEP). 2) The aspect of teaching and learning is Training for children with special needs Training in screening students with special needs Creating a manual for teaching and learning for children with special needs Organize media and technology, monitor, measure and evaluate results. and conducting case studies of children with special needs. 3) In terms of inclusive education management, that is, organizing training to develop teachers in knowledge and understanding about inclusive education management. Raise teachers' awareness of the importance of inclusive education. Study visits and exchange of knowledge. 4) Educational assistance and services are the level of resources for the provision of technological media. environment arrangement Providing media and technology for teaching and learning and 5) Parental participation, which is providing knowledge to parents. Arrangement of the home environment morale boosting.

Keywords : Guidelines for managing, inclusive education, small schools

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 มาตรา 10 “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสาร และการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการหรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ” และในพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พุทธศักราช 2556 มาตรา 7 ได้ระบุถึงสถานศึกษาของรัฐและเอกชนที่จัดการเรียนรวมสถานศึกษาเอกชนการกุศลที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะและศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานได้รับเงินอุดหนุนและความช่วยเหลือเป็นพิเศษจากรัฐ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542) สอดคล้องกับนโยบายและจุดเน้นของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2567-2568 ข้อที่ 6 การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusive Education) ให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ เจตคติและทักษะการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สร้างเครือข่ายบูรณาการความร่วมมือช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระหว่างสถานศึกษากับทีมสหวิชาชีพ และนิเทศ กำกับ ติดตาม โดยร่วมมือกับเครือข่ายทุกภาคส่วน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2566)

การจัดการศึกษาแบบเรียนรวม (Inclusion Education) เป็นการจัดการศึกษาเพื่อทุกคน (Education for All) การเรียนรวมไม่ได้เป็นการศึกษาของเด็กพิการเท่านั้น แต่การเรียนรวมเป็นเรื่องของเด็กทุกคน การเรียนรวมจะจัดและไม่ยอมรับการกีดกันแปลกแยกทุกรูปแบบ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คนทุกคนได้เข้าสู่และได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ (มลิวัลย์ ธรรมแสง, 2557) ซึ่งองค์การสหประชาชาติ (UNESCO) ได้สนับสนุนการเรียนรวมโดยเด็กทุกคนมีสิทธิได้รับการศึกษาเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของเด็กทุกคนและเด็กที่มีความสามารถในการเรียนรู้

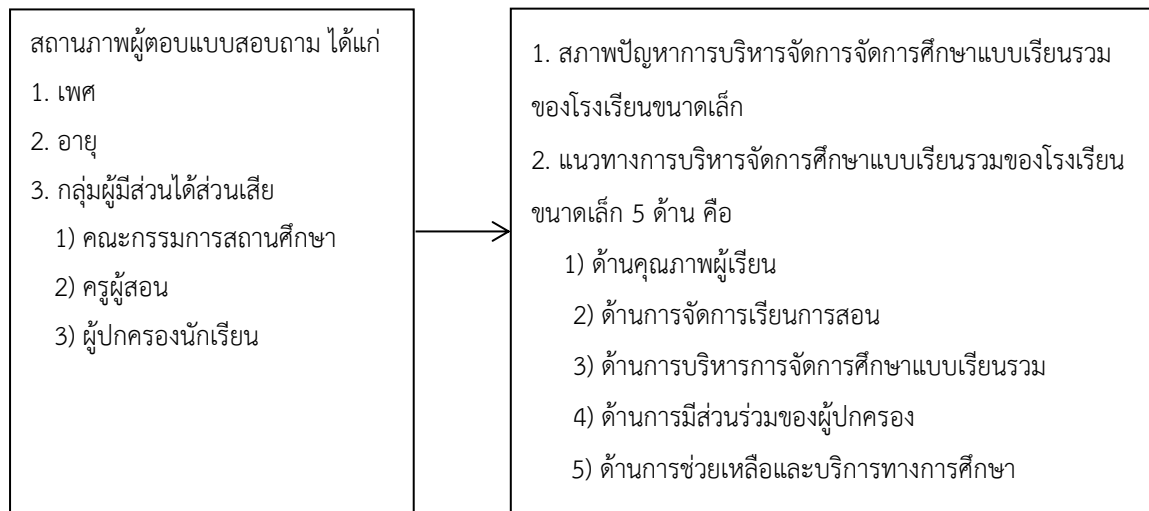
แตกต่างกัน การจัดการศึกษาต้องมีรูปแบบ ที่หลากหลายและเหมาะกับเด็กที่มีความต้องการพิเศษของแต่ละบุคคล ในการได้รับการศึกษาในโรงเรียนปกติทั่วไป เพราะการให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษได้มีโอกาสเรียนร่วมกับเด็กปกติ การจัดการศึกษาในรูปแบบนี้จะเป็นการจัดการศึกษาเพื่อคนทุกคนไม่ใช่การศึกษาที่จัดให้เด็กปกติในโรงเรียนหนึ่ง และเด็กที่มีความต้องการพิเศษอีกโรงเรียนหนึ่ง ซึ่งเป็นการจัดลักษณะการศึกษาแบบแบ่งแยก การจัดการเรียนรวม เป็นหลักการขององค์การยูเนสโกให้ทุกประเทศนำไปปฏิบัติและมีการติดตามผล (ผดุง อารยะวิญญู, 2542) จาก ข้อมูลการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนพบว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษที่มีศักยภาพสูงจำนวนมากต้อง ออกจากระบบโรงเรียนโดยไม่จบชั้นมัธยมสูงสุดทั้ง ๆ ที่เขามีศักยภาพที่จะเรียนรู้ได้ (กองทุนรัฐพัฒน์ต้นมณีเพื่อสิทธิ คนออทิสติก, 2556) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน ครู เป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญ ส่งผลโดยตรงต่อประสิทธิภาพของ การเรียนรู้ของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กที่มีความต้องการพิเศษเองยังปฏิเสธความบกพร่องของตัวเองอยู่ ทำให้ไม่ได้รับความช่วยเหลือและผู้ปกครองที่ยังขาดการเอาใจใส่ช่วยเหลือบุตรหลานของตนเองอย่างเต็มที่ เมื่อรัฐมี นโยบายให้จัดการเรียนรวมในโรงเรียนสิ่งที่เป็นปัญหาตามมาของการจัดการเรียนรวมคือความพร้อมของครูเด็ก พิเศษ ความเข้าใจและเห็นคุณค่าของคุณค่าทางการศึกษาสำหรับเด็ก การบริหารจัดการในโรงเรียน และการควบคุม ชั้นเรียน (สุนิสา สกกุลเกื้อกุล และคณะ, 2563)

โรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มีนักเรียนปกติ และนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเข้ามาเรียนในโรงเรียน ในปีการศึกษา 2566 มีนักเรียน 76 คน เด็กนักเรียนปกติ 64 คน และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทยกพร่องการเรียนรู้ และออทิ สติก รวมทั้งสิ้น 12 คน จึงดำเนินการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมขึ้นตามนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานและโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา จากข้อมูลการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวังวารีวน ราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2565 พบว่ายังไม่มีแนวทางที่ชัดเจนในการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของ โรงเรียน (โรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา, 2566) ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 กรณีศึกษา โรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา เพื่อให้ทราบสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมและแนวทางการบริหารจั ดการศึกษาแบบเรียนรวม เพื่อนำใช้ในการบริหารจัดการในโรงเรียน นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางให้กับหน่วยงาน และ โรงเรียนเรียนรวมอื่น ๆ ในการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษให้มีคุณภาพและได้ มาตรฐานต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

1. กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) จำนวน 5 คน
2. กลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน ครูผู้สอนของโรงเรียนวังวารีวินราชภูร์พัฒนา จำนวน 9 คน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนวังวารีวินราชภูร์พัฒนา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน
3. กลุ่มเป้าหมายในการสนทนากลุ่ม ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 2 คน ครูผู้สอนโรงเรียนวังวารีวินราชภูร์พัฒนา จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนวังวารีวินราชภูร์พัฒนา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตของเนื้อหามุ่งศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวินราชภูร์พัฒนา ดังต่อไปนี้คือ

1. การบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก
2. แนวทางการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก

ตัวแปรที่ศึกษา

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวินราชภูร์พัฒนา

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

ระยะเวลา

ตุลาคม - ธันวาคม 2566

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย แบบผสมผสาน (Mixed Method) ได้นำวิธีวิจัยทั้งเชิงปริมาณและ เชิงคุณภาพมาใช้ เพื่อให้ได้ผลการวิจัยเพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูผู้สอนโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม และหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการวิจัยเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลบุคคล

กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยแบบสัมภาษณ์แบบ มีโครงสร้าง โดยสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

กลุ่มเป้าหมายในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 7 คน ครูผู้สอนโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา จำนวน 9 คน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียน วังวารินราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 24 คน รวมทั้งสิ้น 40 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการศึกษา แบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลบุคคล

1. การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากแหล่งข้อมูลเอกสาร ได้แก่ เอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดเกี่ยวกับแนวคิดการบริหารจัดการโรงเรียนขนาดเล็ก แนวคิดการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวม รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 และสังเคราะห์เนื้อหาขึ้นมากำหนดองค์ประกอบการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียน รวมในโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อนำมาเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ต่อไป

2. การศึกษาข้อมูลจากแหล่งบุคคล

2.1 ศึกษารูปแบบการสร้างแบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม

2.2 ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา
แบบเรียนรวม

2.3 หาคุณภาพด้านความเที่ยงตรงของแบบสัมภาษณ์ (Test Item Validity) โดยหาค่า
ดัชนีความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม (IOC : Index of item objective congruence)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารจัดการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตการออกแบบเครื่องมือในการเก็บ
ข้อมูลให้ครอบคลุมเนื้อหาทั้ง 5 ด้าน ตามขอบเขตด้านเนื้อหาของการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของ
คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอนโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ
ที่มีต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ
(Check list)

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์
พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 สอบถามใน 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน
ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการเรียนรวม ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และการช่วยเหลือ
และบริการทางการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ 5 หมายถึง มี
ความคิดเห็นในระดับมากที่สุด 4 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก 3 หมายถึง มีความคิดเห็นใน
ระดับปานกลาง 2 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย และ 1 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

3. นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบเนื้อหา เพื่อหาความตรงเชิงเนื้อหา
(Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

4. นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of
Item Objective Congruence: IOC) พิจารณาเลือกข้อคำถามที่สามารถนำมาใช้ได้ โดยเลือกข้อที่ค่า IOC อยู่
ระหว่าง 0.50-1.00 ได้ค่า IOC = 0.87

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และปรับปรุงตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญแล้วไปทดลองใช้ครูผู้สอนโรงเรียนสวนหมาก คณะกรรมการสถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนที่มีความ
ต้องการพิเศษ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 10 คน เพื่อดำเนินการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ
ครอนบาค (Cronbach's Alpha-coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น = 0.91

6. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลบุคคล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview)

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือจากโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา ถึงคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ เพื่อขออนุญาตและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล
2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยชี้แจงการทำแบบสอบถามและให้ทำแบบสอบถามและรับแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับมา ตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีการทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสารงานวิจัย และแหล่งข้อมูลบุคคล

1. ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม (Test Item Validity)
2. วิเคราะห์เนื้อหา ใช้วิธีหาค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามใช้การแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ใน 5 ด้าน ใช้วิธีการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยกับเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) เพื่อทำการแปลผล คือ ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51- 5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51 - 4.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับมาก ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51 - 3.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51 - 2.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.50 หมายถึง มีความคิดเห็นในระดับน้อยที่สุด

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา

ในการศึกษาในขั้นตอนนี้ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

กลุ่มเป้าหมายในการให้สนทนากลุ่ม ได้แก่ กรรมการสถานศึกษา 2 คน ครูผู้สอนโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา จำนวน 3 คน ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา จำนวน 2 คน และผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม จำนวน 2 คน รวมทั้งสิ้น 9 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประเด็นปัญหา นำมาเป็นประเด็นการสนทนากลุ่ม

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ การกำหนดประเด็นปัญหาในการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยนำผลการศึกษาในระยะที่ 1 ซึ่งสอบถามความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา ทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา มากำหนดเป็นประเด็นปัญหาในการ

สนทนา เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการทำหนังสือจากโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา ถึงผู้เชี่ยวชาญทั้ง 9 ท่าน เพื่อเชิญให้ข้อมูล โดยการสนทนากลุ่ม ดำเนินการสนทนาโดยแนะนำตนเอง และทีมงาน (ผู้จัดบันทึก และผู้บริการ) อธิบายถึงวัตถุประสงค์ของการสนทนากลุ่ม เริ่มคำถามในประเด็นปัญหา ในการสนทนากลุ่มตามที่จัดเตรียมเอาไว้ ทีมงานบันทึกการสนทนา และจัดบันทึกข้อมูลจากการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม เกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา จากการการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) ได้ประเด็น 5 ข้อ คือ ด้านผู้เรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษาและรายละเอียดเพื่อสร้างประเด็นคำถาม

จากความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษของโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา พบว่าความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาในภาพรวมในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากมี 2 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางมี 1 ด้านคือ ด้านผู้เรียน ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยมี 2 ด้าน เรียงตามลำดับจากมากไปน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง และด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา

ตารางที่ 1 สรุปผลการวิเคราะห์ระดับสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราชูร์พัฒนา 5 ด้าน

ข้อ	รายการสภาพการบริหารจัดการศึกษา แบบเรียนรวม	N = 40		
		สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม		
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับความเห็น
1	ด้านคุณภาพผู้เรียน	3.48	.66	ปานกลาง
2	ด้านการจัดการเรียนการสอน	3.93	.66	มาก
3	ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม	3.77	.75	มาก
4	ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	2.46	.45	น้อย
5	ด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา	2.42	.50	น้อย
โดยรวม		3.40	.60	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าสภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.40, S.D.=.60). ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากคือ ด้านการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}$ = 3.93, S.D.=.66) ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ($\bar{X}$ = 3.77, S.D.=.75) ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางคือ ด้านผู้เรียน ($\bar{X}$ = 3.48, S.D.=.66) ด้านที่มีค่าความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยคือ ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ($\bar{X}$ = 2.46, S.D.=.45) และด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา ($\bar{X}$ = 2.42, S.D.=.50)

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์วัฒนา สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านผู้เรียน ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนคือ ให้สถานศึกษาจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียนและหารือในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ร่วมกัน และมีแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) สำหรับผู้เรียนเฉพาะบุคคล สถานศึกษาปรับมาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการให้แรงเสริมทางบวกเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของที่มีความต้องการพิเศษ

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน ได้แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอน คือ ให้สถานศึกษาเสริมสร้างความรู้ครูผู้สอนในด้านการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้สถานศึกษาอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับครูในชั้นเรียน ให้สถานศึกษาจัดทำคู่มือประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล และครูผู้สอนทำการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

2.3 ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ได้แนวทางการพัฒนาการบริหารคือ กำหนดนโยบาย พันธกิจ กลยุทธ์เพื่อการจัดการเรียนรวม ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่มีประสบการณ์จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและครูในระดับชั้นปกติ ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาเด็กในโรงเรียนเรียนรวม

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ได้แนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ให้สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับผู้ปกครอง มีการส่งเสริมการดูแลกระตุ้นพัฒนาการในบริบทครอบครัว ให้ผู้ปกครองมีช่องทางการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียนและการกระตุ้นส่งเสริมและให้กำลังใจในการเรียนรู้ที่บ้าน

2.5 ด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา ได้แนวทางการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนสื่อเทคโนโลยี และจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีให้กับครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารและติดตามพัฒนาการ และมีการปรับปรุงซ่อมแซม ตรวจสอบสภาพวัสดุอุปกรณ์หรือประเมินสื่อเพื่อการใช้งานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการ สถานศึกษา ครูผู้สอน และผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา พบว่า ความคิดเห็นต่อการจัดการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นผู้วิจัยจึงอภิปรายผลการวิจัยแยกเป็นราย ด้าน ดังนี้

1.1 ด้านผู้เรียน พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง โดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อการจัดทำแผนการจัดการ การศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) และแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) สำหรับผู้เรียนเฉพาะบุคคลของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนายังขาดความถูกต้อง สถานศึกษายังไม่ได้ปรับมาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความเหมาะสมกับนักเรียนที่มีความต้องการ พิเศษ และการให้แรงเสริมทางบวกเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นยังน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของชมพูญ แยมนาม (2560) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรวมของผู้บริหารโรงเรียน จัดการเรียนรวมระดับประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่าจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความ แตกต่างระหว่างบุคคลมีการดำเนินการ ตรวจสอบเด็กโดยวิธีการที่หลากหลาย ให้ครูประจำชั้นหรือครูเสริมวิชาการ ประเมินนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้ผู้ปกครองทราบทุกภาคเรียนมีการวางแผนทำปฏิทินการนิเทศ และเข้า นิเทศตามที่กำหนดไว้ มีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบและนำเสนออย่างชัดเจน

1.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่าในอยู่ระดับมาก โดยภาพรวมมีความคิดเห็นให้โรงเรียนวังวารี วนราษฎร์พัฒนาต้องมีการจัดอบรมให้ความรู้ครูผู้สอนในด้านการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนาควรสร้างความเข้าใจในการคัดกรอง นักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับครูในชั้นเรียน ครูผู้สอนควรจัดทำคู่มือประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการ พิเศษเป็นรายบุคคล และครูผู้สอนยังไม่ได้ทำการศึกษารายการนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ วินัย หนูรัตน์ (2552) ได้ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการ เรียนรวมเด็กพิเศษกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ พบว่าข้อเสนอแนะที่ได้จากการ ประมวลผลความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรวมเด็กพิเศษกับเด็กปกติ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมของบุคลากร ควรจัดให้มีบุคลากรที่มีความรู้เฉพาะด้านเด็กพิเศษ ตลอดจนมีการอบรมอย่างสม่ำเสมอและมีค่าตอบแทนที่ เหมาะสม ควรจัดอบรมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนการสอน ควรจัดอัตรากำลังบุคลากรที่มี ความรู้ทางด้านการศึกษาพิเศษให้เพียงพอ

1.3 ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม พบว่าอยู่ในระดับมาก โดยภาพรวมมีความคิดว่าควรมี การกำหนดนโยบาย พันธกิจ กลยุทธ์เพื่อการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา มีการสร้างความ ตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่มี ประสบการณ์ค่อนข้างน้อย จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและครูในระดับชั้นปกติ ผู้บริหารจะต้องมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนให้มีความต่อเนื่องโดยมีการกำหนดตารางการนิเทศไว้

ล่วงหน้า และควรมีโครงการศึกษาดูงานเพื่อการพัฒนาเด็กในโรงเรียนเรียนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุษบา ตาไว (2550) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างชีวิตของโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนรวมจังหวัดสุโขทัย พบว่าผลการดำเนินงานมีระดับการปฏิบัติงานทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง การศึกษาแนวทางการดำเนินงานจัดการเรียนรวม ด้านผู้เรียนควรจัดให้เมื่ออายุน้อยและจัดพื้นที่เมื่อพบเด็กพิเศษ ส่วนสภาพแวดล้อมควรจัดสภาพโรงเรียนให้มีห้องสอนเสริมวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ต้องมีความรู้และประสบการณ์มีทัศนคติที่ดี ส่วนกิจกรรมการเรียนการสอนโรงเรียนควรปรับหลักสูตรให้เหมาะสมกับความแตกต่างของเด็กพิเศษเป็นรายบุคคล ด้านเครื่องมือวัสดุควรกำหนดนโยบายให้ชัดเจนสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ควรมีบุคลากรการศึกษาพิเศษและนักวิชาชีพเข้ามาช่วยเหลือ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่าอยู่ระดับน้อย โดยภาพรวมมีความคิดว่าโรงเรียนวังวารีวนราชบุรีพัฒนายังไม่เคยดำเนินการจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับผู้ปกครอง มีการส่งเสริมการดูแลกระตุ้นพัฒนาการในบริบทครอบครัวแต่ยังน้อยมาก โรงเรียนได้ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมกลุ่มไลน์ เพื่อสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และผู้ปกครองยังขาดเทคนิคในการกระตุ้นส่งเสริมและให้กำลังใจในการเรียนรู้ที่บ้าน สอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ ผิยน วงศ์ทองดี (2553) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดลาดศรีธาราม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 128) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 พบว่าชุมชนควรมีส่วนร่วมเข้ามามีส่วนร่วมกำหนดแนวทางระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการอบรมจากหน่วยงานทางการศึกษา

1.5 ด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา พบว่าอยู่ระดับน้อย โดยภาพรวมมีความคิดว่าผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนสื่อ เทคโนโลยี และจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีให้กับครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารและติดตามพัฒนาการ และโรงเรียนยังขาดการปรับปรุงซ่อมแซม ตรวจสอบสภาพวัสดุอุปกรณ์ หรือประเมินสื่อเพื่อการใช้งานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิมล จันทราศรี (2553) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารโรงเรียนแกนนำเรียนรวมโดยใช้โครงสร้างชีวิต (SEAT) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2 พบว่าด้านเครื่องมือผู้ตอบส่วนใหญ่เห็นว่าควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการ ด้านการจัดหา ดูแลรักษาและพัฒนาเครื่องมือจัดหางบประมาณสำหรับเด็กพิเศษโดยตรง และควรจัดให้มีสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและนวัตกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างหลากหลาย นอกจากนี้ควรพัฒนาห้องเรียนและแหล่งเรียนรู้ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้นักเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่เพียงพอ โดยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครองและชุมชน

2. แนวทางการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมในโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 : กรณีศึกษาโรงเรียนวังวารีวนราชบุรีพัฒนา 5 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านผู้เรียน มีแนวทางการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนคือ ให้สถานศึกษาจัดประชุมผู้บริหารสถานศึกษา ครู และผู้ปกครองนักเรียนเพื่อหารือในการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ร่วมกัน และมีแผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) สำหรับผู้เรียนเฉพาะบุคคล สถานศึกษาปรับมาตรฐาน ตัวชี้วัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ และการให้แรงเสริมทางบวกเพื่อกระตุ้นการเรียนรู้ของที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ

อรรถัย แสนชัย (2559) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวมจังหวัดนนทบุรี พบว่านักเรียนที่เป็นเด็กที่มีความต้องการพิเศษจะต้องมีแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) ทุกคน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีแนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอน คือ ให้สถานศึกษาเสริมสร้างความรู้ครูผู้สอนในด้านการเขียนแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (Individualized Education Program : IEP) แผนการสอนเฉพาะบุคคล (Individual Implementation Plan : IIP) ที่สอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้สถานศึกษาอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษให้กับครูในชั้นเรียน ให้สถานศึกษาจัดทำคู่มือประเมินพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษเป็นรายบุคคล และครูผู้สอนทำการศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ สอดคล้องกับการศึกษาของ อรรถัย แสนชัย (2559) ได้ศึกษาการจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี พบว่าครูผู้สอนต้องมีการจัดทำสื่อ และพยายามหากิจกรรมที่หลากหลายมาช่วยในการจัดการเรียนการสอนและครูผู้สอนยังมีการจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อนำไปพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้แก่เด็กที่มีความต้องการพิเศษทุกปี

2.3 ด้านการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวม มีแนวทางการพัฒนาการบริหารคือ กำหนดนโยบาย พันธกิจ กลยุทธ์เพื่อการจัดการเรียนรวม ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างความตระหนักให้ครูเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาแบบเรียนรวม ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่มีประสบการณ์ จัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษและครูในระดับชั้นปกติ ผู้บริหารมีการนิเทศติดตามการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง และการศึกษาดูงานเพื่อการพัฒนาเด็กในโรงเรียนเรียนรวม สอดคล้องกับงานวิจัยของ พงษ์ศักดิ์ ภูคาบขาว (2553) ได้ศึกษาพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิภาพของโรงเรียนเรียนรวมจังหวัดขอนแก่น พบว่าได้ต้องกำหนดเป้าหมาย กลยุทธ์และตัวชี้วัด ตามกรอบโครงสร้างซีที ที่มุ่งจะก่อให้เกิดผลสำเร็จตามวิสัยทัศน์ และพันธกิจ มุ่งมั่นในการบริหารจัดการมีระบบการคัดกรอง มีการฟื้นฟูสมรรถภาพมีการเตรียมความพร้อมของเด็กและส่งต่อเข้าเรียน มุ่งวางแผน วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และจัดตั้งศูนย์ประสานงาน กำหนดมาตรฐานติดตามกำกับและประเมินผล ระดมสรรพกำลังความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีอิสระในการดำเนินงาน

2.4 ด้านการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ให้สถานศึกษาจัดอบรมให้ความรู้ สร้างความเข้าใจในการคัดกรองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ให้กับผู้ปกครอง มีการส่งเสริมการดูแลกระตุ้นพัฒนาการในบริบทครอบครัว ให้ผู้ปกครองมีช่องทางการสื่อสารระหว่างบ้านและโรงเรียน และการกระตุ้นส่งเสริมและให้กำลังใจในการเรียนรู้ที่บ้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เฝียน วงศ์ทองดี (2553) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการ จัดการศึกษา พบว่าชุมชนควรเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางระดมทรัพยากรต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาอาคารสถานที่ สภาพแวดล้อมและทรัพยากรเพื่อการศึกษา

2.5 ด้านการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษา มีแนวทางการช่วยเหลือและบริการทางการศึกษาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องระดมทรัพยากรทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนสื่อเทคโนโลยี และจัดสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดอบรมการใช้สื่อและเทคโนโลยีให้กับครูผู้สอน ผู้ปกครอง และนำเทคโนโลยีมาใช้ในการสื่อสารและติดตามพัฒนาการ และมีการ

ปรับปรุงซ่อมแซม ตรวจสอบสภาพวัสดุอุปกรณ์ หรือประเมินสื่อเพื่อการใช้งานของนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2556 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2556) ที่กำหนดให้สถานศึกษาในทุกสังกัดจัดสภาพแวดล้อม ระบบสนับสนุนการเรียนการสอน ตลอดจนบริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการและความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่คนพิการสามารถเข้าถึง และ ใช้ประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม โรงเรียนวังวาเรียนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 มาเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนวังวาเรียนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวังวาเรียนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปส่งเสริมพัฒนาลูกให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยการบริหารจัดการศึกษาแบบเรียนรวมของโรงเรียนวังวาเรียนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 หลังจากที่ได้แนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน ด้านการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมไปแล้ว

2.2 ควรมีการศึกษาวิจัยการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษประเภท ความบกพร่องทางการเรียนรู้ และ ออทิสติก ของโรงเรียนวังวาเรียนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). รายงานสภาพการจัดการเรียนร่วมสำหรับเด็กและเยาวชนพิการในโรงเรียนปกติ

ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สมชายการพิมพ์.

_____. (2556). พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2556. กรุงเทพฯ : สำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ.

กองทุนรณรงค์พัฒนาศักยภาพเพื่อสิทธิคนออทิสติก. (2556). การเคลื่อนไหวผลักดันรัฐ/สังคมทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่.

(ออนไลน์). สืบค้นจาก : <http://www.autistic-thailand.com/aucontent/mainmenu2007.htm>

(2566, 8 ตุลาคม).

ชมบุญ แยม่นา. (2560). การศึกษารูปแบบการจัดการเรียนร่วมของผู้บริหารโรงเรียนการจัดการเรียนร่วมระดับ ประถมศึกษาในพื้นที่กรุงเทพและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหาร การศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์บุรี.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2532). **วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย เล่ม 1**. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานของการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุษบา ตาไว. (2550). **สภาพปัญหาและแนวทางในการบริหารจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีทของโรงเรียน แกนนำจัดการเรียนร่วมจังหวัดสุโขทัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม).
- ผดุง อารยะวิญญู. (2542). **การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : พีเออาร์ แอนด์ ปริ้นติ้ง.
- ผิยน วงศ์ทองดี. (2554). **การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาโรงเรียนวัดลาดศรีธรรม (สำนักงานสลากกินแบ่งสงเคราะห์ 128) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- พงษ์ศักดิ์ ภูกาบขาว. (2553). **ข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อควมมีประสิทธิผลของโรงเรียนเรียนร่วมจังหวัดขอนแก่น**. วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- มลิวลย์ ธรรมแสง. (2557). **ความเข้าใจเรื่องการเรียนรวม**. (ออนไลน์). สืบค้นจาก : https://www.deafthai.org/wp-content/uploads/2566_8_ตุลาคม.
- โรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา. (2566). **รายงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา ปีการศึกษา 2565**. นครราชสีมา : กลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา.
- วินัย หนูรัตน์. (2552). **ศึกษาความคิดเห็นของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาเกี่ยวกับการจัดการเรียนร่วม เด็กพิเศษกับเด็กปกติ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดศรีสะเกษ**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิตสาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วิมล จันทราศรี. (2553). **แนวทางการบริหารโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมโดยใช้โครงสร้างซีท (SEAT) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 2**. ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุนิสา สกุดเกื้อกุล และคณะ. (2563, สิงหาคม). **รูปแบบการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วมสำหรับสถานศึกษาใน จังหวัดน่าน**. วารสารมหาจุฬานาครธรรม. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขต นครศรีธรรมราช. 7(8) 363-380.
- สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). **นโยบายและจุดเน้นและจุดเน้นของสำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2567-2568**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- อรัญญ์ แสนชัย. (2559). **การจัดการเรียนรวมของโรงเรียนต้นแบบการเรียนรวม จังหวัดนนทบุรี**. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น, 10(2) : 251-260.

การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุเพื่อส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารินราชูรพัฒนา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3
Organizing creative art activities using scrap materials to promote basic
skills in mathematics. of students in Year 2 of Kindergarten,
Wangwareewonratwattana School. Under Nakhon Ratchasima Primary
Educational Service Area Office 3

ศิริมงคล ทนทอง

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3

Sirimongkol Thonthong

Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3

Corresponding Author E-mail: thonthongsep@gmail.com

(Received: : December 18, 2023; Edit: December 29, 2023 ; Accepted: December 29, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบและศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารินราชูรพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ก่อนการและหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง มีการประเมินก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อน-สอบหลัง (One Group Pre-test Post-test Design) กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวังวารินราชูรพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 24 แผน 2) แบบประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ จำนวน 24 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย การหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
2. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมเพิ่มขึ้นทุกด้าน เมื่อพิจารณาารายด้านพบว่าการจัดหมวดหมู่เพิ่มสูงขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการเรียงลำดับ ด้านการรู้ค่าจำนวน และด้านการสังเกตและเปรียบเทียบ ตามลำดับ

คำสำคัญ : การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ, ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์, โรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา

Abstract

The purpose of this research is to compare and study changes in basic mathematics skills of students in Kindergarten 2 at Wangwareewonratwattana School. Under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, before and after organizing creative arts activities with scrap materials. The researcher conducted the experiment using quasi-experimental research. There is an evaluation before organizing the activity and after organizing the activity using one group pre-test post-test design (One Group Pre-test Post-test Design). The target group used in this research uses the Purposive Selection method. Sampling). Is a student between the ages of 4 - 5 years, currently studying in Year 2 of Kindergarten, Semester 2, Academic Year 2023, Wangwareewonratwattana School. Under Nakhon Ratchasima Primary Educational Service Area Office 3, there are 12 people. The tools used in the research included 1) 24 plans for organizing creative arts activities with scrap materials that promote basic mathematics skills for second-year kindergarten students. 2) 24 items of basic mathematics skills assessment forms. Data analysis consisted of finding Percentage, mean, standard deviation The data were analyzed using The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test.

The results were as follows ;

1. Kindergarten 2 students who received creative art activities using scrap materials. Basic mathematics skills were higher after the activity than before. Significant at the .05 level.
2. Kindergarten 2 students have changed their basic skills in mathematics. After organizing the activity, it increased in every aspect. On a side by side basis, it was found that classification increased first. Second in sorting Knowing the value of numbers and observation and comparison, respectively.

Keywords : Organizing creative art activities using scrap materials, basic skills in mathematics,
Wangwareewonratwattana School

บทนำ

เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่ร่างกายและสมองของเด็กกำลังเจริญเติบโต เด็กต้องการความรักความเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด เด็กในวัยนี้มีโอกาสเรียนรู้จากประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้สำรวจ เล่น ทดลอง ค้นพบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสคิดแก้ปัญหา เลือกตัดสินใจ ใช้ภาษาสื่อความหมาย คิดริเริ่มสร้างสรรค์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข เพราะจะเป็นพื้นฐานที่ช่วยเตรียมความพร้อมให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนและการใช้ชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสมจะเป็นส่วนสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก สามารถช่วยให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ และเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต (เยาวพา เดชะคุปต์, 2558) ถ้าหากเด็กได้รับการพัฒนาทางด้านสติปัญญาอย่างถูกต้อง และให้เด็กเรียนรู้โดยผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากของจริง ทดลองจริงกับสิ่งนั้น ๆ เด็กจะเกิดความเข้าใจ และเกิดความคิดรวบยอดในเรื่องที่เรียนได้ดี (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2545) การฝึกให้เด็กเกิดทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เพราะหลักการทางคณิตศาสตร์จะทำให้เด็กรู้จักคิดเป็น ทำเป็นแก้ปัญหาเป็น รู้จักการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง สามารถแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการดำรงชีวิตประจำวันและยังเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ในระดับต่อไป เพราะความสามารถด้านทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์เปรียบเสมือนบันไดขั้นต้นที่จะช่วยเตรียมความพร้อมที่จะก้าวไปสู่ประสบการณ์พื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ในระดับสูงต่อไป (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2557) ซึ่งครูและผู้ปกครองก็ควรตระหนักถึงความสำคัญของคณิตศาสตร์อยู่แล้วว่าในการเล่นและพูดคุยของเด็กนั้นมักจะมีเรื่องคณิตศาสตร์เข้ามาเกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันอยู่เสมอ จากคำพูดของเด็กที่เรามักจะพบบ่อยเสมอว่ามีการพูดถึงการเปรียบเทียบ การวัดและตัวเลข การเรียนรู้ของเด็กจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อเด็กมองเห็นความจำเป็น และประโยชน์ของสิ่งที่ครูกำลังสอน ดังนั้นการสอนคณิตศาสตร์แก่เด็กปฐมวัยต้องสอดคล้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของเด็ก (นิตยา ประพฤติกิจ, 2541)

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการเด็กได้หลายด้าน ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดและจินตนาการอย่างอิสระ เปิดโอกาสให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มมีการยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ส่งเสริมให้เด็กมีพฤติกรรมที่เหมาะสม เมื่อเด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กันโดยการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการออกแบบการจัดกิจกรรมเพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดพัฒนาการอย่างเต็มศักยภาพ ควรเน้นให้มีสื่อของจริงให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง มีโอกาสสังเกต สำรวจ ค้นคว้า ทดลอง แก้ปัญหาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยครูสามารถจัดกิจกรรมได้ทั้งแบบกลุ่ม และแบบเดี่ยว อาจมีการกำหนดเงื่อนไขเพื่อนำไปสู่การเกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสม โดยมีครูคอยเป็นผู้กำกับดูแล กระตุ้น ให้แรงเสริม ดังนั้นการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ จึงเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ซึ่งการเรียนรู้เหล่านี้ของเด็กจะพัฒนาให้เด็กดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข ส่งเสริมให้เด็กได้เข้าใจตนเองและผู้อื่น มีความคิดอิสระ รู้จักที่จะให้การช่วยเหลือ การแบ่งปัน ความร่วมมือ และเรียนรู้ที่จะคิดและตัดสินใจ โดยการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น จึงมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยอย่างยิ่ง (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2557)

สภาพการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยในปัจจุบันพบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่ได้จัดกิจกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะครูขาดความรู้และทักษะในการจัดกิจกรรม ตลอดจนขาดสื่อที่เหมาะสมโดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ในการฝึกให้เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 การปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองจริงผ่านสื่อที่เป็นของจริง ที่หลากหลาย (เยาหวา เตชะคุปต์, 2558) จากข้อมูลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ปีการศึกษา 2565 พบว่านักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารีวินราชบุรีพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ในมาตรฐานที่ 10 มีความสามารถในการคิดที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ ในทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ เด็กขาดทักษะในการสังเกตเปรียบเทียบ การเรียงลำดับ จัดหมวดหมู่หรือแม้แต่การรู้ค่าจำนวน และเด็กเคยชินกับการท่องจำตัวเลข (โรงเรียนวังวารีวินราชบุรีพัฒนา, 2566) หากไม่ได้รับการแก้ไขหรือพัฒนาจะส่งผลเสียต่อการเรียนรู้ ส่งผลต่อการพัฒนาด้านสติปัญญา ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารีวินราชบุรีพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 โดยใช้แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ในกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ผ่านการเรียนรู้จากการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ผ่านสื่อและวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นวัสดุธรรมชาติที่มีในท้องถิ่น เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ภายใต้วัฒนธรรมและภูมิปัญญาในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ตามวิถีชีวิตดั้งเดิมที่เด็กอาศัยอยู่ และเด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน อีกทั้งเป็นแนวทางให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมทักษะทางคณิตศาสตร์ให้แก่เด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารีวินราชบุรีพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ
2. เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารีวินราชบุรีพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ

สมมติฐานของการวิจัย

นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ มีทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยรวมและรายด้านสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

กลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กอายุระหว่าง 4-5 ปี ซึ่งกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ของโรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 12 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ โดยทำกิจกรรมการปั้น การโรยทรายสี การบีบ การนวด การฉีกปะ ระบายสี (สีไม้ สีเทียน และสีโปสเตอร์) เป่าสี พับสี พิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ การร้อย การขยำกระดาษ และ นำวัสดุธรรมชาติ เช่น เมล็ดข้าวโพด เมล็ดกระถิน เมล็ดถั่วดำ เมล็ดถั่วแดง เมล็ดถั่วเขียว เมล็ดงา ดอกไม้ ใบไม้ กิ่งไม้ ก้อนหิน เศษวัสดุประเภทกระดาษ ประเภทผ้า จานกระดาษ แก้วกระดาษ กระดุม และเศษวัสดุที่หาได้ง่ายโดยทั่วไป ทำให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ตามกรอบของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ
2. ตัวแปรตาม คือ ทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ 4 ด้าน คือ
 - 2.1 ด้านการสังเกตเปรียบเทียบ
 - 2.2 ด้านการจัดหมวดหมู่
 - 2.3 ด้านการเรียงลำดับ
 - 2.4 ด้านการรู้ค่าจำนวน

ระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน (วันจันทร์ วันพุธ วันศุกร์) การจัดกิจกรรมอยู่ในช่วงกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้เวลาในการจัดกิจกรรม 45 นาที ในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. รูปแบบการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทำการทดลองโดยใช้การวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) มีการประเมินก่อนและหลังการจัดกิจกรรมด้วยรูปแบบหนึ่งกลุ่มสอบก่อน-สอบหลัง (One Group Pre-test Post-test Design)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นนักเรียนอายุระหว่าง 4 - 5 ปี กำลังเรียนอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 จำนวน 12 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ จำนวน 24 แผน
2. แบบประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 4 ด้าน ด้านละ 6 ข้อ รวม 24 ข้อ

4. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.1 แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ

4.1.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1) ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ของนักเรียนชั้นอนุบาล จากเอกสารหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
- 2) เอกสารและงานที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ของสัตยา สายเชื้อ (2541) สิริพรรณ ตันติรัตน์ไพศาล (2545) การจัดกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กชั้นเตรียมอนุบาล 3 และสุนทรียภาพทางศิลปะระดับปฐมวัยของสรวงพร กุศลสง (2533)

4.1.2 สร้างแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ จำนวน 24 แผน

4.1.3 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้น จำนวน 24 แผน ไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน และนำมาปรับปรุงแก้ไข

4.1.4 นำผลการประเมินแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ของผู้เชี่ยวชาญ มาหาค่าเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ เหมาะสมมากที่สุด คะแนน 0.80-1.00 เหมาะสมมาก คะแนน 0.60-0.79 เหมาะสมปานกลาง คะแนน 0.40-0.59 เหมาะสมน้อย คะแนน 0.20-0.39 เหมาะสมน้อยที่สุด คะแนน 0.10-0.19 (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญพบว่า แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.50

4.1.5 ปรับปรุงแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

4.1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

4.1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ที่ปรับปรุงแล้วจึงนำไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

4.2 แบบประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

4.2.1 ศึกษาเอกสารตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย และการประเมินเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

4.2.2 กำหนดลักษณะแบบประเมินเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

1) เป็นแบบการประเมินเชิงปฏิบัติจริง โดยให้เด็กลงมือกระทำ และปฏิบัติจริง กับอุปกรณ์ที่ใช้ในการประเมินเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2

2) การสร้างแบบการประเมินเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ซึ่งเป็นแบบการประเมินเชิงปฏิบัติจริง แบ่งออกเป็น 4 ชุด จำนวน ชุดละ 6 ข้อ เกณฑ์การให้ คะแนน ข้อละ 2 คะแนน จำนวน 24 ข้อ จำนวนเต็ม 48 คะแนน ในการประเมินให้คะแนนตามเกณฑ์ คือ ให้ 2 คะแนน กรณีเด็กปฏิบัติถูกต้องด้วยตนเอง ทำให้ 1 คะแนน กรณีเด็กปฏิบัติถูกต้องเมื่อได้รับคำแนะนำ และให้ 0 คะแนน กรณี เด็กปฏิบัติไม่ได้/ไม่ปฏิบัติ

4.2.3 สร้างคู่มือในการดำเนินการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นอนุบาลปีที่ 2 คำชี้แจง คำแนะนำในการใช้แบบประเมิน การดำเนินการประเมิน และการสรุปผลการประเมิน

4.2.4 นำแบบการประเมินเพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้น อนุบาลปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเป็นผู้ตรวจสอบ เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาความเหมาะสมของ แบบประเมินและเกณฑ์การให้คะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ จำนวน 3 ท่าน ได้ค่า IOC ระหว่าง .70 - 1.00 ในทุกข้อของทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์

4.2.5 นำแบบการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน โดยปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นและคำแนะนำ

4.2.6 นำแบบการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาล ปีที่ 2 ไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมาย

4.2.7 นำแบบการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ผ่านการศึกษามาตรวจสอบแล้ววิเคราะห์รายข้อกับคะแนนทั้งฉบับ เพื่อหาค่าอำนาจจำแนก (r) คัดเลือกข้อสอบที่มีค่า อำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 - .79 ซึ่งได้แบบประเมินจำนวน 24 ข้อ

4.2.8 นำแบบการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบการประเมิน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (-Conefficient) ของครอนบัค (conbach) (บุญเขต ภิญญอนันตพงษ์, 2527) โดยมีค่าความเชื่อมั่น .90

4.2.9 นำแบบการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ปรับปรุงเป็นฉบับสมบูรณ์ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมายต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนดังนี้

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 ในช่วงกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ วันละ 45 นาที ระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน รวมทั้งสิ้น 24 วัน โดยมีลำดับขั้นตอน ดังนี้

5.1 นำแบบการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ประเมินนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาค เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 โรงเรียนวังวารินราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 3 จำนวน 12 คน ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย ก่อนการจัดกิจกรรม 1 สัปดาห์

5.2 ดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ จำนวน 24 แผน

5.3 เมื่อสิ้นสุดการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 กับกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย

5.4 นำคะแนนประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

6.1 หาค่าสถิติพื้นฐานในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน

6.2 เปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนของผลการประเมินทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ก่อน และ หลังการจัดกิจกรรมโดยใช้สูตร The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test (นิภา ศรีไพโรจน์, 2533)

ผลการวิจัย

1. ผลการเปรียบเทียบทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ โดยจำแนกรายด้าน

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์	N	K	ก่อน	หลัง		T	
			การจัดกิจกรรม	การจัดกิจกรรม			
			$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$		S.D.
การสังเกตเปรียบเทียบ	12	12	5.58	.53	9.58	.49	0*
การจัดหมวดหมู่	12	12	4.58	.63	8.75	.47	0*
การเรียงลำดับ	12	12	5.33	.61	9.83	.48	0*
การรู้ค่าจำนวน	12	12	5.58	.66	10.42	.44	0*
รวม	12	48	21.07	.61	38.58	.45	0*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 พบว่าหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวารีวนราษฎร์พัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มีทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมทุกด้าน ($\bar{X} = 38.58$, $\bar{X} = 21.07$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการสังเกตเปรียบเทียบ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 5.58$) คะแนนเฉลี่ยหลังการ

จัดกิจกรรม ($\bar{X} = 9.58$) ด้านการจัดหมวดหมู่ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 4.58$) คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 8.75$) ด้านการเรียงลำดับ มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 5.33$) คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 9.83$) และด้านการรู้ค่าจำนวน มีคะแนนเฉลี่ยก่อนการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 5.58$) คะแนนเฉลี่ยหลังการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 10.42$) และ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. ผลการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นบาลปี ที่ 2 โรงเรียนวังวาริวนราษฎร์วัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ

ตารางที่ 2 ร้อยละของการเปลี่ยนแปลงทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ โดยจำแนกรายด้าน

ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์	ก่อนการจัดกิจกรรม	หลังการจัดกิจกรรม	การเปลี่ยนแปลง	
	$\bar{X}$	$\bar{X}$	D	ร้อยละ
การสังเกตเปรียบเทียบ	5.58	9.58	4.00	71.68
การจัดหมวดหมู่	4.58	8.75	4.17	91.05
การเรียงลำดับ	5.33	9.83	4.50	81.37
การรู้ค่าจำนวน	5.58	10.42	4.48	80.29
รวม	21.07	38.58	17.15	81.10

จากตารางที่ 2 พบว่าหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนวังวาริวนราษฎร์วัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 หลังการทดลองมีการเปลี่ยนแปลงทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์โดยรวมเพิ่มสูงขึ้น คิดเป็นร้อยละ 81.10 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าการจัดหมวดหมู่เพิ่มขึ้นเป็นอันดับแรก ร้อยละ 91.05 รองลงมาด้านการเรียงลำดับเพิ่มขึ้นร้อยละ 81.37 ด้านการรู้ค่าจำนวนเพิ่มขึ้น 80.29 และด้านการสังเกตและเปรียบเทียบเพิ่มขึ้นร้อยละ 71.68 ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ มีทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการจัดกิจกรรมโดยใช้กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ มีวิธีการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องและสนองความต้องการของ

เด็ก กล่าวคือเด็กได้เรียนรู้และทำกิจกรรมร่วมกัน การเปิดโอกาสให้เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง หรือได้พูดคุย แลกเปลี่ยนการเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างเพื่อนในชั้นเรียน หรือการที่ครูผู้สอนจัดกิจกรรมที่让孩子ใช้ทักษะพื้นฐาน ทางด้านคณิตศาสตร์ เช่น การสังเกตเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ การเรียงลำดับ การรู้ค่าจำนวน จนกระทั่งเด็กค้นพบ องค์ความรู้ด้วยตนเอง เป็นอีกวิธีการหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่ยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของคม ขวัญ อ่อนบึงพริ้ว (2550) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ สร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ พบว่าการพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัย หลังการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ มีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์โดยรวมอยู่ในระดับดีและเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนการและหลัง การทดลองมีคะแนนความสามารถทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับ งานวิจัยของพิจิตรา เกษประดิษฐ์ (2552) ได้ศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์ด้วยขนมอบ พบว่าทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังจากที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะ สร้างสรรค์ด้วยขนมอบ มีความสามารถด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ในทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยของวรรณิ วัฒนสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็ก ปฐมวัยด้วยกิจกรรมเกมการศึกษาตลอดโด พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการกิจกรรมเกมการศึกษาตลอดโดมีทักษะพื้นฐานทาง คณิตศาสตร์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีการเปลี่ยนแปลงทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ หลังการจัดกิจกรรมเพิ่ม สูงขึ้นทุกด้าน รายด้านพบว่าการจัดหมวดหมู่เพิ่มขึ้นเป็นอันดับแรก รองลงมาด้านการเรียงลำดับ ด้านการรู้ค่าจำนวน และด้านการสังเกตและเปรียบเทียบ ตามลำดับ แสดงว่ากิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ เด็กได้ทำกิจกรรมการปั้น การโรยทรายสี การบีบ การนวด การฉีกปะ ระบายสี เป่าสี พับสี พิมพ์ภาพจากวัสดุธรรมชาติ การร้อย การขยำกระดาษ ทำให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ มีทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับพัฒนา ชัยพงศ์ (2541) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมให้เด็กพัฒนาทางสติปัญญาควรจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ให้เด็กได้ฝึกทักษะการสังเกต จำแนก เปรียบเทียบให้โอกาสเด็กได้ คิดหาเหตุผลสร้างกฎเกณฑ์ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง โดยเริ่มจากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และก้าวไปสู่สิ่งที่ อยู่ไกลตัวจะเป็นการช่วยให้เด็กได้ปรับโครงสร้างทางสติปัญญา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน (2560) เสนอแนะถึงกิจกรรมทางคณิตศาสตร์ไว้ว่า ควรมีวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม ให้เด็กได้มี โอกาสสังเกต สัมผัส ทดลอง สำรวจ ค้นคว้า แก้ปัญหาด้วยตนเองและมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ผู้ใหญ่ ครูเป็นผู้จัด สภาพแวดล้อม และตั้งคำถามกระตุ้นให้เด็กคิด ให้ข้อเสนอแนะและให้ความช่วยเหลือ ในการจัดกิจกรรมผ่าน กระบวนการเล่น เพื่อการเรียนรู้ซึ่งในรูปแบบกิจกรรมแต่ละขั้นตอนได้เปิดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาและเรียนรู้จากสื่อ ประเภท ต่างๆ ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้อย่างอิสระและสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลรัตน์ กมลสุทธิ (2555) ศึกษา ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวมอนเตสซอรี่ พบว่าทักษะทาง คณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ตามแนวมอนเตสซอรี่อยู่ในระดับดี ทั้งโดยรวม และด้านต่าง ๆ ประกอบด้วย ด้านการจำแนก การเรียงลำดับและการนับ และทักษะทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยหลัง ได้รับการจัดประสบการณ์ทางคณิตศาสตร์ตามแนวมอนเตสซอรี่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งโดยรวม และด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยด้านการจำแนก การเรียงลำดับและการนับ สอดคล้องกับงานวิจัยของวราภรณ์ วราหน (2556) ได้ศึกษาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นกระดาษ พบว่า

ความสามารถด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นกระดาซสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และความสามารถด้านทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการปั้นกระดาซมีระดับปานกลาง หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการปั้นกระดาซ เด็กปฐมวัยมีทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ระดับสูง และสอดคล้องกับงานวิจัยของควาทุ ขาติศักดิ์ยุทุ และวัชรภรณ์ บุญรักษ์ (2562) ได้พัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุดรดิฏโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์ พบว่าคะแนนทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุดรดิฏโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรค์หลังได้รับการจัดกิจกรรมสูงกว่าก่อนได้รับการจัดกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ควรนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษา แบบเรียนรวม โรงเรียนวังวาริวนราชภูริพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 มาเป็นแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนโรงเรียนวังวาริวนราชภูริพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปพัฒนาการจัดการศึกษาแบบเรียนรวมให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

1.3 ผู้ปกครองนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวังวาริวนราชภูริพัฒนา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 3 ควรนำแนวทางที่ได้จากการวิจัยไปส่งเสริมพัฒนาลูกให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์ด้านอื่น ๆ ของเด็กปฐมวัย เช่น ด้านการลงความเห็น การพยากรณ์ เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุกับกลุ่มเป้าหมายที่มีลักษณะแตกต่างกัน

2.3 ควรมีการติดตามผลการใช้การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยเศษวัสดุ เพื่อพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์เป็นระยะและต่อเนื่อง เพื่อจะได้พัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้กับเด็กปฐมวัยให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กุลยา ตันดิผลาชีวะ. (2557). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอดิสันเพรสโปรดักส์.

กมลรัตน์ กมลสุทธิ. (2555). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวมอนเตสซอรี. ปรินญานินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

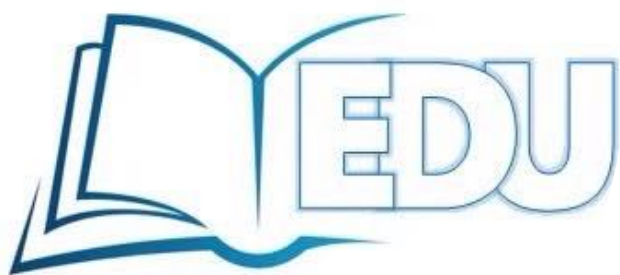
- คทาฐ ขาศักดิ์ยุธ และวัชรารณ บุญรักษ์. (2562). การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางด้านคณิตศาสตร์
สำหรับเด็กปฐมวัยในจังหวัดอุดรดิตรดิโดยใช้ชุดกิจกรรมสร้างสรรรค์. อุดรดิตรดิ : คณะครุศาสตร
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตรดิ.
- คมขวัญ อ่อนบึงพร้าว. (2550). การพัฒนาทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้
รูปแบบกิจกรรมศิลปสร้างสรรรค์เพื่อการเรียนรู้. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรากรณ์ วราหน. (2556). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการปั้น
กระดาษ. กรุงเทพฯ : ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิภา ศรีโพธิ์โรจน์. (2533). สถิตินอนพาราเมตริก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- นิตยา ประพุดดิกิจ. (2541). การพัฒนาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2527). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ. กรุงเทพฯ :
โอเอส พรินส์ดิ้งเฮาส์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- พิจิตรา เกษประดิษฐ์. (2552). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
ศิลปะสร้างสรรรค์ด้วยขนมอบ. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2541). ทฤษฎีและปฏิบัติการหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตร
และการสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2558). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : แม็ค.
- โรงเรียนวังวารินราชภัฏวัฒนา. (2566). รายงานการประเมินพัฒนาการนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2-3
ปีการศึกษา 2565. นครราชสีมา : กลุ่มงานวิชาการ โรงเรียนวังวารินราชภัฏวัฒนา.
- วรรณิ วัฒนสวัสดิ์. (2552). ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ของเด็กปฐมวัยด้วยกิจกรรมเกมการศึกษา
ลอตโต. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต การศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สรวงพร กุศลส่ง. (2533). สุนทรียภาพทางศิลปะระดับปฐมวัย. เพชรบูรณ์ : ดิถีการพิมพ์.
- สัตยา สายเชื้อ. (2541). กิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ : โอเอสพรินส์ดิ้งเฮาส์.
- สิริพรรณ ต้นดิตรดิไพศาล. (2545). ศิลปะสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาสน์.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). สอนคณิตศาสตร์ตามแนวคิด Brain-based
Learning. กรุงเทพฯ : สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

วิทยาลัยนครราชสีมา 290 หมู่ 2 ถนนมิตรภาพ ตำบลบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา 30000

โทรศัพท์ 044-466111 ต่อ 222 โทรสาร 044-465668